

شناسنامه گزارش:

عنوان: برنامه ارتقاء وضعیت زنان و خانواده استان گیلان

تهیه و تنظیم: گروه مطالعات ناحیه‌ای جهاد دانشگاهی استان گیلان

ناظر: خانم سیده سکینه خاتمی

هیات علمی جهاد دانشگاهی استان گیلان

این گزارش با نظارت و حمایت معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده در چارچوب

موافقتنامه شماره ۱۴۴۰۳۸ مورخ ۹۶/۱۱/۱۴ با استانداری گیلان تهیه گردیده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش برای معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده و

استانداری گیلان محفوظ می باشد.

تاریخ ارائه گزارش: آبان ماه ۱۳۹۷

پیشگفتار

خانواده و در رأس آن زنان زمینه‌ساز بستری هستند که بنیادهای دیگر اجتماعی با وجود آن‌ها و بخاطر آن‌ها حق حیات پیدا می‌کنند. پر واضح است اگر آسیبی متوجه زنان و خانواده باشد، پیشرفتی نصیب جامعه نخواهد شد. ازین منظر تلاش‌های کسانی که در جهت رفع هرگونه تحریم و تبعیض علیه زنان و ارکان خانواده می‌کوشند، ستودنیست. پیشروانی چون سرکار خانم سیده سکینه خاتمی که سال‌هاست در تحقق این مهم ثابت قدمند و پژوهشگران پرتلاش این نوشتار جناب آقای دکتر رضا علیزاده و خانم‌ها ساهره سکوتی و فرشته غلامی که برای به نتیجه رساندن این کار زحمات زیادی کشیدند. همچنین جا دارد از حمایت‌های بی دریغ آقای دکتر فریبرز جمالزاد رئیس محترم جهاد دانشگاهی استان گیلان، سرکار خانم فاطمه رفیعی مدیرکل محترم اداره کل بانوان و امور خانواده استانداری گیلان و سرکار خانم نعمت زاده، معاون ایشان قدردانی نموده و سپاسگزار همه بانوان کارمند و فعالین حوزه زنان گیلان بود که در تمام مراحل به ثمر نشستن این پروژه با ما همکاری نمودند.

محمد علی رحیمی پور شیخانی نژاد

مدیر گروه مطالعات ناحیه ای جهاد دانشگاهی استان گیلان

فهرست مطالب

۱- خلاصه مدیریتی	۱
۲- مقدمه	۷
۳- کلیات	۸
۴- توصیف وضع موجود زنان و خانواده در سطح استان	۱۰
۴-۱- وضعیت جمعیت شناختی	۱۲
۴-۲- توصیف وضع اقتصادی	۱۸
۴-۳- توصیف وضع اجتماعی	۲۴
۴-۴- توصیف وضع مشارکت سیاسی زنان و خانواده	۳۶
۴-۵- توصیف وضع مشارکت مدنی زنان و خانواده	۳۸
۴-۶- احصاء مسائل کلیدی زنان و خانواده در استان	۴۰
۶- چشم انداز: ترسیم وضع مطلوب با بهره گیری از زبان تغییر	۶۷
۷- برنامه تغییر	۹۶
۸- طرح پایش و ارزیابی	۱۰۱
منابع	۱۰۳

فهرست جداول

- ۱۷ جدول شماره (۱): تقسیمات سیاسی استان گیلان، در سال ۹۵-۱۳۶۵
- ۱۸ جدول شماره (۲): تعداد جمعیت و نسبت جنسی جمعیت استان گیلان و کشور، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۱۹ جدول شماره (۳): تعداد جمعیت استان گیلان و کشور برحسب گروه عمده سنی و به تفکیک جنس و وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۰ جدول شماره (۴): بررسی جمعیت و شاخص‌های سالمندی سال ۱۳۹۵
- جدول شماره (۵): تعداد و متوسط بعد خانوار استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۱
- ۲۱ جدول شماره (۶): تعداد فرزند مطلوب از نظر پاسخگویان
- جدول شماره (۷): تعداد و درصد خانوارهای استان گیلان و کشور برحسب جنس سرپرست، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۲
- ۲۳ جدول شماره (۸): تعداد جمعیت فعال و نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۴ جدول شماره (۹): تعداد فعال و نرخ مشارکت اقتصادی جوانان (۱۵-۲۹ ساله) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۵ جدول شماره (۱۰): تعداد شاغلین و نرخ اشتغال جوانان (۱۵-۲۹ سال) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۶ جدول شماره (۱۱): تعداد بیکار و نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۷ جدول شماره (۱۲): تعداد بیکار و نرخ بیکاری جوانان (۱۵-۲۹ سال) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۸ جدول شماره (۱۳): تعداد و نرخ جمعیت خانه‌دار ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۲۹ جدول شماره (۱۴): تعداد و میزان ازدواج ثبت شده در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵ (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر)
- ۲۹ جدول شماره (۱۵): عمومیت ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۰ جدول شماره (۱۶): درصد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۰ جدول شماره (۱۷): میانگین سن در اولین ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۲ جدول شماره (۱۸): تعداد و میزان طلاق ثبت شده در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در

- سال‌های ۹۵-۱۳۶۵ (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر)
- ۳۳ جدول شماره (۱۹): درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۳ جدول شماره (۲۰): نسبت طلاق به هر صد ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۴ جدول شماره (۲۱): نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر، در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵
- ۳۵ جدول شماره (۲۲): درصد جمعیت ۶ ساله و بیشتر استان گیلان در مقایسه با کشور بر حسب سطح سواد به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال ۱۳۹۵
- ۳۶ جدول شماره (۲۳): تعداد و میزان موسسات درمانی فعال و تخت‌های استان گیلان و کل کشور طی سال-های ۹۴-۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)
- ۳۸ جدول شماره (۲۴): تعداد و میزان مراکز بهداشتی و درمانی استان گیلان و کل کشور بر حسب وضع سکونت در سال‌های ۹۴-۱۳۹۳
- ۳۸ جدول شماره (۲۵): تعداد و میزان پزشکان استان گیلان و کل کشور طی سال‌های ۹۴-۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)
- ۳۹ جدول شماره (۲۶): تعداد و نسبت مرد به زن بیمه‌شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی کشور و استان گیلان، در سال ۱۳۹۵
- ۴۰ جدول شماره (۲۷): توزیع فعالیت ورزشی به تفکیک شهرستان‌های مختلف
- ۴۱ جدول شماره (۲۸): تعداد و درصد مقرری بگیر بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی کشور و استان گیلان به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵
- ۴۱ جدول شماره (۲۹): مقایسه فرار دختران و زنان از منزل در استان گیلان و کل کشور در سال‌های ۹۵-۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)
- ۴۲ جدول شماره (۳۰): پاسخ به تجربه مزاحمت برای زنان
- ۴۳ جدول شماره (۳۱): تعداد و درصد نمایندگان مجلس شورای اسلامی استان گیلان به تفکیک جنس در دوره‌های اول تا دهم، در سال‌های ۹۴-۱۳۵۸
- ۴۳ جدول شماره (۳۲): تعداد و درصد نمایندگان شوراهای اسلامی شهر و روستا استان گیلان به تفکیک جنس در دوره‌های اول تا پنجم، در سال‌های ۹۴-۱۳۵۸
- ۴۴ جدول شماره (۳۳): تعداد و سهم (درصد) دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستا استان گیلان از کل کشور در دوره‌های سوم و چهارم در سال‌های ۹۲-۱۳۸۵
- ۴۵ جدول شماره (۳۴): میزان تمایل به انجام فعالیت عام‌المنفعه به تفکیک شهرستان‌ها
- ۴۶ جدول شماره (۳۵): تعداد و توزیع درصد سمن‌های زنان کشور و استان گیلان به تفکیک نوع فعالیت در سال‌های ۹۶-۱۳۹۳
- ۴۷ جدول شماره (۳۶): طلاق در گیلان

۷۹	جدول شماره (۳۷): طلاق در گیلان
۸۰	جدول شماره (۳۸): افزایش عمومیت ازدواج در گیلان
۸۱	جدول شماره (۳۹): افزایش عمومیت ازدواج در گیلان
۸۱	جدول شماره (۴۰): سالمندی و پیر شدن جمعیت
۸۱	جدول شماره (۴۱): سالمندی و پیر شدن جمعیت
۸۲	جدول شماره (۴۲): شاخص اعتیاد و مصرف مواد (قلیان سراها)
۸۳	جدول شماره (۴۳): شاخص اعتیاد و مصرف مواد (قلیان سراها)
۸۵	جدول شماره (۴۴): اشتغال زنان و خانواده
۸۶	جدول شماره (۴۵): اشتغال زنان و خانواده
۸۷	جدول شماره (۴۶): سلامت و ورزش
۸۷	جدول شماره (۴۷): سلامت و ورزش
۸۷	جدول شماره (۴۸): انتصاب زنان به عنوان مدیر
۸۹	جدول شماره (۴۹): انتصاب زنان به عنوان مدیر
۹۰	جدول شماره (۵۰): افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی
۹۲	جدول شماره (۵۱): افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی
۹۲	جدول شماره (۵۲): سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) زنان و خانواده
۹۳	جدول شماره (۵۳): سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) زنان و خانواده
۹۳	جدول شماره (۵۴): دستاوردها و مخاطرات
۹۴	جدول شماره (۵۵): پایش و ارزیابی
۹۵	
۹۹	
۱۰۱	

فهرست نمودارها

صفحه	نام نمودار
۲۲	نمودار شماره ۱- نرخ ولادت ثبت شده به تفکیک شهرستان‌ها در سال ۱۳۹۵
۳۱	نمودار شماره ۲- نرخ ازدواج سال ۱۳۹۵
۳۲	نمودار شماره ۳- نرخ طلاق سال ۱۳۹۵

۱- خلاصه مدیریتی

در قرون گذشته در نهاد خانواده نظام سلسله مراتبی با رویکرد مدیریتی مردان حاکم بوده است. با توسعه شهرنشینی، افزایش تحصیلات، خانواده‌ها تغییر رویکرد داده و اشکال مدیریت خانواده دچار دگرذیسی شده است. تغییر در شیوه‌های ساماندهی خانواده‌ها، تغییرات اساسی در منزلت اجتماعی والدین و فرزندان به وجود آورده است. منابع ارزشمند مانند درآمد، اشتغال و تحصیلات در دسترس همه قرار گرفته است. بدین ترتیب حاکمیت شایسته‌سالاری و اعطای حق مشارکت اجتماعی در خانواده‌های امروزی ساختارهای خانوادگی را تحت الشعاع خود قرار داده است. بنابراین با عنایت به این تغییرات، شناخت صحیح خانواده امروزی و راهکارهای مبتنی بر این رویکرد باز اندیشانه از ضروریات سیاست گذاری در این بخش است.

در همین راستا، سند حاضر تحت عنوان برنامه ارتقاء زنان و خانواده استان گیلان تدوین شده است. سندی که با مشخص کردن اولویت‌های اصلی مسائل خانواده و زنان و ارائه راهکارهای عملیاتی به دنبال بهبود وضعیت مرکز ثقل جامعه یعنی خانواده می‌باشد. این برنامه با استفاده از روش‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. ابتدا آمارهای مختلف جهت شناختی اجتماعی، انتقادی، مشارکت سیاسی و مدنی مورد مقایسه قرار گرفت. آمارهای کشوری و استانی و نرخ‌های متنوع آن با یکدیگر تطبیق داده شد. سپس با استفاده از روش مصاحبه نیمه‌ساختار یافته، مشکلات عمده شهرستان‌ها از کارشناسان و فعالین شهرستان‌های استان گیلان احصاء گردید. بعد از آن با استفاده از روش گروه‌های کانونی، مهمترین مشکلات استان در بخش زنان و خانواده بررسی شد. سپس راهکارهای لازم از فعالین این حوزه مورد پرسش و مطالبه قرار گرفت.

همچنین بخشی از داده‌ها با استفاده از مرور تحقیقات پژوهشی انجام شده در دستگاه‌های اداری و دانشگاه‌ها به دست آمده است و در این بخش هم مهمترین مشکلات حوزه زنان و خانواده استخراج گردید. بعد از جمع آوری داده‌های مختلف، با استفاده از روش وزن‌دهی، اولویت‌های اصلی خانواده و زنان گیلان در ۹ ردیف به دست آمد. در اینجا ابتدا توصیفی از وضع موجود ارائه می‌گردد.

به هم خوردن تعادل جمعیت زنان و مردان در شهرها و روستاها، به طوری که در شهرها جمعیت مردان نسبت به زنان کاهش پیدا کرده است و در روستاها تعداد جمعیت زنان نسبت به مردان افزایش پیدا

کرده است (شاید ناشی از مهاجرت نیروی کار مردان به خارج از استان باشد). در ضمن بهم خوردن جمعیت روستایی و شهری، به طوری که ۲۶ درصد جمعیت استان گیلان روستائین پایتتر از میانگین کشوری است.

همچنین به علل مختلف کاهش زاد و ولد، جمعیت بالای ۶۵ سال افزایش پیدا کرده و از طرف دیگر جمعیت ۰-۱۴ سال نسبت به میانگین کشوری کاهش نشان می‌دهد.

مؤلفه دیگر در بحث جمعیتی کاهش بعد خانوار در استان گیلان است که کاهش بعد خانوار از ۵/۳ در سال ۱۳۶۵ به عدد ۳ که پایین تر از میانگین کشوری هم می‌باشد، به افزایش سن جمعیت پیر کمک زیادی کرده است. همچنین در بحث نرخ مشارکت وضعیت فعال اقتصادی، شاهد کاهش این نرخ در بین زنان در مناطق شهری و روستایی خصوصاً در گروه سنی مولد ۱۵-۲۹ سال هستیم.

مسأله دیگر در حوزه جمعیت، بحث ازدواج است. پایین بودن میزان ازدواج ثبت شده نسبت به میانگین کشوری و مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی، نرخ پایین تر عمومیت ازدواج در استان نسبت به میانگین کشوری، رشد سالانه منفی ازدواج در استان نسبت به کشور، یکی از وقایع چهارگانه را در استان با چالش‌های جدی مواجه ساخته است.

از سوی دیگر بالا رفتن آمار طلاق در استان نسبت به میانگین کشور و نسبت به سه دهه گذشته استان بخش دیگری از مبحث اساسی جمعیت‌شناختی است. به طوری که آمار طلاق کشوری ۲۵/۷ و آمار طلاق استان ۳۲/۲ است. البته وضعیت طلاق در شهرهای استان بیش از روستاها می‌باشد. (تعدادی از طلاق‌های روستاییان در دفاتر شهری ثبت می‌گردد).

بحث دیگر مبحث نرخ باسوادی در استان گیلان است. به طوری که نرخ باسوادی در شهرها بالاتر از روستاهای استان گیلان است. همچنین در مناطق روستایی نرخ باسوادی زنان پایین تر از مردان است. در ضمن تحصیلات دانشگاهی در مناطق روستایی پایین تر از مناطق شهری است.

در بخش اجتماعی و مدنی هم معضل فرار دختران از منزل، که بالاتر از میانگین کشوری است. حضور بسیار کم زنان در کرسی‌های مجلس شورای اسلامی و شورای شهر بسیار چشمگیر است. همچنین ثبت میانگین سمن‌های استان، کمتر از میانگین کشوری است. در ضمن بیشتر سمن‌های خیریه‌ای و صنفی بیش از سمن‌های فرهنگی و اجتماعی است.

۹مسأله اساسی استان گیلان در حوزه زنان و خانواده و راهکارهای آن‌ها به شرح ذیل است:

۱. افزایش طلاق

۱- آشنایی زوجین قبل از ازدواج، ۲- مشاوره و برگزاری کلاس‌های آمادگی قبل از ازدواج (به صورت اجباری و ماهیانه)، ۳- تقویت اورژانس اجتماعی، ۴- آموزش مهارت‌های زندگی، ۵- آموزش‌های جنسی به زوجین، ۶- تلاش برای حل مساله اشتغال زنان و خانواده‌ها، ۷- آگاهی بخشی به زنان و خانواده در جهت احقاق حقوق، ۸- برگزاری کارگاه‌های آینده‌پژوهی، ۹- سخت‌گیری بیشتر در روند طلاق توافقی، ۱۰- تشکیل کمیته حمایت از فرزندان طلاق

۲. کاهش ازدواج در گیلان

۱- ایجاد شغل‌های پایدار، ۲- امنیت شغلی برای شاغلین، ۳- همکاری بیشتر بانک‌های عامل جهت تسهیلات، ۴- تغییر نگرش جوانان به مفهوم ازدواج، ۵- دوری از رویکرد اعتقادی به ازدواج، ۶- تقویت رویکردهای دینی و معنویت‌گرایی به ازدواج پایدار

۳. سالمندی و پیر شدن جمعیت

در بخش پیشگیری: ۱- تشویق جوانان به ازدواج، ۲- ترغیب زوجین به فرزندآوری از طریق افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل، ۳- افزایش حقوق سرپرست خانواده به تناسب تعداد فرزندان، ۴- بازنشستگی زودرس برای بانوان شاغل، ۵- ارائه تسهیلات به خانواده‌ها جهت فرزندآوری، ۶- امنیت شغلی برای مردان و زنان شاغل، ۷- احداث مهدکودک‌های اختصاصی برای کودکان بالای ۴ سال، ۸- بالا بردن سن استخدام زنان جهت رفع نگرانی، ۹- افزایش مرخصی زایمان برای زنان شاغل، ۱۰- فرصت تحصیلی رایگان برای فرزندان خانوارهای ۵ نفری، ۱۱- کاهش یا حذف مالیات برای والدین با بیش از ۲ فرزند، ۱۲- حذف شهریه کودکان کستان‌ها.

در بخش درمانی: ۱- راه‌اندازی شورای حمایت از سالمندان، ۲- حمایت‌های درمانی و بهداشتی مراقبتی از سالمندان، ۳- تشکیل گروه‌ها و اجتماعات سالمند جهت جلوگیری از افسردگی و بیماری‌های روحی

۴. شاخص اعتیاد و مصرف مواد مخدر و قلیان

۱- توسعه مراکز درمان اجتماع محور با دارو، ۲- توسعه دادگاه درمان مدار، ۳- توسعه مراکز توانمندسازی، ۴- اعطای تسهیلات به ازای بهبودیافتگان، ۵- چاپ کتب آموزشی برای جوانان و نوجوانان، ۶- درگیر کردن آموزش و پرورش در پیشگیری از اعتیاد، ۷- بالا بردن تاب آموزشی اجتماعی زنان و خانواده‌ها، ۸- توجه و تأکید به سلامت روانی و عزت نفس جوانان، ۹- ترغیب خیرین برای ساخت مراکز درمانی و مشاوره‌ای معتادان.

۵. اشتغال زنان و خانواده

۱- حمایت از مشاغل خانگی، ۲- حمایت از اشتغال روستایی، ۳- رفع تبعیض‌های جنسیتی و ارتقای شغلی، ۴- ساعت کار انعطاف پذیر و کوتاه برای زنان شاغل، ۵- تأکید بر صنایع دستی (به دلایل زیست محیطی و جذب گردشگر)، ۶- حمایت بیشتر بانک‌ها از مشاغل خرد و خانگی، ۷- تشدید نظارت اداره امور اجتماعی و تأمین اجتماعی در سازمان‌ها و کارخانجاتی که زنان بیشتری در آن کار می‌کنند، ۷- تسهیل بیمه زنان خانه‌دار، ۸- حمایت بیشتر بیمه از زنان در خصوص مرخصی‌های زایمان و استعلاجی، ۹- آموزش‌های کاربردی از زمان تحصیل برای دختران، ۱۰- ایجاد مراکزی جهت عرضه و فروش کالا و خدمات مشاغل خانگی.

۶. سلامت و ورزش

۱- افتتاح کانون سلامت محله در همه شهرستان‌های استان گیلان (برای هر ۴ هزار نفر یک کانون)، ۲- فعال سازی ستاد اجتماعی سازی سلامت، ۳- افزایش سواد تغذیه‌ای به خانوار خصوصاً زنان، ۴- کلاس‌های کنترل استرس و مدیریت آن توسط افراد خصوصاً زنان شاغل، ۵- توسعه ورزش همگانی، پیاده‌روی، ۶- تشکیل پرونده هوش هیجانی و ویژگی‌های رفتاری برای دختران و آموزش آن در مدارس، ۷- توزیع عادلانه امکانات ورزشی در شهرستان‌های استان گیلان، ۸- مبارزه با کم تحرکی افراد جهت جلوگیری ابتلا به بیماران، ۹- فعال کردن سمن‌ها در آموزش خانوار برای اصلاح الگوی غذا و سبک زندگی، ۱۰- پیوند شبکه‌های بهداشت با مدارس، ۱۱- برگزاری برنامه‌های فرهنگی و تفریحی برای خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی، ۱۲- توسعه قضا‌های ورزشی برای بانوان مثل پارک مخصوص بانوان، ۱۳- تخصیص ساعاتی در هفته برای ورزش بانوان به صورت

اجباری در ادارات، ۱۴- عقد قرارداد سازمان‌ها و ادارات با سانس‌های ورزشی جهت ورزش با مسابقات ورزشی، ۱۵- تقویت و توانمندسازی محلات برای ورزش همگانی.

۷. عدم انتصاب زنان به عنوان مدیر

۱- تغییر نگرش مردان به مدیریت زنان، ۲- جلوگیری از دخالت‌های افراد و نیروهای فراسازمانی در انتصاب ادارات، ۳- تهیه بانک اطلاعاتی از زنان خبره استان گیلان به تفکیک شهرستان، ۴- الزامی کردن انتخاب زنان برای پست‌ها و مناصب دستگاه‌های دولتی، ۵- آموزش مهارت‌های مدیریتی برای زنان شاغل جهت کادرسازی آتی، ۶- حمایت‌های حقوقی از حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و ...

۸. افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی

۱- تحکیم و تعمیق فرهنگ مشاوره و مراجعه به مشاورین، ۲- بالا بردن آگاهی زنان و کودکان، ۳- از بین بردن فضاهای خشونت‌آمیز شهری، ۴- افزایش مشارکت خانوارها در امور محلی و شهری، ۵- سیاست‌گذاری در حوزه رفاه اجتماعی، ۶- افزایش محیط‌های سالم و امن شهری، ۷- اعطای تسهیلات سفر، ۸- برگزاری ورزش‌های خانوادگی، ۹- دایر کردن کلیپ‌های آموزشی جهت رسیدگی به مشکلات خانواده‌ها.

۹. سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) زنان و خانواده

۱- اعطای امتیازاتی به زنان جهت راه‌اندازی سمن‌ها، ۲- حل مشکلات حقوقی ثبت سمن‌ها، ۳- برگزاری دوره‌های آموزشی جهت دستیابی به خودباوری در زنان، ۴- تلاش برای جلب اعتماد مسئولان به سمن‌ها، ۵- آگاهی‌بخشی به مردم از طریق رسانه‌ها جهت اعتماد به سمن‌ها، ۶- توسعه راهکارهایی برای درآمدزایی سمن‌ها، ۷- توجه بیشتر به سمن‌های فرهنگی - اجتماعی جهت کاهش مشکلات شهروندان استان.

افزایش مشکلات اقتصادی و معیشتی در استان گیلان، افزایش آسیب‌های اجتماعی مانند اعتیاد و افسردگی، تغییر نگرش زوجین نسبت به مفهوم ازدواج خصوصاً در بین زنان و خانواده، بالا رفتن توقعات زوجین موجب تغییرات جمعیتی در استان گیلان شده است. از سوی دیگر، سه مسأله فوق‌الذکر خودبخود موجب بهم خوردن تعادل جمعیتی استان هم گردیده است. به طوری که استان جزء پیرترین

استان‌های کشور هم محسوب می‌شود، افزایش قابل توجه جمعیت بالای ۶۵ سال در گیلان و کاهش جمعیت ۱۴-۰ سال استان را با پدیده‌های متعددی مواجه ساخته است. جمعیت پیر به همراه خود بی‌نشاطی، انقطاع نسلی، اختلال در جامعه‌پذیری کودکان، عدم درک مفهوم خویشاوندی، بالا رفتن هزینه نگهداری سالمندان، افزایش مهاجرت، ضعیف شدن رونق اقتصادی و کاهش سرمایه اجتماعی به همراه خواهد داشت.

بعد دیگری از مشکلات در حوزه خانواده به افزایش خشونت‌ها در بین خانوار، تهدید سلامتی خانواده‌ها، استرس بالای زندگی و شکل‌گیری شکاف نسلی ارجاع می‌شود.

عواملی مانند افزایش طلاق، فقدان فرهنگ گفتگو، رواج مصرف غذاهای فست‌فودی، کم‌حرکی و افزایش چاقی، مشکلات معیشتی خانواده‌ها، تعارض ارزش‌ها بین نسل‌های مختلف، افزایش افسردگی در بین شهروندان در افزایش مشکلات و معضلات یاد شده هستند.

بخش دیگری از معضلات حوزه زنان و خانواده عبارتند از: مشکلات معیشتی و اقتصادی خانواده و زنان، خصوصاً در بین زنان روستایی، زنان مطلقه و زنان سرپرست خانوار است.

علیرغم حضور زنان در عرصه‌های اقتصادی استان، نرخ بیکاری زنان و خانواده بالاتر از مردان است. همچنین زنان شاغل در واحدهای صنعتی و تولیدی از مزایای مالی کمتری نسبت به مردان برخوردارند. همچنین با افزایش آسیب‌هایی مانند طلاق یا فوت مردان، به زنان جویای کار افزوده می‌شود اما متأسفانه بازار و واحدهای تولیدی و اداری توان جذب این حجم از نیروها را در خود نمی‌بینند، بنابراین با انباشت قابل توجهی از نیروی کار زن مواجه هستیم. همچنین با افزایش نیروی تحصیل‌کرده در حوزه زنان که هر سال فارغ‌التحصیل می‌شوند بر توقعات و خواسته‌های زنان و خانواده افزوده شده ولی دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف قادر به پاسخگویی به این نیاز نیستند. مطالعات مختلف در سازمان‌های حمایتی مثل بهزیستی، نشان داد که مراجعه به این دستگاه‌ها جهت کمک‌های حمایتی در حال افزایش است.

مشکل عمده دیگر در این بخش نسبت حضور زنان در پست‌های مدیریتی است به طوری که حتی در انتخابات نمایندگان فقط یک خانم در ۴۰ سال گذشته از گیلان در مجلس حضور داشته است یا در انتخابات شوراها در ادوار گذشته فقط ۵ درصد از کرسی‌ها توسط زنان اشغال گردیده است. از حیث انتصابات هم وضع بدین منوال است (البته در دو سال اخیر تغییراتی ایجاد شده است).

بخش قابل توجهی از این راهکارها، از مصاحبه با کارشناسان و خبرگان حوزه خانواده و زنان به دست آمد و بخش دیگر براساس رویکرد مدیریتی و سازمانی ارائه گردیده است. راه‌حل‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی که با پیاده‌سازی آن می‌توان تغییرات عمده‌ای در استان گیلان به وجود آورد.

۲- مقدمه

خانواده خوب و مطلوب جایی است که افراد آن به آرامش روحی دست یابند، از طرف دیگر، نسلی تولید شود که بتواند جامعه خوب را بازتولید نماید. قرآن کریم تشکیل خانواده را عامل دوستی، آرامش و مهربانی برای زوجین می‌داند. در قرآن کریم آیه ۲۱ سوره روم آمده است:

«از نشانه‌های او این است که از خود شما جفت‌هایی برای شما آفرید تا نزد ایشان آرامش یابید، و میان شما دوستی و مهربانی برقرار ساخت، همانا در این نشانه‌هایی است برای آنان که می‌اندیشد.»

همچنین آنتونی گیدنز جامعه‌شناس معروف بریتانیایی خانواده را یکی از ارکان مهم جامعه مدنی می‌داند. وی در تئوری راه سوم خود نظام خانواده را خانواده دمکراتیک می‌داند و از ویژگی‌های اصلی آن «دو برابری، استقلال، احترام متقابل، تصمیم‌گیری از طریق برقراری ارتباط و آزادی از خشونت» می‌داند (گیدنز، ۱۳۸۶: ۱۰۵).

خانواده خوب در شکل‌گیری شخصیت فرزندان تاثیر بسزایی دارد. فرزندان در خانواده با یادگیری تجارب، اخلاقیات و روندهای آموزش اولیه و استقلال خود را برای حضور جامعه بزرگ مانند مدرسه آماده می‌کنند.

ویرجینا تسیر به عنوان یک مددکار اجتماعی هفت کارکرد برای خانواده متصور است: فراهم کردن تجربه دیگرخواهی، تولید نسل، آموزش همکاری اقتصادی (تقسیم کار)، حفظ حریم و تابوها، انتقال فرهنگ به فرزندان (انتقال عواطف، ارتباطات و...)، تشخیص زمان بلوغ و بزرگسالی و تغییر نقش‌ها و نهایتاً فراهم کردن مراقبت‌های والدینی برای فرزندان (یزدانی و دوستی، ۱۳۹۶: ۸۱).

جامعه ایرانی در این روزها با مشکلات متعددی مواجه است که براساس بسیاری از تحقیقات، حل برخی از آنها در بازسازی و احیای خانواده سالم نهفته است. بسیاری از کنش‌های اجتماعی ابتدا در خانواده آموخته می‌شود و الگوهای ابتدایی در همین بنیان شکل می‌گیرد.

سیاست خانواده را می‌توان به تعبیر کارن بوگن شنايدر به عنوان «مجموعه فعاليت‌های دولت که در جهت حمايت از خانواده و ارتقاء سطح بهزيستی اعضای آن طراحی شده است» تعريف نمود (عموزاده، ۱۳۹۶: ۱۳۵).

بنابراین شناخت وضعیت خانواده و زنان و آسیب‌شناسی آن در هر جامعه‌ای از ضروریات محسوب می‌شود. تحقیقات متعدد نشان می‌دهد با فروپاشی بسیاری از الگوهای سنتی، هنوز خانواده جایگاه حیاتی در زندگی افراد یک جامعه دارد. در شکل‌دهی خانواده، زنان نقش پررنگ و مهمی در استواری و صلابت زندگی خانوادگی دارند. سند حاضر بر آن بود تا ضمن تبیین جوانب مسئله به راهکارها و برنامه‌های مختلف جهت ارتقا و وضعیت زنان در استان گیلان دست یابد. این سند دارای چند بخش است: ۱- تصویر وضعیت زنان در سطح استان ۲- جمع‌بندی وضع موجود ۳- تحلیل و اولویت‌بندی مسائل ۴- ارائه چشم‌انداز و اهداف ۵- برنامه تغییر و تهیه برنامه عملیاتی ۶- طرح پایش و ارزیابی

۲- کلیات

خانواده دارای کارکردهای متنوع زیستی، جنسی و تامین نیازهای عاطفی، جامعه‌پذیری و اقتصادی است. شناسایی نیازها و راهکارهای لازم برای خانواده امروزی اهمیت فراوانی دارد. خانواده امروز با بازاندیشی در تعاریف و مفاهیم به صورت دائم در حال تغییر می‌باشد. در دهه‌های اخیر مصوبات مختلفی در حوزه زنان توسط نهادهای مرتبط تصویب شده است که در سند ذیل مورد توجه قرار گرفت. در جلسه ۷۹/۱۲/۹ شورای انقلاب فرهنگی، به پیشنهاد شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده، اصول سیاست‌های تحقیقاتی مسائل اصلی زنان و خانواده را مشخص نمود که در آن گسترش تحقیقات مسائل زنان و خانواده براساس مبانی اعتقادی، ترویج الگوی زن مسلمان، هماهنگی بین مراکز تحقیقاتی زنان و خانواده و از بین رفتن موانع تحقیقات این مسئله از آن جمله بوده‌اند. شورای انقلاب فرهنگی در مصوبه ۵۴۶ به تاریخ ۱۳۸۳/۶/۳۱ به پیشنهاد شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده، منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام را در ۵ فصل تصویب نمود. همچنین براساس مصوبه شماره ۵۳۳۹ مورخ ۱۳۸۶/۹/۱۱ شورای انقلاب فرهنگی سیاست‌ها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان در ۴ ماده تعاریف، اهداف، سیاست‌ها و راهبردها تصویب نمود.

همچنین هیأت وزیران دولت دهم جمهوری اسلامی ایران، در تاریخ یکم تیر ماه ۱۳۹۲ براساس قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه، مصوب ۱۳۸۹: برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده موضوع ماده ۲۳۰ را تصویب نمود که شامل: تحکیم خانواده، تعمیق باورهای دینی، توسعه فرهنگ عفاف و حجاب، توسعه تعاملات بین‌المللی، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، توسعه سلامت، اوقات فراغت و... بود. درضمن نقشه تحول سلامت مصوب سال ۱۳۹۰ و نقشه جامع کشور، مصوب سال ۱۳۹۲ به عنوان اسناد بالادستی تدوین سند مورد استفاده قرار گرفته است.

اینها بخشی از تلاش برای تدوین راهکارهای عملی جهت رسیدن به وضعیت مطلوب در دو دهه اخیر بوده است. اما جامعه سالم و کارآمد، نیازمند خانواده‌ای پویا و سالم است، خصوصاً نقش زنان بسیار پررنگ و حیاتیست. نقش زنان در مدیریت و برنامه‌ریزی زندگی خانوادگی خصوصاً الگوهای تربیتی و مصرف بسیار حائز اهمیت است. با توجه به این نکته که در عصر صنعت، خانواده، دیگر واحد تولیدی نبوده و خانه از محل کار جدا شده است.

استان گیلان با داشتن مزیت‌های مختلف مثل نرخ بالای شاخص‌هایی چون: باسوادی، تحصیلات، اشتغال و حضور زنان و مردان در کنار یکدیگر در عصر کشاورزی، حکایت از آن دارد که حساسیت و فراکاوای بیشتر در حوزه زنان در این استان جزو ضرورت‌های مطالعاتی است.

سند ارتقای وضعیت زنان و خانواده در استان، با نظارت جهاد دانشگاهی استان گیلان و مجموعه‌ای از پژوهشگران خبره استانی در بخش‌های مختلف دولتی و غیردولتی، فعالین حوزه زنان و خانواده و نخبگان دانشگاهی تدوین و ارائه شده است. برای شناسایی مشکلات حوزه زنان و خانواده، ابتدا آمارهای موجود از سازمان‌های مختلف، آمارنامه‌ها و اسناد بالادستی تهیه و مورد مقایسه قرار گرفت، تدوین هر سندی مستلزم تسلط بر آمارهای پایه‌ای می‌باشد که مجموعه حاضر تا حد قابل توجه‌ای این آمارها را مورد استفاده قرار داده است و در بخش بعدی با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، مشکلات شهرستان‌های مختلف از منظر نخبگان و فعالین شهرستان‌ها، احصاء شده است.

مصاحبه نیمه‌ساختاریافته مصاحبه‌ای است که در آن سوالات مصاحبه از قبل مشخص می‌شود و از تمامی پاسخ‌دهندگان پرسش‌های مشابه پرسیده می‌شود. اما آنها آزادند که پاسخ خود را به هر طریقی که می‌خواهند پاسخ دهند (ببی، ۱۳۸۴: ۶۰۰). در سند حاضر برای دستیابی به اطلاعات شهرستان‌های مختلف به تفکیک مصاحبه‌های نیمه‌باز با کارشناسان حوزه زنان و خانواده در هر شهرستان انجام پذیرفت. به

عبارتی ۸۴ مصاحبه در ۱۶ شهرستان گیلان انجام گردید و سپس داده‌های آنها مورد دسته‌بندی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بخش‌بندی از اطلاعات با استفاده از گروه کانونی (Focus group) و با حضور کارشناسان حوزه خانواده بدست آمد. گروه کانونی شیوه‌ای برای جمع‌آوری داده‌های کیفی است که افراد را در یک بحث گروهی غیررسمی (یا چندین بحث) پیرامون موضوعی خاص یا مجموعه‌ای از موضوعات وارد می‌کند (حسینی، ۱۳۹۴: ۱۴). در گزارش حاضر ۱۲ نفر از فعالین کارشناسان و خبرگان حوزه زنان و خانواده در جلسه ۴ ساعته به سوالات مدیر جلسه در رابطه با مشکلات خانواده و زنان استان گیلان پاسخ داده و نقد و نظر آنان درباره مسائل متعدد در این بخش مورد احصا قرار گرفت.

بخش دیگری از داده‌های سند از طریق مطالعه پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه زنان و خانواده از دانشگاه‌ها و دستگاه‌های مختلف اداری جمع‌آوری گردید که نتایج آن به شکل خلاصه در یک بخش جمع‌آوری شده است. در این بخش هم داده‌ها شامل گزارش‌های ملی ارزشها و نگرش‌های ایرانیان سال‌های ۱۳۹۵ استان گیلان است. سپس بعد از احصاء مشکلات هر شهرستان، مولفه‌ها در بخش‌های مختلف جمع‌آوری شده با استفاده از روش وزن‌دهی کارشناسان، مهمترین مشکلات استان و شهرستان‌ها تعیین، راه‌حل‌ها و ارزیابی‌های مورد نظر ارائه گردید.

اولویت = (وزن × رتبه شهرستان‌ها و استان‌ها در زمینه شاخص مورد نظر بر اساس آمار و اطلاعات ثانویه + اولویت‌دهی شاخص‌ها در شهرستان با استفاده از روش گروه کانونی و نظرات صاحب‌نظران و خبرگان شهرستانی). وزن هر شاخص یا بر اساس رتبه‌بندی خبرگان بدست آمده، یا از طریق وضعیت استان در قیاس با کشور محاسبه شده است. البته گزارش حاضر با بسیاری از تحقیقات انجام گرفته در این حوزه متفاوت است به گزارش حاضر با استفاده از رویکرد نتیجه محور به برنامه‌های جزئی دستگاه‌های استان گیلان در حوزه زنان و خانواده ورود پیدا کرده است، و با استفاده از داده‌های به دست آمده برنامه‌های جزئی، حل هر مسئله را نیز پیشنهاد داده است.

سند حاضر تلاشی در جهت احقاق حقوق همه مردم، تحقق عدالت جنسیتی، توجه مسئولان به پایداری خانواده‌ها و توسعه انسانی استان گیلان است. براساس اسناد مدیریت نتیجه‌محور، یک راهبرد مدیریتی است که از طریق آن تمامی دست‌اندرکارانی که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم در کسب مجموعه‌ای از نتایج همکاری کرده‌اند، از نقش موثر فرآیندها، محصولات و خدمات خود در دستیابی به نتایج مورد انتظار اطمینان حاصل می‌کنند. برخی از تعاریف در این حوزه به شرح زیر است:

خروجی‌ها: اینگونه اسناد عبارتند از تغییراتی که در مهارت‌ها یا توانایی‌ها و یا ظرفیت‌های افراد یا سازمان‌ها اتفاق می‌افتد و یا محصولات و خدمات جدیدی هستند که در نتیجه انجام کامل فعالیت‌های یک همکاری توسعه‌ای تولید می‌شود.

دستاوردها: نشان‌دهنده تغییرات در ظرفیت‌های سازمانی یا رفتاری در شرایط توسعه‌ای هستند که در فاصله تکمیل خروجی‌ها در رسیدن به اهداف تفاق می‌افتند.

تاثیر: به معنی ایجاد تغییر در زندگی مردم است. این تغییر ممکن است در روش، مهارت، رفتار، سلامت و یا شرایط زندگی اقشار مختلف زنان، از زنان شهری، روستایی، عشایر و در تمام مراحل چرخه زندگی، همچنین زندگی کودکان، بزرگسالان، خانواده‌ها و یا جوامع اتفاق بیفتد. این امر معمولاً در تحقیقات گذشته انجام نشده است. البته هر برنامه احتیاج به پایش و ارزیابی دقیق و اندازه‌گیری شده دارد که در سند حاضر بدان توجه شده است.

۴- توصیف وضع موجود زنان و خانواده در سطح استان

جدول شماره (۱): تقسیمات سیاسی استان گیلان، در سال ۹۵-۱۳۶۵

محدوده	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵
شهرستان	۱۱	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶
بخش	۲۲	۳۳	۴۳	۴۳	۴۳
شهر	۳۱	۳۶	۴۹	۵۱	۵۲
دهستان	۵۶	۱۰۱	۱۰۹	۱۰۹	۱۰۹

مأخذ: بر اساس اطلاعات سالنامه آماری کشور

بر اساس آخرین تقسیم‌بندی‌های سیاسی، استان گیلان شامل: ۱۶ شهرستان، ۴۳ بخش، ۵۲ شهر و ۱۰۹

دهستان است.

۴-۱- وضعیت جمعیت شناختی

جدول شماره (۲): تعداد جمعیت و نسبت جنسی جمعیت استان گیلان و کشور، در سال های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور				استان گیلان		
		کل	مرد	زن	نسبت جنسی	کل	مرد	زن
کل	۱۳۶۵	۴۹۴۴۵۰۱۰	۲۵۲۸۰۹۶۱	۲۴۱۶۴۰۴۹	۱۰۴,۶	۲۰۸۱۰۳۷	۱۰۵۳۷۷۹	۱۰۲۷۲۵۸
	۱۳۷۵	۶۰۰۵۵۴۸۸	۳۰۵۱۵۱۵۹	۲۹۵۴۰۳۲۹	۱۰۳,۳	۲۲۴۱۸۹۶	۱۱۱۵۳۹۱	۱۱۲۶۵۰۵
	۱۳۸۵	۷۰۴۹۵۷۸۲	۳۵۸۶۶۳۶۲	۳۴۶۲۹۴۲۰	۱۰۳,۶	۲۴۰۴۸۶۱	۱۱۹۸۵۱۹	۱۲۰۶۳۴۲
	۱۳۹۰	۷۵۱۴۹۶۶۹	۳۷۹۰۵۶۶۹	۳۷۲۴۴۰۰۰	۱۰۱,۸	۲۴۸۰۸۷۴	۱۲۳۱۹۳۳	۱۲۴۸۹۴۱
	۱۳۹۵	۷۹۹۲۶۲۷۰	۴۰۴۹۸۴۴۲	۳۹۴۲۷۸۲۸	۱۰۲,۷	۲۵۳۰۶۹۶	۱۲۶۷۵۹۷	۱۲۶۳۰۹۹
مناطق شهری	۱۳۶۵	۲۶۸۴۴۵۶۱	۱۳۷۶۹۶۱۷	۱۳۰۷۴۹۴۴	۱۰۵,۳	۷۸۴۱۷۳	۳۹۶۹۹۰	۳۸۷۱۸۳
	۱۳۷۵	۳۶۸۱۷۷۸۹	۱۸۸۰۵۰۲۳	۱۸۰۱۲۷۶۶	۱۰۴,۴	۱۰۴۹۹۸۰	۵۲۷۱۷۱	۵۲۲۸۰۹
	۱۳۸۵	۴۸۲۵۹۹۶۴	۲۴۵۷۶۴۴۲	۲۳۶۸۳۵۲۲	۱۰۳,۸	۱۲۹۵۷۵۱	۶۴۸۵۱۳	۶۴۷۲۳۸
	۱۳۹۰	۵۳۶۴۶۶۶۱	۲۷۰۲۳۶۳۸	۲۶۶۲۳۰۲۳	۱۰۱,۵	۱۴۹۷۱۷۰	۷۴۴۲۵۱	۷۵۲۹۱۹
	۱۳۹۵	۵۹۱۴۶۸۴۷	۲۹۸۴۱۴۱۴	۲۹۳۰۵۴۳۳	۱۰۱,۸	۱۶۰۳۰۲۶	۷۹۷۴۷۰	۸۰۵۵۵۶
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۲۲۶۰۰۴۴۹	۱۱۵۱۱۳۴۴	۱۱۰۸۹۱۰۵	۱۰۳,۸	۱۲۹۶۸۶۴	۶۵۶۷۸۹	۶۴۰۰۷۵
	۱۳۷۵	۲۳۲۳۷۶۹۹	۱۱۷۱۰۱۳۶	۱۱۵۲۷۵۶۳	۱۰۱,۶	۱۱۹۱۹۱۶	۵۸۸۲۲۰	۶۰۳۶۹۶
	۱۳۸۵	۲۲۲۳۵۸۱۸	۱۱۲۸۹۹۲۰	۱۰۹۴۵۸۹۸	۱۰۳,۱	۱۱۰۹۱۱۰	۵۵۰۰۰۶	۵۵۹۱۰۴
	۱۳۹۰	۲۱۵۰۳۰۰۸	۱۰۸۸۲۰۳۱	۱۰۶۲۰۹۷۷	۱۰۲,۵	۹۸۳۷۰۴	۴۸۷۶۸۲	۴۹۶۰۲۲
	۱۳۹۵	۲۰۷۷۹۴۲۳	۱۰۶۵۷۰۲۸	۱۰۱۲۲۳۹۵	۱۰۵,۳	۹۲۷۶۷۰	۴۷۰۱۲۷	۴۵۷۵۴۳

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول حکایت از جمعیت بیشتر مردان نسبت به زنان در روستاهای گیلان و جمعیت بیشتر زنان در

شهرهای استان نسبت به مردان است. البته نکته جالب کاهش جمعیت مردان نسبت به زنان در شهرها از

سال ۱۳۶۵ به بعد است.

جدول شماره (۳): تعداد جمعیت استان گیلان و کشور بر حسب گروه عمده سنی و به تفکیک جنس و وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

زن			مرد				سال	شرح		
کل	+۶۵	۱۵-۶۴	۰-۱۴	کل	+۶۵	۱۵-۶۴			۰-۱۴	
۲۴۱۶۴۰۴۹	۷۳۳۸۰۲	۱۲۴۳۹۶۹۶	۱۰۹۸۰۸۴۱	۲۵۲۸۰۹۶۱	۷۶۷۹۱۶	۱۳۰۰۵۸۶۶	۱۱۴۹۳۱۷۶	۱۳۶۵	کل	کل کشور
۲۹۵۴۰۳۲۹	۱۲۱۲۷۳۳	۱۶۶۹۹۳۲۱	۱۱۶۱۴۷۹۹	۳۰۵۱۵۱۵۹	۱۳۸۲۴۴۸	۱۷۰۰۳۰۸۵	۱۲۱۱۰۷۴۶	۱۳۷۵		
۳۴۶۲۹۴۲۰	۱۷۲۸۲۰۷	۲۴۲۸۲۹۲۱	۸۶۱۸۲۹۲	۳۵۸۶۶۳۶۲	۱۹۲۸۳۸۴	۲۴۸۷۴۶۴۱	۹۰۶۳۳۳۷	۱۳۸۵		
۳۷۲۴۴۰۰۰	۲۱۵۵۰۰۹	۲۶۴۸۸۶۶۸	۸۵۸۲۵۱۹	۳۷۹۰۵۶۶۹	۲۱۴۱۷۶۰	۲۶۷۵۶۱۳۲	۸۹۷۹۲۵۹	۱۳۹۰		
۳۹۴۲۷۸۲۸	۲۴۶۵۷۷۶	۲۷۶۱۶۶۴۰	۹۳۴۵۴۱۲	۴۰۴۹۸۴۴۲	۲۴۰۵۷۴۲	۲۸۲۴۵۴۴۷	۹۸۴۷۲۵۳	۱۳۹۵		
۱۳۰۷۴۹۴۴	۴۰۹۹۳۰	۷۰۴۰۱۸۶	۵۶۲۰۱۳۴	۱۳۷۶۹۶۱۷	۳۸۳۵۲۱	۷۵۰۲۷۰۴	۵۸۷۶۵۹۶	۱۳۶۵	مناطق شهری	
۱۸۰۱۲۷۶۶	۷۱۵۳۴۳	۱۰۵۱۵۹۳۲	۶۷۶۸۹۹۰	۱۸۸۰۵۰۲۳	۷۵۵۳۵۷	۱۰۹۷۷۵۵۸	۷۰۵۵۲۸۲	۱۳۷۵		
۲۳۶۸۳۵۲۲	۱۱۱۰۶۳۵	۱۶۹۹۳۴۷۰	۵۵۷۹۴۱۷	۲۴۵۷۶۴۴۲	۱۱۸۹۴۹۳	۱۷۵۲۴۳۹۷	۵۸۶۲۵۵۲	۱۳۸۵		
۲۶۶۲۳۰۲۳	۱۴۷۲۶۸۵	۱۹۲۹۴۱۲۹	۵۸۴۱۰۱۸	۲۷۰۲۳۶۳۸	۱۴۲۴۷۳۵	۱۹۴۶۷۸۱۸	۶۱۰۷۲۵۳	۱۳۹۰		
۲۹۳۰۵۴۳۳	۱۷۵۲۲۹۳	۲۰۹۲۳۱۲۴	۶۶۳۰۰۱۶	۲۹۸۴۱۴۱۴	۱۷۰۲۸۷۰	۲۱۱۶۳۹۹۹	۶۹۷۴۵۴۵	۱۳۹۵		
۱۱۰۸۹۱۰۵	۳۲۳۸۷۲	۵۳۹۹۵۱۰	۵۳۶۰۷۰۷	۱۱۵۱۱۳۴۴	۳۸۴۳۹۵	۵۵۰۳۱۶۲	۵۶۱۶۵۸۰	۱۳۶۵	مناطق روستایی	
۱۱۵۲۷۵۶۳	۴۹۷۳۹۰	۶۱۸۳۳۸۹	۴۸۴۵۸۰۹	۱۱۷۱۰۱۳۶	۶۲۷۰۹۱	۶۰۲۵۵۲۷	۵۰۵۵۴۶۴	۱۳۷۵		
۱۰۹۴۵۸۹۸	۶۱۷۵۷۲	۷۲۸۹۴۵۱	۳۰۳۸۸۷۵	۱۱۲۸۹۹۲۰	۷۳۸۸۹۱	۷۳۵۰۲۴۴	۳۲۰۰۷۸۵	۱۳۸۵		
۱۰۶۲۰۹۷۷	۶۸۲۳۲۴	۷۱۹۴۵۳۹	۲۷۴۱۵۰۱	۱۰۸۸۲۰۳۱	۷۱۷۰۲۵	۷۲۸۸۳۱۴	۲۸۷۲۰۰۶	۱۳۹۰		
۱۰۱۲۲۳۹۵	۷۱۳۴۸۳	۶۶۹۳۵۱۶	۲۷۱۵۳۹۶	۱۰۶۵۷۰۲۸	۷۰۲۸۷۲	۷۰۸۱۴۴۸	۲۸۷۲۷۰۸	۱۳۹۵		
۱۰۲۷۲۵۸	۳۷۷۲۲	۵۶۹۵۵۰	۴۱۹۸۳۷	۱۰۵۳۷۷۹	۳۱۷۷۹	۵۸۲۸۳۳	۴۳۸۹۲۰	۱۳۶۵	کل	استان گیلان
۱۱۲۶۵۰۵	۶۳۵۲۶	۶۸۳۲۶۰	۳۷۹۷۱۶	۱۱۱۵۳۹۱	۶۳۵۶۹	۶۵۷۱۲۸	۳۹۴۶۵۶	۱۳۷۵		

زن				مرد				سال	شرح
کل	+۶۵	۱۵-۶۴	۰-۱۴	کل	+۶۵	۱۵-۶۴	۰-۱۴		
۱۲۰۶۳۴۲	۸۶۹۷۵	۸۶۹۴۴۹	۲۴۹۹۱۸	۱۱۹۸۵۱۹	۸۸۵۰۳	۸۴۸۷۷۹	۲۶۱۲۳۷	۱۳۸۵	
۱۲۴۸۹۴۱	۱۰۳۵۷۵	۹۱۸۷۰۱	۲۲۶۵۴۲	۱۲۳۱۹۳۳	۹۷۳۵۱	۸۹۵۵۷	۲۳۵۹۰۶	۱۳۹۰	
۱۲۶۳۰۹۹	۱۱۴۹۴۸	۹۲۷۹۴۸	۲۲۰۲۰۳	۱۲۶۷۵۹۷	۱۰۹۷۰۹	۹۲۸۳۱۳	۲۲۹۵۷۵	۱۳۹۵	
۳۸۷۱۸۳	۱۳۹۰۸	۲۲۳۶۵۸	۱۴۹۵۷۹	۳۹۶۹۹۰	۱۰۶۷۹	۲۲۹۸۱۳	۱۵۶۴۴۰	۱۳۶۵	مناطق شهری
۵۲۲۸۰۹	۲۴۲۲۶	۳۲۳۰۰۶	۱۷۵۵۷۷	۵۲۷۱۷۱	۲۲۴۸۸	۳۲۱۵۸۰	۱۸۳۰۷۱	۱۳۷۵	
۶۴۷۲۳۸	۳۵۹۷۸	۴۷۷۹۴۵	۱۳۳۳۱۵	۶۴۸۵۱۳	۳۵۵۲۲	۴۷۴۲۵۲	۱۳۸۷۳۹	۱۳۸۵	
۷۵۲۹۱۹	۴۹۴۱۶	۵۶۶۶۸۰	۱۳۶۷۰۸	۷۴۴۲۵۱	۴۵۹۵۱	۵۵۶۳۵۵	۱۴۱۸۳۶	۱۳۹۰	
۸۰۵۵۵۶	۵۹۴۵۹	۶۰۵۳۴۸	۱۴۰۷۴۹	۷۹۷۴۷۰	۵۷۳۶۸	۵۹۴۰۸۳	۱۴۶۰۱۹	۱۳۹۵	
۶۴۰۰۷۵	۲۳۸۱۴	۳۴۵۸۹۲	۲۷۰۲۵۸	۶۵۶۷۸۹	۲۱۱۰۰	۳۵۳۰۲۰	۲۸۲۴۸۰	۱۳۶۵	
۶۰۳۶۹۶	۳۹۳۰۰	۳۶۰۲۵۴	۲۰۴۱۳۹	۵۸۸۲۲۰	۴۱۰۸۱	۳۳۵۵۴۸	۲۱۱۵۸۵	۱۳۷۵	مناطق روستایی
۵۵۹۱۰۴	۵۰۹۹۷	۳۹۱۵۰۴	۱۱۶۶۰۳	۵۵۰۰۰۶	۵۲۹۸۱	۳۷۴۵۲۷	۱۲۲۴۹۸	۱۳۸۵	
۴۹۶۰۲۲	۵۴۱۵۹	۳۵۲۰۲۱	۸۹۸۳۴	۴۸۷۶۸۲	۵۱۴۰۰	۳۴۲۲۰۲	۹۴۰۷۰	۱۳۹۰	
۴۵۷۵۴۳	۵۵۴۸۹	۳۲۲۶۰۰	۷۹۴۵۴	۴۷۰۱۲۷	۵۲۳۴۱	۳۳۴۲۳۰	۸۳۵۵۶	۱۳۹۵	

مأخذ: نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

نکته حائز اهمیت در جدول گروه‌های عمده سنی افزایش جمعیت افراد ۶۵ سال به بالا در مناطق شهری و روستایی است و این امر حکایت از پیر شدن جمعیت استان گیلان دارد. همچنین جمعیت گروه سنی ۱۴-۰ سال نسبت به دهه‌های گذشته کاهش پیدا کرده است.

جدول شماره (۴): بررسی جمعیت و شاخص‌های سالمندی سال ۱۳۹۵

نرخ سالمندی	تعداد جمعیت ۶۵ سال و بیشتر	
۸.۹	۲۲۴۶۵۷	استان
۶.۰	۵۴۷۶	آستارا
۱۱.۲	۱۲۱۴۸	آستانه اشرفیه
۱۲.۰	۵۲۰۸	املش
۱۰.۳	۱۴۲۸۵	بندر انزلی
۶.۰	۱۱۹۸۸	فالش
۷.۶	۷۳۰۲۸	رشت
۷.۷	۵۳۶۹	رضوانشهر
۱۰.۲	۹۶۸۸	رودبار
۱۱.۳	۱۶۷۲۸	رودسر
۱۱.۲	۵۲۷۴	سیاهکل
۱۰.۷	۵۷۸۹	شفت
۹.۵	۱۱۸۸۹	صومعه سرا
۱۰.۵	۹۷۳۶	فومن
۱۱.۵	۱۹۲۶۹	لاهیجان
۱۰.۴	۱۴۶۴۹	لنگرود
۷.۹	۴۱۳۳	ماسال

در نرخ سالمندی شهرستان‌های املش، لاهیجان، رودسر، آستانه، سیاهکل، شفت، فومن، لنگرود، انزلی، صومعه سرا بالاتر میانگین سالمندی استان (۸/۹) است.

جدول شماره (۵): تعداد و متوسط بعد خانوار استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت،

در سال های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل		مناطق شهری		مناطق روستایی	
		تعداد خانوار	بعد خانوار	تعداد خانوار	بعد خانوار	تعداد خانوار	بعد خانوار
کل کشور	۱۳۶۵	۹۶۷۲۴۷۷	۵,۱	۵۵۲۷۴۷۵	۴,۹	۴۱۴۵۰۰۲	۵,۵
	۱۳۷۵	۱۲۳۸۷۳۴۵	۴,۸	۷۹۴۳۱۸۹	۴,۶	۴۴۰۵۸۱۴	۵,۳
	۱۳۸۵	۱۷۳۵۲۶۸۶	۴,۱	۱۲۲۸۲۹۲۶	۳,۹	۵۰۶۹۷۶۰	۴,۴
	۱۳۹۰	۲۱۱۱۰۴۸۱	۳,۶	۱۵۳۶۵۸۹۲	۳,۵	۵۷۴۴۵۸۹	۳,۷
	۱۳۹۵	۲۴۱۹۶۰۳۵	۳,۳	۱۸۱۲۵۴۸۸	۳,۳	۶۰۷۰۵۴۷	۳,۴
استان گیلان	۱۳۶۵	۴۱۵۷۰۷	۵,۰	۱۷۱۶۴۶	۴,۶	۲۴۴۰۶۱	۵,۳
	۱۳۷۵	۵۱۲۱۰۲	۴,۴	۲۴۹۱۵۹	۴,۲	۲۶۲۸۴۸	۴,۵
	۱۳۸۵	۶۶۶۰۲۴	۳,۶	۳۶۵۳۴۷	۳,۵	۳۰۰۶۷۷	۳,۷
	۱۳۹۰	۷۷۵۹۵۲	۳,۲	۴۶۹۷۱۶	۳,۲	۳۰۶۲۳۶	۳,۲
	۱۳۹۵	۸۵۱۳۸۲	۳,۰	۵۳۷۴۱۷	۳,۰	۳۱۳۹۶۵	۳,۰

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول فوق تعداد و متوسط ابعاد خانوار در کشور و گیلان را نشان می دهد. از سال ۱۳۶۵ ما شاهد

کاهش بعد خانوار هستیم بطوری که بعد خانوار از ۵/۳ به ۳ کاهش پیدا کرده است. در ضمن میانگین

استان از میانگین کشوری کمتر می باشد. براساس آمارها میانگین کشوری ۳/۴ می باشد.

جدول شماره (۶): تعداد فرزند مطلوب از نظر پاسخگویان

تعداد فرزند	رشت	طوالش	ماسال	لنگرود	سیاهکل	رودبار	شفت	فومن	آستانه	رودسر
دو فرزند	۵۸/۳	۵۳/۴	۴۶/۴	۶۰/۳	۲۵/۵	۴۸/۹	۵۴	۴۸/۶	۳۵/۸	۴۵/۳
یک فرزند	۲۳/۳	۱۵/۲	۳۹/۲	۱۴/۷	۵۱/۷	۱۹/۵	۲۱/۸	۲۷	۴۴/۵	۳۷/۹
سه فرزند	۱۱/۷	۱۹/۶	۶/۴	۱۲/۵	۱۳/۸	۱۷/۳	۹/۷	۱۴/۱	۱۳/۸	۶/۹

نتایج تفکیکی شهرستان های مختلف استان گیلان نشان می دهد غیر از دو شهرستان سیاهکل و آستانه،

پاسخگویان تمایل دارند که دارای دو فرزند در زندگیشان باشند. تحلیل داده های شهرستانی به تفکیک

نشان می دهد که فاکتورهای اقتصادی و اجتماعی موجب کاهش فرزندآوری شده است. در کنار مسائل

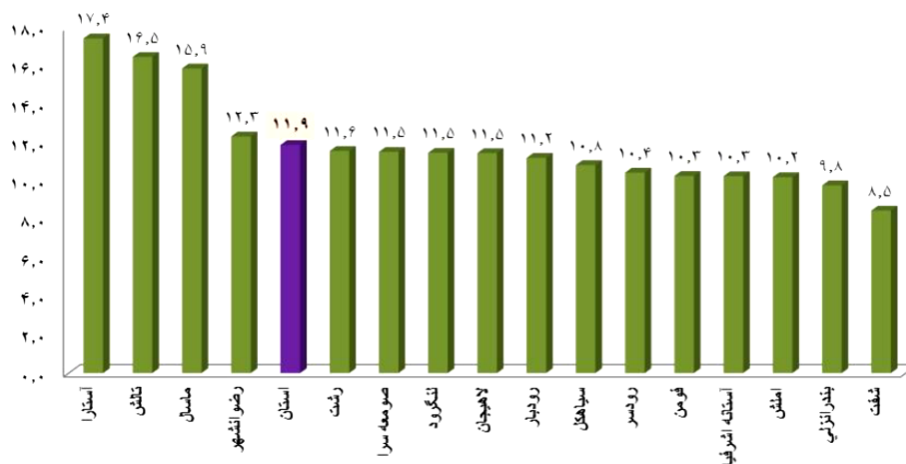
جمعیتی اشاره شده است که بعنوان معضل اول خبرگان شهرستانی می باشد. معضلات دیگری هم مدنظر

قرار گرفته است. همچنین کتاب ارزش ها و نگرش های ایرانیان که به وضعیت اجتماعی - فرهنگی و

اخلاقی استان پرداخته است، نشان می دهد. در اکثر شهرستان های استان داشتن دو فرزند برای پاسخگویان

آن مطلوب می باشد (کتاب سرمایه اجتماعی: ۱۳۹۵)

نمودار شماره ۱- نرخ ولادت ثبت شده به تفکیک شهرستان ها در سال ۱۳۹۵

در نرخ ولادت شهرستان‌های شفت، بندر انزلی، املش، آستانه، رودسر و سیاهکل بسیار پایین‌تر از میانگین استانی می‌باشد.

جدول شماره (۷): تعداد و درصد خانوارهای استان گیلان و کشور بر حسب جنس سرپرست، در سال‌های

۱۳۶۵-۹۵

سال	شرح	کل کشور			استان گیلان		
		کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
۱۳۶۵	تعداد	۹۶۷۲۴۸۷	۸۹۸۶۹۷۶	۶۸۵۵۱۱	۴۱۵۷۰۷	۳۸۲۱۳۶	۳۳۵۷۱
	درصد	۱۰۰	۹۲,۹	۷,۱	۱۰۰	۹۱,۹	۸,۱
۱۳۷۵	تعداد	۱۲۳۸۷۹۴۳	۱۱۳۵۰۶۲۲	۱۰۳۷۳۲۱	۵۱۲۱۰۲	۴۶۴۷۹۲	۴۷۳۱۰
	درصد	۱۰۰	۹۱,۶	۸,۴	۱۰۰	۹۰,۸	۹,۲
۱۳۸۵	تعداد	۱۷۳۵۲۶۸۶	۱۵۷۱۱۶۴۲	۱۶۴۱۰۴۴	۶۶۶۰۲۴	۵۹۷۱۱۷	۶۸۹۰۷
	درصد	۱۰۰	۹۰,۵	۹,۵	۱۰۰	۸۹,۷	۱۰,۳
۱۳۹۰	تعداد	۲۱۱۱۰۴۸۱	۱۸۵۶۲۴۰۹	۲۵۴۸۰۷۲	۷۷۵۹۵۲	۶۷۷۱۱۶	۹۸۸۳۶
	درصد	۱۰۰	۸۷,۹	۱۲,۱	۱۰۰	۸۷,۳	۱۲,۷
۱۳۹۵	تعداد	۲۴۱۲۹۴۹۰	۲۱۰۶۷۷۳۷	۳۰۶۱۷۵۳	۸۵۰۰۲۲	۷۳۶۳۶۱	۱۱۳۶۶۱
	درصد	۱۰۰	۸۷,۳	۱۲,۷	۱۰۰	۸۶,۶	۱۳,۴

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول فوق تعداد و درصد خانوارهای استان گیلان و کشور را نشان می‌دهد. که تعداد زن سرپرست

خانوار در استان گیلان در سه دهه پیش در حال افزایش می‌باشد. در ضمن میانگین آن در کشور هم بیشتر است.

۴-۲- توصیف وضع اقتصادی

جدول شماره (۸): تعداد جمعیت فعال و نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور						استان گیلان					
		کل		مرد		زن		کل		مرد		زن	
		تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ
کل	۱۳۶۵	۱۲۸۲۰۲۹۱	۳۹,۰	۱۱۵۱۲۳۷۹	۶۸,۴	۱۳۰۷۹۱۲	۸,۲	۷۳۲۵۵۲	۴۹,۵	۵۳۱۰۸۵	۷۱,۲	۲۰۱۴۶۷	۲۷,۵
	۱۳۷۵	۱۶۰۲۷۲۲۳	۳۵,۳	۱۳۹۹۰۲۵۶	۶۰,۸	۲۰۳۶۹۶۷	۹,۱	۷۲۹۳۳۳	۴۰,۹	۵۶۱۲۸۸	۶۳,۷	۱۶۸۰۴۵	۱۸,۶
	۱۳۸۵	۲۲۹۱۰۱۰۳	۳۹,۴	۱۹۳۷۷۸۳۷	۶۵,۶	۳۵۳۲۲۶۶	۱۲,۴	۸۷۰۸۶۰	۴۱,۴	۶۹۷۵۱۰	۶۶,۸	۱۷۳۳۵۰	۱۶,۴
	۱۳۹۰	۲۴۱۰۶۸۹۶	۳۸,۱	۲۰۵۳۱۵۵۷	۶۴,۶	۳۵۷۵۳۳۹	۱۱,۴	۸۹۴۸۶۸	۴۰,۹	۷۳۲۷۸۷	۶۷,۷	۱۶۲۰۸۱	۱۴,۶
	۱۳۹۵	۲۵۹۰۵۴۸۷	۳۹,۰	۲۱۵۷۲۷۰۸	۶۴,۳	۴۳۳۲۷۷۹	۱۳,۲	۸۸۳۱۵۴	۳۹,۵	۷۱۶۶۸۰	۶۴,۲	۱۶۶۴۷۴	۱۴,۹
مناطق شهری	۱۳۶۵	۷۰۲۶۰۰۵	۳۸,۴	۶۲۸۴۶۸۸	۶۶,۸	۷۴۱۳۱۷	۸,۴	۲۴۷۲۴۱	۴۴,۲	۱۹۸۱۶۱	۷۰,۳	۴۹۰۸۰	۱۷,۷
	۱۳۷۵	۹۶۵۴۵۱۳	۳۳,۹	۸۵۲۱۵۲۸	۵۸,۵	۱۱۳۲۹۸۵	۸,۱	۳۱۲۹۶۷	۳۷,۳	۲۵۷۱۲۵	۶۱,۳	۵۵۸۴۲	۱۳,۳
	۱۳۸۵	۱۵۶۰۷۷۳۵	۳۸,۸	۱۳۱۴۶۳۷۶	۶۴,۲	۲۴۶۱۳۵۹	۱۲,۴	۴۶۳۰۹۹	۴۰,۹	۳۶۶۳۷۹	۶۴,۹	۹۶۷۲۰	۱۷,۱
	۱۳۹۰	۱۷۱۳۵۰۶۵	۳۷,۶	۱۴۳۴۴۸۸۴	۶۲,۶	۲۷۹۰۱۸۱	۱۲,۳	۵۲۵۹۶۰	۳۹,۸	۴۱۹۲۸۶	۶۴,۱	۱۰۶۶۷۴	۱۶,۰
	۱۳۹۵	۱۹۰۶۵۵۴۰	۳۸,۴	۱۵۶۷۰۴۹۵	۶۲,۸	۳۳۹۵۰۴۵	۱۳,۸	۵۵۵۲۶۶	۳۹,۳	۴۳۸۱۹۷	۶۲,۶	۱۱۷۰۶۹	۱۶,۴
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۵۷۲۷۰۷۴	۳۹,۷	۵۱۶۵۱۷۰	۷۰,۳	۵۶۱۹۰۴	۷,۹	۴۸۵۳۰۸	۵۲,۸	۳۳۲۹۲۱	۷۱,۸	۱۵۲۳۸۷	۳۳,۴
	۱۳۷۵	۶۳۰۶۳۵۱	۳۷,۶	۵۴۱۲۳۷۱	۶۴,۵	۸۹۳۹۸۰	۱۰,۷	۴۱۶۱۵۱	۴۴,۱	۳۰۴۰۱۴	۶۵,۹	۱۱۲۱۳۷	۲۳,۳
	۱۳۸۵	۷۳۰۲۳۶۸	۴۰,۸	۶۲۳۱۴۶۱	۶۸,۸	۱۰۷۰۹۰۷	۱۲,۱	۴۰۷۷۶۱	۴۲,۰	۳۳۱۱۳۱	۶۹,۱	۷۶۶۳۰	۱۵,۶
	۱۳۹۰	۶۹۷۱۸۳۱	۳۹,۵	۶۱۸۶۶۷۳	۶۹,۵	۷۸۵۱۵۸	۹,۰	۳۶۸۹۰۸	۴۲,۴	۳۱۳۵۰۱	۷۳,۰	۵۵۴۰۷	۱۲,۶
	۱۳۹۵	۶۸۳۹۹۴۷	۴۰,۸	۵۹۰۲۲۱۳	۶۸,۶	۹۳۷۷۳۴	۱۱,۵	۳۲۷۸۸۸	۳۹,۹	۲۷۸۴۸۳	۶۷,۰	۴۹۴۰۵	۱۲,۲

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول جمعیت فعال و نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که نرخ جمعیت فعال هم در مناطق شهری و هم مناطق روستایی کاهش پیدا کرده است. البته

شیب این نرخ در بین زنان مناطق روستایی شدت بیشتری نسبت به مناطق شهری دارد.

جدول شماره (۹): تعداد فعال و نرخ مشارکت اقتصادی جوانان (۲۹-۱۵ ساله) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور						استان گیلان					
		کل		مرد		زن		کل		مرد		زن	
		تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ
کل	۱۳۶۵	۵۵۷۹۰۹۹	۴۲٫۸	۴۸۸۸۱۱۹	۷۴٫۰	۶۹۰۹۸۰	۱۰٫۷	۳۰۷۰۰۳	۵۲٫۹	۲۱۹۴۴۵	۷۴٫۶	۸۷۵۵۸	۳۰٫۶
	۱۳۷۵	۶۰۹۰۴۵۶	۳۶٫۶	۵۱۴۶۵۵۶	۶۱٫۹	۹۴۳۹۰۰	۱۱٫۴	۸۱۴۰۹	۳۸٫۶	۵۹۲۹۶	۵۷٫۸	۲۲۱۱۳	۲۰٫۴
	۱۳۸۵	۹۷۱۷۱۲۲	۳۹٫۹	۷۸۸۹۰۶۷	۶۴٫۱	۱۸۲۸۰۵۵	۱۵٫۲	۳۱۳۷۴۲	۴۱٫۶	۲۳۲۵۹۷	۶۲٫۹	۸۱۱۴۵	۲۱٫۱
	۱۳۹۰	۸۷۶۰۱۰۷	۳۷٫۰	۷۲۱۵۹۷۸	۶۰٫۶	۱۵۴۴۱۲۹	۱۳٫۱	۲۷۸۲۹۲	۴۰٫۱	۲۱۲۷۴۰	۶۱٫۵	۶۵۵۵۲	۱۸٫۸
	۱۳۹۵	۷۱۷۵۵۵۹	۳۵٫۸	۵۷۹۵۷۹۰	۵۷٫۱	۱۳۷۹۷۶۹	۱۴٫۰	۲۰۷۶۶۸	۳۶٫۰	۱۵۷۸۶۲	۵۳٫۹	۴۹۸۰۶	۱۷٫۵
مناطق شهری	۱۳۶۵	۳۱۲۱۲۱۹	۴۱٫۶	۲۷۰۰۵۸۷	۷۰٫۹	۴۲۰۶۳۲	۱۱٫۴	۱۰۸۱۸۹	۴۷٫۷	۸۰۴۱۹	۷۱٫۷	۲۷۷۷۰	۲۴٫۲
	۱۳۷۵	۳۵۱۰۵۴۵	۳۳٫۴	۳۰۱۲۲۷۱	۵۷٫۰	۴۹۸۲۷۴	۹٫۵	۹۷۸۱۱	۳۴٫۳	۷۶۲۹۶	۵۵٫۸	۲۱۵۱۵	۱۴٫۵
	۱۳۸۵	۶۳۲۹۲۰۲	۳۷٫۸	۵۱۰۶۶۹۱	۶۰٫۷	۱۲۲۲۵۱۱	۱۴٫۷	۱۶۲۳۰۰	۳۹٫۴	۱۱۷۹۳۲	۵۸٫۸	۴۴۳۶۸	۲۱٫۰
	۱۳۹۰	۶۰۴۳۸۲۷	۳۵٫۹	۴۸۴۲۸۲۴	۵۷٫۹	۱۲۰۱۰۰۳	۱۴٫۲	۱۶۶۲۵۰	۳۸٫۷	۱۲۱۶۰۰	۵۷٫۷	۴۴۶۵۰	۲۰٫۴
	۱۳۹۵	۵۰۲۹۴۹۹	۳۴٫۴	۳۹۶۷۶۳۸	۵۴٫۵	۱۰۶۱۸۶۱	۱۴٫۵	۱۲۹۷۳۲	۳۴٫۸	۹۴۴۱۰	۵۱٫۷	۳۵۳۲۲	۱۸٫۶
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۲۴۳۵۳۱۰	۴۴٫۴	۲۱۶۶۷۵۳	۷۸٫۳	۲۶۸۵۵۷	۹٫۹	۱۹۸۱۱۴	۵۶٫۲	۱۳۹۰۲۶	۷۶٫۳	۵۹۷۸۸	۳۴٫۸
	۱۳۷۵	۲۷۱۸۷۸۴	۴۲٫۱	۲۲۳۳۷۱۲	۶۹٫۹	۴۸۵۰۷۲	۱۴٫۹	۱۵۰۷۶۰	۴۴٫۱	۱۰۵۶۵۵	۶۵٫۰	۴۵۱۰۵	۲۵٫۲
	۱۳۸۵	۳۳۸۷۹۲۰	۴۴٫۶	۲۷۸۲۳۷۶	۷۱٫۶	۶۰۵۵۴۴	۱۶٫۳	۱۵۱۴۴۲	۴۴٫۲	۱۱۴۶۶۵	۶۷٫۷	۳۶۷۷۷	۲۱٫۳
	۱۳۹۰	۲۷۱۶۲۸۰	۳۹٫۵	۲۳۷۳۱۵۴	۶۷٫۰	۳۴۳۱۲۶	۱۰٫۳	۱۱۲۰۴۲	۴۲٫۳	۹۱۱۴۰	۶۷٫۳	۲۰۹۰۲	۱۶٫۱
	۱۳۹۵	۲۱۴۶۰۶۰	۳۹٫۷	۱۸۲۸۱۵۲	۶۳٫۶	۳۱۷۹۰۸	۱۲٫۵	۷۷۹۳۶	۳۸٫۱	۶۳۴۵۲	۵۷٫۴	۱۴۴۸۴	۱۵٫۴

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول نرخ مشارکت اقتصادی جوانان ۲۹-۱۵ ساله نشان می دهد هم در مناطق شهری و هم روستایی شاهد کاهش نرخ مشارکت اقتصادی در بین مردان و زنان هستیم. به طوری که شدت کاهش در بین زنان مناطق روستایی نسبت به مناطق شهری بیشتر است. البته این روند کاهشی از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵ دیده می شود. البته وضعیت زنان روستایی و شهری استان نسبت به آمار کشوری از درصد بالاتری برخوردار است.

جدول شماره (۱۰): تعداد شاغلین و نرخ اشتغال جوانان (۲۹-۱۵ سال) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

استان گیلان						کل کشور						سال	شرح
زن		مرد		کل		زن		مرد		کل			
نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد		
۶۶,۴	۵۸۱۷۲	۷۳,۸	۱۶۱۹۳۳	۷۱,۷	۲۲۰۱۰۵	۶۵,۴	۴۵۱۸۱۷	۸۱,۸	۴۰۰۰۳۶۴	۷۹,۸	۴۴۵۲۱۸۱	۱۳۶۵	کل
۹۲,۹	۲۰۵۳۲	۸۵,۸	۵۰۸۸۸	۸۷,۷	۷۱۴۲۰	۸۰,۷	۷۶۱۶۵۳	۸۶,۸	۴۴۶۵۹۵۴	۸۵,۸	۵۲۲۷۶۰۷	۱۳۷۵	
۴۹,۷	۴۰۳۰۸	۷۳,۲	۱۷۰۲۶۹	۶۷,۱	۲۱۰۵۷۷	۶۳,۵	۱۱۶۰۶۹۵	۸۱,۰	۶۳۸۸۵۱۱	۷۷,۷	۷۵۴۹۲۰۶	۱۳۸۵	
۵۰,۷	۳۳۲۳۷	۷۴,۱	۱۵۷۵۶۲	۶۸,۶	۱۹۰۷۹۹	۵۹,۴	۹۱۷۵۸۰	۷۷,۹	۵۶۲۲۲۱۲	۷۴,۷	۶۵۳۹۷۹۲	۱۳۹۰	
۴۹,۴	۲۴۶۰۷	۷۱,۹	۱۱۳۵۴۷	۶۶,۵	۱۳۸۱۵۴	۵۷,۸	۷۹۷۰۶۹	۷۵,۵	۴۳۷۴۴۲۷	۷۲,۱	۵۱۷۱۴۹۶	۱۳۹۵	
۴۱,۷	۱۱۵۸۸	۷۰,۴	۵۶۶۵۲	۶۳,۱	۶۸۲۴۰	۵۸,۴	۲۴۵۵۹۷	۱,۲	۲۱۹۱۹۸۸	۷۸,۱	۲۴۳۷۵۸۵	۱۳۶۵	مناطق شهری
۵۱,۱	۱۰۹۹۸	۷۶,۰	۵۸۰۰۰	۷۰,۵	۶۸۹۹۸	۷۷,۱	۳۸۴۱۵۷	۸۶,۴	۲۶۰۳۷۲۹	۸۵,۱	۲۹۸۷۸۸۶	۱۳۷۵	
۴۸,۴	۲۱۴۷۸	۷۴,۳	۸۷۶۴۳	۶۷,۲	۱۰۹۱۲۱	۶۲,۷	۷۶۶۹۶۲	۸۱,۹	۴۱۸۲۷۹۸	۷۸,۲	۴۹۴۹۷۶۰	۱۳۸۵	
۴۰,۶	۱۸۱۰۸	۶۷,۵	۸۲۱۲۳	۶۰,۳	۱۰۰۲۳۱	۵۵,۲	۶۶۲۸۴۱	۷۵,۸	۳۶۷۲۳۶۵	۷۱,۷	۴۳۳۵۲۰۶	۱۳۹۰	
۴۷,۹	۱۶۹۰۷	۶۹,۵	۶۵۶۴۱	۶۳,۶	۸۲۵۴۸	۵۵,۸	۵۹۲۹۵۲	۷۴,۲	۲۹۴۵۳۰۳	۷۰,۴	۳۵۳۸۲۵۵	۱۳۹۵	
۷۷,۹	۴۶۵۸۴	۷۵,۷	۱۰۵۲۸۱	۷۶,۴	۱۵۱۸۶۵	۷۶,۲	۲۰۴۶۲۳	۸۲,۶	۱۷۹۰۵۴۳	۸۱,۹	۱۹۹۵۱۶۶	۱۳۶۵	مناطق روستایی
۶۶,۳	۲۹۸۹۲	۷۱,۶	۷۵۶۳۵	۷۰,۰	۱۰۵۵۲۷	۸۱,۲	۳۹۳۶۹۰	۵۶,۱	۱۹۲۴۰۴۴	۸۵,۲	۲۳۱۷۷۳۴	۱۳۷۵	
۵۱,۲	۱۸۸۳۰	۷۲,۱	۸۲۶۲۶	۶۷,۰	۱۰۱۴۵۶	۶۵,۰	۳۹۳۷۳۳	۷۹,۳	۲۲۰۵۷۱۳	۷۶,۷	۲۵۹۹۴۴۶	۱۳۸۵	
۷۲,۴	۱۵۱۲۹	۸۲,۸	۷۵۴۳۹	۸۰,۸	۹۰۵۶۸	۷۴,۲	۲۵۴۷۳۹	۸۲,۲	۱۹۴۹۸۴۷	۸۱,۲	۲۲۰۴۵۸۶	۱۳۹۰	
۵۳,۲	۷۷۰۰	۷۵,۵	۴۷۹۰۶	۷۱,۳	۵۵۶۰۶	۶۴,۲	۲۰۴۱۱۷	۷۸,۲	۱۴۲۹۱۲۴	۷۶,۱	۱۶۳۳۲۴۱	۱۳۹۵	

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

تعداد شاغلین و نرخ اشتغال جوانان ۱۵-۲۹ ساله حکایت از افزایش نرخ اشتغال زنان در مناطق شهری و کاهش نرخ اشتغال زنان در مناطق روستایی است البته برای مردان تفاوت خیلی معنادار نمی‌باشد. همچنین آمارهای استان در هر سه بخش کل مردان زنان وضعیت بغرنج تری نسبت به امور کشوری دارد همچنین آمار سه دهه دارای روند نزولی است.

جدول شماره (۱۱): تعداد بیکار و نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور						استان گیلان					
		کل		مرد		زن		کل		مرد		زن	
		تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ
کل	۱۳۶۵	۱۸۱۸۷۴۰	۱۴,۲	۸۵۵۰۹۰	۱۲,۹	۳۳۲۶۰۲	۲۵,۴	۱۱۳۷۹۱	۱۵,۵	۷۷۷۸	۱۴,۶	۳۶۰۱۳	۱۷,۹
	۱۳۷۵	۱۴۵۵۶۵۱	۹,۱	۱۷۹۷۶۲۲	۸,۵	۲۷۱۵۶۵	۱۳,۳	۹۷۸۱۳	۱۳,۴	۶۶۷۲۴	۱۱,۹	۳۱۰۸۹	۱۸,۵
	۱۳۸۵	۲۸۳۴۷۲۷	۱۲,۴	۲۶۸۵۲۵۲	۱۰,۵	۷۹۳۰۷۲	۲۲,۵	۱۳۰۱۳۸	۱۴,۹	۸۰۱۷۴	۱۱,۵	۴۹۹۶۴	۲۸,۸
	۱۳۹۰	۳۵۶۰۰۲۲	۱۴,۸	۲۵۲۱۲۸۲	۱۳,۱	۸۶۳۷۸۲	۲۴,۲	۱۳۵۰۱۶	۱۵,۱	۹۰۳۳۸	۱۲,۳	۴۴۶۷۸	۲۷,۶
	۱۳۹۵	۳۲۵۶۸۶۵	۱۲,۶	۷۳۹۵۷۰	۱۰,۶	۹۷۹۲۲۱	۲۲,۶	۱۱۲۳۸۱	۱۲,۷	۷۰۴۹۴	۹,۸	۴۱۸۸۷	۲۵,۲
مناطق شهری	۱۳۶۵	۱۰۷۲۹۷۴	۱۵,۳	۵۹۵۵۳۸	۱۳,۶	۲۱۶۴۶۷	۲۹,۲	۵۱۴۶۹	۲۰,۸	۳۳۲۴۱	۱۶,۸	۱۸۲۲۸	۳۷,۱
	۱۳۷۵	۸۵۵۰۹۰	۸,۹	۱۰۳۷۱۰۵	۸,۴	۱۴۱۵۹۴	۱۲,۵	۴۰۱۷۴	۱۲,۸	۲۷۶۱۷	۱۰,۷	۱۲۵۵۷	۲۲,۵
	۱۳۸۵	۱۷۹۷۶۲۲	۱۱,۵	۸۷۴۷۷۰	۹,۶	۵۳۵۳۹۶	۲۱,۸	۶۶۷۹۸	۱۴,۴	۳۹۳۷۶	۱۰,۷	۲۷۴۲۲	۲۸,۴
	۱۳۹۰	۲۶۸۵۲۵۲	۱۵,۷	۷۳۵۵۸۳	۱۳,۵	۷۴۵۵۶۲	۲۶,۷	۹۷۴۹۹	۱۸,۵	۶۰۵۹۴	۱۴,۵	۳۶۹۰۵	۳۴,۶
	۱۳۹۵	۲۵۲۱۲۸۲	۱۳,۲	۱۴۸۶۱۳۸	۱۱,۰	۸۰۳۱۹۲	۲۳,۷	۷۶۱۰۶	۱۳,۷	۴۴۸۷۸	۱۰,۲	۳۱۲۲۸	۲۶,۷
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۷۳۹۵۷۰	۱۲,۹	۱۱۸۴۰۸۶	۱۲,۱	۱۱۵۶۴۵	۲۰,۶	۶۲۳۲۲	۱۲,۸	۴۴۵۳۷	۱۳,۴	۱۷۷۸۵	۱۱,۷
	۱۳۷۵	۵۹۵۵۳۸	۹,۴	۲۰۴۱۶۵۵	۸,۶	۱۲۸۴۶۵	۱۴,۴	۵۷۶۲۶	۱۳,۸	۳۹۱۰۴	۱۲,۹	۱۸۵۲۲	۱۶,۵
	۱۳۸۵	۱۰۳۷۱۰۵	۱۴,۲	۲۶۹۶۲۴۰	۱۲,۵	۲۵۷۶۷۶	۲۴,۱	۶۳۳۴۰	۱۵,۵	۴۰۷۹۸	۱۲,۳	۲۲۵۴۲	۲۹,۴
	۱۳۹۰	۸۷۴۷۷۰	۱۲,۵	۸۵۶۵۰۷	۱۲,۲	۱۱۸۲۲۰	۱۵,۱	۳۷۵۱۷	۱۰,۲	۲۹۷۴۴	۹,۵	۷۷۷۳	۱۴,۰
	۱۳۹۵	۷۳۵۵۸۳	۱۰,۸	۷۱۳۴۹۶	۹,۵	۱۷۶۰۲۹	۱۸,۸	۳۶۲۷۵	۱۱,۱	۲۵۶۱۶	۹,۲	۱۰۶۵۹	۲۱,۶

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

بررسی جدول تعداد بیکار و نرخ بیکاران حکایت از نرخ بالاتر استان گیلان نسبت به آمارهای کشوری دارد هرچند نرخ بیکاری زنان در مناطق شهری بیشتر از زنان روستایی استان گیلان است. ولی نرخ بیکاری زنان استان گیلان نسبت به سال ۶۵ رشد ۸۰ درصدی نشان می‌دهد.

جدول شماره (۱۲): تعداد بیکار و نرخ بیکاری جوانان (۱۵-۲۹ سال) استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور						استان گیلان					
		کل		مرد		زن		کل		مرد		زن	
		تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ
کل	۱۳۶۵	۱۱۲۶۹۱۸	۲۰,۲	۸۱۷۷۵۵	۱۸,۲	۲۳۹۱۶۳	۳۴,۶	۸۶۸۹۸	۲۸,۳	۵۷۵۱۲	۲۶,۲	۲۹۳۸۶	۳۳,۶
	۱۳۷۵	۹۲۳۷۰۹	۱۴,۸	۷۱۸۲۱۰	۱۳,۷	۲۰۵۴۹۹	۲۰,۹	۷۴۰۴۶	۲۹,۸	۴۸۳۱۶	۲۶,۶	۲۵۷۳۰	۳۸,۶
	۱۳۸۵	۲۱۶۷۹۱۶	۲۲,۳	۱۵۰۰۵۵۶	۱۹,۰	۶۶۷۳۶۰	۳۶,۵	۱۰۳۱۶۵	۳۲,۹	۶۲۳۲۸	۲۶,۸	۴۰۸۳۷	۵۰,۳
	۱۳۹۰	۲۲۲۰۳۱۵	۲۵,۳	۱۵۹۳۷۶۶	۲۲,۱	۶۲۶۵۴۹	۴۰,۶	۸۷۴۹۳	۳۱,۴	۵۵۱۷۸	۲۵,۹	۳۲۳۱۵	۴۹,۳
	۱۳۹۵	۲۰۰۴۰۶۳	۲۷,۹	۱۴۲۱۳۶۳	۲۴,۵	۵۸۲۷۰۰	۴۲,۲	۶۹۵۱۴	۳۳,۵	۴۴۳۱۵	۲۸,۱	۲۵۱۹۹	۵۰,۶
مناطق شهری	۱۳۶۵	۶۸۳۶۳۴	۲۱,۹	۵۰۸۵۹۹	۱۸,۸	۱۷۵۰۳۵	۴۱,۶	۳۹۹۴۹	۳۶,۹	۲۳۷۶۷	۲۹,۶	۱۶۱۸۲	۵۸,۳
	۱۳۷۵	۵۲۲۶۵۹	۱۴,۹	۴۰۸۵۴۲	۱۳,۶	۱۱۴۱۱۷	۲۲,۹	۲۸۸۱۳	۲۹,۵	۱۸۲۹۶	۲۴,۰	۱۰۵۱۷	۴۸,۹
	۱۳۸۵	۱۳۷۹۴۴۲	۲۱,۸	۹۲۳۸۹۳	۱۸,۱	۴۵۵۵۴۹	۳۷,۳	۵۳۱۷۹	۳۲,۸	۳۰۲۸۹	۲۵,۷	۲۲۸۹۰	۵۱,۶
	۱۳۹۰	۱۷۰۸۶۲۱	۲۸,۳	۱۱۷۰۴۵۹	۲۴,۲	۵۳۸۱۶۲	۴۴,۸	۶۶۰۱۹	۳۹,۷	۳۹۴۷۷	۳۲,۵	۲۶۵۴۲	۵۹,۴
	۱۳۹۵	۱۴۹۱۲۴۴	۲۹,۶	۱۰۲۲۳۳۵	۲۵,۸	۴۶۸۹۰۹	۴۴,۲	۴۷۱۸۴	۳۶,۴	۲۸۷۶۹	۳۰,۵	۱۸۴۱۵	۵۲,۱
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۴۴۰۱۴۴	۱۸,۱	۳۷۶۲۱۰	۱۷,۴	۶۳۹۳۴	۲۳,۸	۴۶۹۴۹	۲۳,۶	۳۳۷۴۵	۲۴,۳	۱۳۲۰۴	۲۲,۱
	۱۳۷۵	۴۰۱۰۵۰	۱۴,۸	۳۰۹۶۶۸	۱۳,۹	۹۱۴۸۲	۱۸,۸	۴۵۲۳۳	۳۰,۰	۳۰۰۲۰	۲۸,۴	۱۵۲۱۳	۳۳,۷
	۱۳۸۵	۷۸۸۴۷۴	۲۳,۳	۵۷۶۶۶۳	۲۰,۷	۲۱۱۸۱۱	۳۵,۰	۴۹۹۸۶	۳۳,۰	۳۲۰۳۹	۲۷,۹	۱۷۹۴۷	۴۸,۸
	۱۳۹۰	۵۱۱۶۹۴	۱۸,۸	۴۲۳۳۰۷	۱۷,۸	۸۸۳۸۷	۲۵,۸	۲۱۴۷۴	۱۹,۲	۱۵۷۰۱	۱۷,۲	۵۷۷۳	۲۷,۶
	۱۳۹۵	۵۱۲۸۱۹	۲۳,۹	۳۹۹۰۲۸	۲۱,۸	۱۱۳۷۹۱	۳۵,۸	۲۲۳۳۰	۲۸,۷	۱۵۵۴۶	۲۴,۵	۶۷۸۴	۴۶,۸

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

آمارهای نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله حکایت از آن دارد که تمام آمارهای نرخ بیکاری این قشر در استان بالاتر از میانگین کشوری است. همچنین در داخل استان نرخهای مردان و زنان شهری بالاتر از نرخهای مردان و زنان روستایی است. وضعیت زنان استان گیلان به مراتب بیش از مردان بوده است. همچنین شکاف موجود بسیار شدید می باشد.

جدول شماره (۱۳): تعداد و نرخ جمعیت خانه‌دار ۱۰ ساله و بیشتر استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل کشور				استان گیلان			
		کل		زن		کل		زن	
		تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ	تعداد	نرخ
کل	۱۳۶۵	۱۱۱۶۹۷۶۹	۳۴,۰	۱۱۰۱۰۶۱۹	۶۸,۷	۳۵۷۵۹۴	۲۴,۲	۳۵۲۶۹۸	۴۸,۱
	۱۳۷۵	۱۳۱۹۳۳۱۸	۲۹,۱	۱۳۰۷۳۰۹۸	۵۸,۴	۴۴۸۹۷۷	۲۵,۲	۴۴۴۹۸۹	۴۹,۴
	۱۳۸۵	۱۵۷۰۰۴۵۵	۲۷,۰	۱۵۶۴۱۶۰۴	۵۴,۷	۵۴۹۰۳۶	۲۶,۱	۵۴۷۶۹۰	۵۱,۷
	۱۳۹۰	۱۸۹۵۳۸۷۳	۳۰,۰	۱۸۸۴۴۸۶۲	۵۹,۹	۶۴۰۷۲۷	۲۹,۳	۶۳۹۴۹۲	۵۷,۸
	۱۳۹۵	۲۰۵۵۵۵۲۲	۳۱,۰	۲۰۴۱۸۶۷۲	۶۲,۲	۶۹۰۱۷۱	۳۰,۹	۶۸۶۶۲۴	۶۱,۴
مناطق شهری	۱۳۶۵	۵۹۸۲۲۷۹	۳۲,۷	۵۸۹۶۳۱۰	۶۶,۵	۱۵۹۴۰۲	۲۸,۵	۱۵۷۵۳۸	۵۶,۷
	۱۳۷۵	۷۹۱۵۸۹۵	۲۷,۸	۷۸۴۳۹۷۹	۵۶,۳	۲۲۰۰۰۹	۲۶,۲	۲۱۸۰۲۲	۵۱,۹
	۱۳۸۵	۱۰۵۷۶۸۳۸	۲۶,۳	۱۰۵۳۸۸۹۴	۵۳,۳	۲۷۹۷۹۵	۲۴,۷	۲۷۹۲۲۳	۴۹,۳
	۱۳۹۰	۱۳۱۲۶۸۹۸	۲۸,۸	۱۳۰۶۱۴۰۴	۵۷,۵	۳۶۱۳۸۹	۲۷,۴	۳۶۰۶۹۵	۵۴,۱
	۱۳۹۵	۱۴۹۸۰۷۰۷	۳۰,۲	۱۴۸۸۹۲۷۴	۶۰,۴	۴۱۱۴۱۰	۲۹,۱	۴۰۹۶۲۹	۵۷,۶
مناطق روستایی	۱۳۶۵	۵۱۲۸۵۱۳	۳۵,۵	۵۰۵۶۰۱۲	۷۱,۳	۱۹۸۱۹۲	۲۱,۵	۱۹۵۱۶۰	۴۲,۸
	۱۳۷۵	۵۲۲۴۰۵۵	۳۱,۲	۵۱۷۶۱۹۱	۶۱,۹	۲۲۸۸۷۲	۲۴,۳	۲۲۶۸۷۳	۴۷,۱
	۱۳۸۵	۵۱۲۳۶۱۷	۲۸,۷	۵۱۰۲۷۱۰	۵۷,۸	۲۶۹۲۴۱	۲۷,۷	۲۶۸۴۶۷	۵۴,۵
	۱۳۹۰	۵۸۲۶۹۷۵	۳۳,۰	۵۷۸۳۴۵۸	۶۶,۲	۲۷۹۳۳۸	۳۲,۱	۲۷۸۷۹۷	۶۳,۴
	۱۳۹۵	۵۵۷۴۸۱۵	۳۳,۲	۵۵۲۹۳۹۸	۶۷,۷	۲۷۸۷۶۱	۳۳,۹	۲۷۶۹۹۵	۶۸,۲

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

نرخ جمعیت خانه‌دار ۱۰ ساله و بالاتر استان گیلان تفاوت چندانی با میانگین کشوری ندارد. اما در داخل استان آمار مناطق روستایی در مجموع فراوانی بالاتری

از آمار شهری دارند. اما براساس آمارهای استانی نسبت زنان خانه دار روستایی بیش از مناطق شهری است.

۴-۳- توصیف وضع اجتماعی

جدول شماره (۱۴): تعداد و میزان ازدواج ثبت شده در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال های ۹۵-۱۳۶۵ (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر)

شرح	سال	کل		مناطق شهری		مناطق روستایی	
		تعداد	میزان	تعداد	میزان	تعداد	میزان
کل کشور	۱۳۶۵	۳۴۰۳۴۲	۱۰,۴	۲۲۵۰۱۱	۱۲,۳	۱۱۵۳۳۱	۷,۹
	۱۳۷۵	۴۷۹۲۶۳	۱۰,۶	۳۵۷۱۳۸	۱۲,۵	۱۲۲۱۲۵	۷,۳
	۱۳۸۵	۷۷۸۰۲۳	۱۳,۱	۵۵۶۶۵۸	۱۳,۵	۲۲۱۳۶۵	۱۲,۰
	۱۳۹۰	۸۷۴۷۹۲	۱۳,۸	۶۳۱۴۵۷	۱۳,۸	۲۴۳۳۳۵	۱۳,۸
	۱۳۹۵	۷۰۴۷۱۶	۱۰,۶	۶۱۶۰۴۲	۱۲,۴	۸۸۶۷۴	۵,۳
استان گیلان	۱۳۶۵	۱۷۹۳۲	۱۲,۱	۷۵۶۱	۱۳,۵	۱۰۳۷۱	۱۱,۳
	۱۳۷۵	۲۱۸۰۴	۱۲,۲	۱۳۱۹۳	۱۵,۷	۸۶۱۱	۹,۱
	۱۳۸۵	۲۷۷۰۹	۱۳,۲	۱۶۱۹۸	۱۴,۳	۱۱۵۱۱	۱۱,۸
	۱۳۹۰	۲۸۸۲۶	۱۳,۲	۱۶۱۴۴	۱۲,۲	۱۲۶۸۲	۱۴,۶
	۱۳۹۵	۲۱۴۴۸	۹,۶	۱۸۰۱۳	۱۲,۸	۳۴۳۵	۴,۲

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار سرشماری های مرکز آمار ایران و آمار سازمان ثبت احوال کشور

جدول فوق میزان ازدواج ثبت شده را نشان می دهد. داده ها حاکی از آن است که میزان ازدواج در استان گیلان نسبت به سال های گذشته کاهش داشته همچنین میانگین استان از میانگین کشوری هم نرخ پایین - تری را نشان می دهد. البته این نرخ در مناطق روستایی پایین تر از مناطق شهری است.

جدول شماره (۱۵): عمومیت ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک جنس، در سال های ۹۵-۱۳۶۵

سال	کل کشور		استان گیلان	
	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۶۵	۹۸,۴	۹۸,۳	۹۸,۷	۹۸,۷
۱۳۷۵	۹۸,۹	۹۸,۳	۹۸,۹	۹۸,۳
۱۳۸۵	۹۸,۶	۹۷,۱	۹۸,۳	۹۶,۲
۱۳۹۰	۹۸,۱	۹۵,۵	۹۷,۶	۹۴,۳
۱۳۹۵	۹۷,۷	۹۴,۳	۹۶,۹	۹۳,۵

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول عمومیت ازدواج استان گیلان و کشور و به تفکیک حاکی از تفاوت نمرات استان و کشور است؛ به عبارتی میانگین استان گیلان پایین تر از میانگین کشوری است. در ضمن عمومیت ازدواج در بین زنان پایین تر از مردان است.

جدول شماره (۱۶): درصد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده استان گیلان و کشور به تفکیک وضع

سکونت، طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل	مناطق شهری	مناطق روستایی
کل کشور	۱۳۶۵-۷۵	۳,۵	۴,۷	۰,۶
	۱۳۷۵-۸۵	۵,۰	۴,۵	۶,۱
	۱۳۸۵-۹۰	۲,۴	۲,۶	۱,۹
	۱۳۹۰-۹۵	-۴,۲	-۰,۵	-۱۸,۳
استان گیلان	۱۳۶۵-۷۵	۲,۰	۵,۷	-۱,۸
	۱۳۷۵-۸۵	۲,۴	۲,۱	۲,۹
	۱۳۸۵-۹۰	۰,۸	-۰,۱	۲,۰
	۱۳۹۰-۹۵	-۵,۷	۲,۲	-۲۳,۰

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار سازمان ثبت احوال کشور

جدول فوق در صدد رشد سالانه تعداد ازدواج‌های ثبت شده استان و کشور را نشان می‌دهد که داده‌ها حکایت از منفی شدن آمارهای استانی خصوصاً در مناطق روستایی نسبت به مناطق شهری می‌باشد. البته میانگین مناطق شهری بهتر از مناطق روستایی می‌باشد. البته میانگین کل استان بالاتر از میانگین کشور است. که ممکن است ناشی از مهاجرت جوانان جویای کار به سایر نقاط باشد.

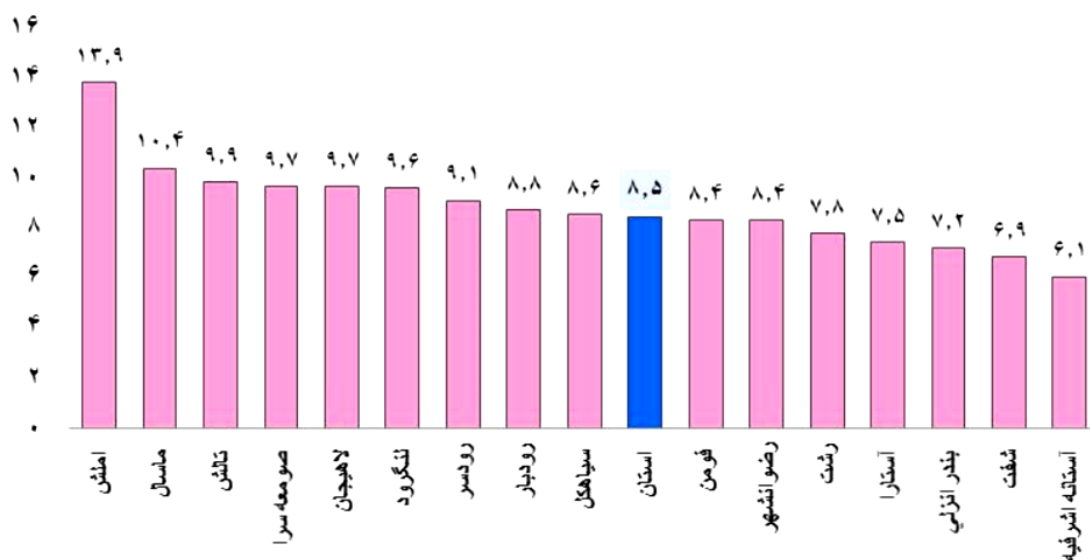
جدول شماره (۱۷): میانگین سن در اولین ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

سال	کل کشور		استان گیلان	
	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۶۵	۲۳,۸	۱۹,۹	۲۴,۱	۲۱,۶
۱۳۷۵	۲۵,۲	۲۲,۰	۲۵,۵	۲۳,۳
۱۳۸۵	۲۶,۱	۲۳,۴	۲۶,۴	۲۴,۱
۱۳۹۰	۲۶,۸	۲۳,۵	۲۷,۲	۲۴,۰
۱۳۹۵	۲۷,۵	۲۳,۲	۲۸,۲	۲۳,۹

مأخذ: محاسبه شده بر اساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول میانگین سن در اولین ازدواج هم در استان گیلان بالاتر از میانگین کشوری است که در مردان از ۲۷,۵ به ۲۸,۲، در زنان از ۲۳,۳ به ۲۳,۹ تغییر یافته است. همچنین میانگین مردان استان ۲۸,۲ بوده و در بین زنان هم ۲۳,۹ می باشد.

نمودار شماره ۲- نرخ ازدواج سال ۱۳۹۵

تحلیل داده‌های شهرستانی به تفکیک نشان می دهد مشکلات جمعیتی شامل نرخ ازدواج، طلاق و ولادت و سالمندی در برخی از شهرستانها بیشتر از سایر بخشها است. مثلاً نرخ ازدواج شهرستانهای آستانه، شفت، انزلی، آستارا، رضوانشهر و فومن پایین تر از میانگین استان گیلان است.

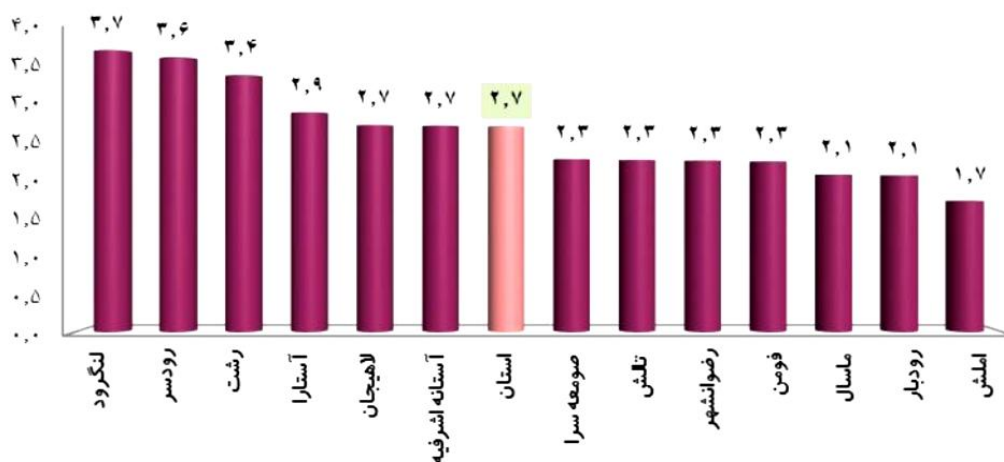
جدول شماره (۱۸): تعداد و میزان طلاق ثبت شده در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵ (در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر)

شرح	سال	کل		مناطق شهری		مناطق روستایی	
		تعداد	میزان	تعداد	میزان	تعداد	میزان
کل کشور	۱۳۶۵	۳۵۲۱۱	۱,۹	۲۹۳۷۹	۲,۸	۵۸۳۲	۰,۷
	۱۳۷۵	۳۷۸۱۷	۱,۶	۳۲۶۹۷	۲,۲	۵۱۲۰	۰,۶
	۱۳۸۵	۹۴۰۴۰	۲,۸	۷۸۸۰۱	۳,۴	۱۵۲۳۹	۱,۵
	۱۳۹۰	۱۴۲۸۴۱	۳,۷	۱۲۱۰۹۱	۴,۴	۲۱۷۵۰	۲,۰
	۱۳۹۵	۱۸۱۰۴۹	۴,۳	۱۶۸۷۷۴	۵,۳	۱۲۲۷۵	۱,۱
استان گیلان	۱۳۶۵	۱۲۸۷	۱,۶	۶۸۱	۲,۲	۶۰۶	۱,۳
	۱۳۷۵	۱۷۴۲	۱,۸	۱۵۰۴	۳,۲	۲۳۸	۰,۵
	۱۳۸۵	۳۱۶۶	۲,۶	۱۹۷۱	۲,۹	۱۱۹۵	۲,۱
	۱۳۹۰	۵۱۶۶	۳,۸	۳۳۸۶	۴,۱	۱۷۸۰	۳,۳
	۱۳۹۵	۶۹۱۳	۴,۷	۵۸۸۷	۶,۴	۱۰۲۶	۱,۹

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار سرشماری های مرکز آمار ایران و آمار سازمان ثبت احوال کشور

جدول فوق تعداد و میزان طلاق ثبت شده در کشور و استان گیلان را نشان می‌دهد. داده‌های بدست آمده حاکی از آن است که میزان طلاق ثبت شده از ۱,۶ در سال ۱۳۶۵ به ۴,۷ در سال ۱۳۹۵ رسیده است. البته در مناطق شهری بیشتر از مناطق روستایی است. در ضمن آمار استان گیلان بیش از آمار کشوری است. به عبارتی روند طلاق در شهر و روستاهای استان روند افزایشی را نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های این پژوهش نرخ طلاق شهرستان‌های آستانه، لاهیجان، آستارا، رشت، رودسر و لنگرود بالاتر از میانگین استانی است.

نمودار شماره ۳- نرخ طلاق سال ۱۳۹۵

جدول شماره (۱۹): درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت،

طی سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل	مناطق شهری	مناطق روستایی
کل کشور	۱۳۶۵-۷۵	۰,۷	۱,۱	-۱,۳
	۱۳۷۵-۸۵	۹,۵	۹,۲	۱۱,۵
	۱۳۸۵-۹۰	۸,۷	۹,۰	۷,۴
	۱۳۹۰-۹۵	۴,۹	۶,۹	-۱۰,۸
استان گیلان	۱۳۶۵-۷۵	۳,۱	۸,۲	-۸,۹
	۱۳۷۵-۸۵	۶,۲	۲,۷	۱۷,۵
	۱۳۸۵-۹۰	۱۰,۳	۱۱,۴	۸,۳
	۱۳۹۰-۹۵	۶,۰	۱۱,۷	-۱۰,۴

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار سازمان ثبت احوال کشور

جدول فوق درصد رشد سالانه تعداد طلاق‌های ثبت شده استان گیلان و کشور را نشان می‌دهد. درصد‌های بدست آمده حاکی از رشد طلاق ثبت شده از سال ۱۳۶۵ به بعد در استان است. یعنی از ۳,۱ به ۶ درصد رسیده است. در ضمن طلاق ثبت شده استان بیش از میانگین کشوری است. همچنین وضعیت مناطق شهری بغرنج‌تر از مناطق روستایی است. البته رشد مناطق روستایی منفی است. البته لازم به توضیح است که مردم روستا اغلب برای ثبت طلاق به دفاتر شهری مراجعه می‌کند.

جدول شماره (۲۰): نسبت طلاق به هر صد ازدواج استان گیلان و کشور به تفکیک وضع سکونت،

در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

شرح	سال	کل	مناطق شهری	مناطق روستایی
کل کشور	۱۳۶۵	۱۰,۳	۱۳,۱	۵,۱
	۱۳۷۵	۷,۹	۹,۲	۴,۲
	۱۳۸۵	۱۲,۱	۱۴,۲	۶,۹
	۱۳۹۰	۱۶,۳	۱۹,۲	۸,۹
	۱۳۹۵	۲۵,۷	۲۷,۴	۱۳,۸
استان گیلان	۱۳۶۵	۷,۲	۹,۰	۵,۸
	۱۳۷۵	۸,۰	۱۱,۴	۲,۸
	۱۳۸۵	۱۱,۴	۱۲,۲	۱۰,۴
	۱۳۹۰	۱۷,۹	۲۱,۰	۱۴,۰
	۱۳۹۵	۳۲,۲	۳۲,۷	۲۹,۹

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار سازمان ثبت احوال کشور

جدول فوق نسبت طلاق به هر صد ازدواج را نشان می‌دهد. داده‌ها حاکی از آن است که میانگین کشوری ۲۵,۷ بوده ولی میانگین استان ۳۲,۲ می‌باشد. از طرفی آمارهای استانی هم افزایش این نسبت را در سه سال نشان می‌دهد. همچنین آمارهای مناطق شهری بیش از مناطق روستایی است.

جدول شماره (۲۱): نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر، در استان گیلان و کشور به تفکیک وضع

سکونت و جنس، در سال‌های ۹۵-۱۳۶۵

استان گیلان			کل کشور			شرح	وضع سکونت
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل		
۵۸,۰	۷۳,۹	۶۶,۰	۵۲,۱	۷۱,۰	۶۱,۸	۱۳۶۵	کل
۷۴,۶	۸۳,۹	۷۹,۲	۷۴,۲	۸۴,۷	۷۹,۵	۱۳۷۵	
۷۸,۸	۸۷,۶	۸۳,۱	۸۰,۳	۸۸,۷	۸۴,۶	۱۳۸۵	
۸۰,۱	۸۸,۵	۸۴,۳	۸۱,۱	۸۸,۴	۸۴,۸	۱۳۹۰	
۸۳,۶	۹۱,۰	۸۷,۳	۸۴,۲	۹۱,۰	۸۷,۶	۱۳۹۵	
۷۰,۵	۸۳,۱	۷۶,۸	۶۵,۴	۸۰,۴	۷۳,۱	۱۳۶۵	مناطق شهری
۸۳,۶	۹۰,۶	۸۷,۱	۸۱,۷	۸۹,۶	۸۵,۷	۱۳۷۵	
۸۷,۲	۹۳,۵	۹۰,۳	۸۵,۶	۹۲,۲	۸۸,۹	۱۳۸۵	
۸۷,۶	۹۳,۵	۹۰,۵	۸۵,۶	۹۱,۵	۸۸,۶	۱۳۹۰	
۹۰,۰	۹۵,۰	۹۲,۵	۸۸,۰	۹۳,۵	۹۰,۸	۱۳۹۵	
۵۰,۵	۶۸,۴	۵۹,۵	۳۶,۰	۵۹,۶	۴۸,۰	۱۳۶۵	مناطق روستایی
۶۶,۷	۷۷,۹	۷۲,۲	۶۲,۱	۷۶,۵	۶۹,۳	۱۳۷۵	
۶۸,۸	۸۰,۷	۷۴,۷	۶۸,۹	۸۱,۱	۷۵,۱	۱۳۸۵	
۶۸,۹	۸۰,۸	۷۴,۸	۶۹,۴	۸۰,۶	۷۵,۰	۱۳۹۰	
۷۲,۴	۸۴,۳	۷۸,۵	۷۲,۸	۸۳,۹	۷۸,۵	۱۳۹۵	

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول بالا نرخ باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیشتر در گیلان (۸۷,۳) نزدیک به میانگین کشوری (۸۷,۶) است. البته این نرخ در داخل استان بین مردان و زنان متفاوت است، مردان ۹۱ و زنان ۸۳,۶. البته نرخ باسوادی از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵ رشد چشمگیری (۱,۳ درصد) داشته است. لازم به توضیح است نرخ باسوادی در بین روستاها و مناطق شهری تفاوت دیده می‌شود (۹۲,۵ به ۷۸,۵ درصد). البته نرخ باسوادی زنان به صورت کلی کمی پایین تر از کشور است البته وضعیت زنان شهری استان ثبت به کشوری از میانگین بالاتر و در بخش روستایی میانگین پایین تر را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۲۲): درصد جمعیت ۶ ساله و بیشتر استان گیلان در مقایسه با کشور بر حسب سطح سواد به تفکیک وضع سکونت و جنس، در سال ۱۳۹۵

وضع سکونت	شرح	کل کشور			استان گیلان		
		کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
کل	ابتدایی / پایان ابتدایی / سواد آموزی	۲۹,۱	۲۷,۳	۳۱,۰	۲۴,۹	۲۴,۰	۲۵,۹
	سیکل اول / راهنمایی / پایان راهنمایی / متوسطه ۱	۱۸,۱	۱۹,۵	۱۶,۶	۱۹,۹	۲۰,۷	۱۸,۹
	سیکل دوم / متوسطه / متوسطه ۲ / فاقد مدرک دیپلم	۸,۸	۹,۷	۷,۹	۸,۹	۹,۲	۸,۵
	دیپلم و پیش دانشگاهی	۱,۹	۲۱,۳	۲۲,۴	۲۴,۷	۲۴,۶	۲۴,۸
	عالی	۲۱,۷	۲۱,۷	۲۱,۷	۲۱,۳	۲۱,۱	۲۱,۵
	سایر دوره‌های تحصیلی، دوره تحصیلی نامشخص و اظهار نشده	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۳
	جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
مناطق شهری	ابتدایی / پایان ابتدایی / سواد آموزی	۲۵,۰	۲۳,۸	۲۶,۴	۱۹,۹	۱۹,۲	۲۰,۷
	سیکل اول / راهنمایی / پایان راهنمایی / متوسطه ۱	۱۶,۸	۱۸,۲	۱۵,۴	۱۷,۱	۱۷,۸	۱۶,۳
	سیکل دوم / متوسطه / متوسطه ۲ / فاقد مدرک دیپلم	۸,۷	۹,۴	۷,۸	۸,۵	۸,۸	۸,۱
	دیپلم و پیش دانشگاهی	۲۳,۷	۲۳,۰	۲۴,۵	۲۷,۳	۲۶,۹	۲۷,۰
	عالی	۲۵,۴	۲۵,۳	۲۵,۵	۲۷,۰	۲۶,۹	۲۷,۰
	سایر دوره‌های تحصیلی، دوره تحصیلی نامشخص و اظهار نشده	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۴	۰,۳
	جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
مناطق روستایی	ابتدایی / پایان ابتدایی / سواد آموزی	۲۴,۷	۳۸,۶	۴۷,۶	۳۴,۹	۳۳,۲	۳۷,۱
	سیکل اول / راهنمایی / پایان راهنمایی / متوسطه ۱	۲۲,۴	۲۴,۰	۲۰,۶	۲۵,۵	۲۶,۳	۲۴,۶
	سیکل دوم / متوسطه / متوسطه ۲ / فاقد مدرک دیپلم	۹,۴	۱۰,۵	۸,۱	۹,۸	۱۰,۱	۹,۳
	دیپلم و پیش دانشگاهی	۱۵,۶	۱۶,۱	۱۵,۰	۱۹,۵	۲۰,۰	۱۸,۹
	عالی	۹,۴	۱۰,۳	۸,۳	۹,۹	۱۰,۰	۹,۷
	سایر دوره‌های تحصیلی، دوره تحصیلی نامشخص و اظهار نشده	۰,۵	۰,۵	۰,۵	۰,۴	۰,۵	۰,۴
	جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران

جدول فوق درصد جمعیت ۶ ساله و بیشتر استان گیلان را نشان می‌دهد. در بخش تحصیلات عالی تفاوت زیادی بین میانگین کشوری و استانی دیده نمی‌شود. اما در بخش شهری و روستایی تفاوت عمده‌ای بین افراد دیده می‌شود. به عبارتی در مناطق شهری تحصیلات عالی بیش از مناطق روستایی است.

جدول شماره (۲۳): تعداد و میزان موسسات درمانی فعال و تخت‌های استان گیلان و کل کشور طی سال‌های ۹۴-۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)

شرح	سال	کل کشور		استان گیلان	
		تعداد	میزان	تعداد	میزان
موسسات درمانی / بیمارستان فعال	۱۳۷۵	۶۸۵	۱,۱	۲۵	۱,۱
	۱۳۸۰	۷۱۷	۱,۱	۲۶	۱,۱
	۱۳۸۵	۷۷۳	۱,۱	۲۷	۱,۱
	۱۳۹۰	۸۰۵	۱,۱	۲۷	۱,۱
	۱۳۹۴	۸۹۹	۱,۱	۳۱	۱,۲
تخت ثابت	۱۳۷۵	۹۸۵۴۹	۱۶۴,۱	۳۳۴۹	۱۴۹,۴
	۱۳۸۰	۱۰۹۱۵۲	۱۶۹,۲	۳۶۱۸	۱۵۷,۶
	۱۳۸۵	۱۱۶۴۷۴	۱۶۵,۲	۳۷۱۶	۱۵۴,۵
	۱۳۹۰	۱۰۳۳۶۵	۱۳۷,۵	۳۹۰۹	۱۵۷,۶
	۱۳۹۴	۱۴۸۰۳۵	۱۸۷,۹	۵۰۰۴	۱۹۶,۷

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سالنامه‌های آماری مرکز آمار ایران

جدول فوق وضعیت موسسات درمانی فعال و تخت‌های استان گیلان را نشان می‌دهد. داده‌های به‌دست آمده حاکی از افزایش موسسات درمانی و تخت ثابت از سال ۱۳۶۵ به ۱۳۹۴ می‌باشد. البته میانگین استانی هم بیشتر از میانگین کشوری می‌باشد.

جدول شماره (۲۴): تعداد و میزان مراکز بهداشتی و درمانی استان گیلان و کل کشور بر حسب وضع

سکونت در سال های ۹۴-۱۳۹۳

شرح	سال	کل کشور		استان گیلان	
		تعداد	میزان	تعداد	میزان
کل	۱۳۹۳	۴۶۵۷	۶,۰	۱۹۱	۷,۶
	۱۳۹۴	۴۶۷۲	۵,۹	۱۹۲	۷,۵
مناطق شهری	۱۳۹۳	۲۳۷۶	۴,۲	۹۵	۶,۱
	۱۳۹۴	۲۳۹۴	۴,۲	۹۶	۶,۰
مناطق روستایی	۱۳۹۳	۲۲۸۱	۱۰,۶	۹۶	۱۰,۰
	۱۳۹۴	۲۲۷۸	۱۰,۶	۹۶	۱۰,۱

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سالنامه های آماری مرکز آمار ایران

جدول فوق تعداد و میزان مراکز بهداشتی و درمانی استان گیلان و کشور را نشان می دهد. آمارها نشان می دهد آمار استان گیلان و مناطق شهری از میانگین کشوری وضعیت بهتری دارد، البته آمار مناطق روستایی از میانگین کشوری پایین تر می باشد.

جدول شماره (۲۵): تعداد و میزان پزشکان استان گیلان و کل کشور طی سال های ۹۴-۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)

سال	کل کشور		استان گیلان	
	تعداد	میزان	تعداد	میزان
۱۳۷۵	۲۰۲۰۵	۳۳,۶	۹۲۹	۴۱,۴
۱۳۸۰	۲۱۱۷۵	۳۲,۸	۹۳۰	۴۰,۵
۱۳۸۵	۲۹۹۳۷	۴۲,۵	۱۲۱۱	۵۰,۴
۱۳۹۰	۳۲۴۷۸	۴۳,۲	۱۳۷۳	۵۵,۳
۱۳۹۴	۴۲۳۹۳	۵۳,۸	۲۰۹۲	۸۲,۲

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سالنامه های آماری مرکز آمار ایران

جدول فوق تعداد و میزان پزشکان استان گیلان و کشور را نشان می دهد. داده ها حکایت از بالاتر بودن میانگین استانی نسبت به میانگین کشوری است. البته در سال ۱۳۹۴ تعداد پزشکان دو برابر سال ۱۳۷۵ شدند.

جدول شماره (۲۶): تعداد و نسبت مرد به زن بیمه‌شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی کشور و استان گیلان، در سال ۱۳۹۵

شرح	کل	مرد	زن	نسبت مرد به زن *
کشور	۱۳۷۷۹۶۲۰	۱۱۱۸۳۸۳۵	۲۵۹۵۷۸۵	۴,۳
استان گیلان	۳۹۷۸۰۰	۳۰۴۷۱۱	۹۳۰۸۹	۳,۳

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سالنامه آماری تأمین اجتماعی

جدول فوق تعداد و نسبت مرد به زن بیمه‌شده را نشان می‌دهد. داده‌ها حاکی از وضعیت بهتر استان

نسبت به آمارهای کشوری دارد.

جدول شماره (۲۷): توزیع فعالیت ورزشی به تفکیک شهرستان‌های مختلف

انواع ورزش	رشت		طوالش		ماسال		لنگرود		سیاهکل		رودبار		شفت		فومن		آستانه		رودسر	
	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد	ندارد
پیاده‌روی و دویدن	۵۵/۱	۴۴/۹	۴۲/۴	۵۷/۶	۴/۸	۹۵/۲	۴۴/۷	۵۵/۳	۶۰	۴۰	۴۲/۹	۵۷/۱	۳۶/۱	۶۳/۹	۶۲/۲	۳۷/۸	۶۶/۵	۳۳/۵	۵۴/۴	۴۵/۶
کوهنوردی	۹۰/۱	۹/۹	۸۳/۳	۱۶/۷	۷/۶	۹۲/۴	۹۰	۱۰	۸۴/۸	۱۵/۲	۷۳/۳	۲۶/۷	۸۴/۶	۱۵/۴	۹۵/۷	۴/۳	۸۹/۴	۱۰/۶	۷۸	۲۲
دوی همگانی (عمومی)	۹۶/۸	۳/۲	۹۵/۱	۴/۹	۹۸/۹	۱/۱	۹۳/۸	۶/۲	۹۶/۶	۳/۴	۹۳/۱	۶/۹	۸۸/۷	۱۱/۳	۹۸/۹	۱/۱	۹۵/۵	۴/۵	۷۶/۲	۲۳/۸
شنا	۷۹/۹	۲۰/۱	۷۹/۷	۲۰/۳	۹۷/۸	۲/۲	۸۷/۶	۱۲/۴	۷۵/۲	۲۴/۸	۷۷/۹	۲۲/۱	۷۷	۲۳	۸۲/۷	۱۷/۳	۸۷/۱	۱۲/۹	۸۹/۲	۱۰/۸
فوتبال و والیبال	۸۸/۷	۱۱/۲	۷۸/۶	۲۱/۴	۱۰۰	-	۸۴/۱	۱۵/۹	۸۲/۱	۱۷/۹	۸۱/۸	۱۸/۲	۸۴/۹	۱۵/۱	۸۷	۱۳	۹۲	۸	۸۴/۴	۱۵/۶
سایر ورزش‌ها	۸۷/۳	۱۳/۷	۸۷/۲	۱۲/۸	۹۸/۹	۱/۱	۸۲	۱۸	۸۶/۸	۱۳/۲	۸۰/۶	۱۹/۴	۸۳/۵	۱۶/۵	۸۰/۵	۱۹/۵	۸۸/۳	۱۱/۷	۸۲/۴	۱۷/۶

داده‌های بدست آمده نشان می‌دهد که اکثر پاسخگویان از فعالیت‌های ورزشی کمی برخوردارند.

آمارها حکایت از خطرات فراوان در جامعه دارد. عدم توجه به فعالیت‌های ورزشی و تحرک بدنی

در شهرستان‌های مختلف استان است. به عبارتی شاید پیاده‌روی و دویدن بیش از سایر ورزش‌ها مورد

اقبال پاسخگویان بوده است. البته فقط در چهار شهر بالاتر از نصف پاسخگویان جواب مثبت داده‌اند. بدین

ترتیب ورزش و سلامتی یکی از تهدیدات جدی خانواده‌های استان است.

جدول شماره (۲۸): تعداد و درصد مقرری بگير بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی کشور و استان گیلان

به تفکیک جنس، در سال ۱۳۹۵

شرح	تعداد بیمه شده اصلی			تعداد مقرری بگير			درصد مقرری بگير *		
	کل	مرد	زن	کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
کل کشور	۱۳۷۷۹۶۲۰	۱۱۱۸۳۸۳۵	۲۵۹۵۷۸۵	۲۰۴۷۷۵	۱۵۵۵۷۲	۴۹۲۰۳	۱,۵	۱,۴	۱,۹
استان گیلان	۳۹۷۸۰۰	۳۰۴۷۱۱	۹۳۰۸۹	۸۰۱۸	۶۳۵۳	۱۶۶۵	۲,۰	۲,۱	۱,۸

مأخذ: محاسبه شده براساس نتایج سالنامه آماری تأمین اجتماعی

جدول فوق تعداد و درصد مقرری بگير بیمه بیکاری را نشان می دهد که متأسفانه آمارهای استان

بالتر از میانگین کشوری می باشد. البته در بخش خانمها تفاوت چندانی دیده نمی شود.

جدول شماره (۲۹): مقایسه فرار دختران و زنان از منزل در استان گیلان و کل کشور در سال های ۹۵-

۱۳۷۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)

شرح	تعداد					میزان				
	کل	زنان و دختران	پسران	سالمندا ن	سایر	کل	زنان و دختران	پسران	سالمندا ن	سایر
کل کشور	۱۵۴۷	۸۶۸	۴۸۱	۵۸	۱۴۰	۲,۶	۲,۹	۱,۶	۰,۱	۰,۲
	۲۰۹۳	۱۳۵۵	۳۶۲	۱۲۲	۲۵۴	۳,۲	۴,۳	۱,۱	۰,۲	۰,۴
	۴۵۲۱	۳۴۱۶	۱۹۸	۵۸	۸۴۹	۶,۴	۹,۹	۰,۶	۰,۱	۱,۲
	۳۳۹۶	۲۷۳۴	۱۸۴	۵۰	۴۲۸	۴,۵	۷,۳	۰,۵	۰,۱	۰,۶
	۴۱۸۸	۱۸۷۲	۱۱۴	۱۲	۲۱۹۰	۵,۲	۴,۷	۰,۳	۰,۰	۲,۷
استان گیلان	۶۵	۴۲	۱۲	۰	۱۱	۲,۹	۳,۷	۱,۱	۰,۰	۰,۵
	۲۵۳	۱۱۷	۳۹	۱۶	۸۱	۱۱,۰	۱۰,۱	۳,۴	۰,۷	۳,۵
	۱۰۳	۶۴	۱۶	۲	۲۱	۴,۳	۵,۳	۱,۳	۰,۱	۰,۹
	۸۵	۷۳	۰	۰	۱۲	۳,۴	۵,۸	۰,۰	۰,۰	۰,۵
	۱۶۵۳	۱۲۲	۲	۰	۱۵۲۹	۶۵,۳	۹,۷	۰,۲	۰,۰	۶۰,۴

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

جدول فوق مقایسه فرار دختران و زنان از منزل در استان گیلان و کشور را نشان می دهد که متأسفانه

داده ها حاکی از آن است که میزان فرار در گیلان نزدیک به دو برابر در کشور است (۹,۷ به ۴,۷ درصد).

لازم به توضیح است براساس جدول فوق تعداد گروه سایر بیش از باقی گروه های اعلامی است. البته

کارشناسان نیروی انتظامی اذعان دارند که گزارش اعلام شده دارای مشکلات تایپی می باشد.

جدول شماره (۳۰): پاسخ به تجربه مزاحمت برای زنان

انواع تجربه مزاحمت	رشت		طوالش		ماسال		لنگرود		سیاهکل		رودبار		شفت		فومن		آستانه		رودسر	
	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر	بلی	خیر
تنه زدن در تاکسی، اتوبوس	۵۱/۸	۴۸/۲	۷۵/۵	۲۴/۵	۶۵/۶	۴۳/۴	۴۶/۶	۵۳/۴	۵۱/۴	۴۸/۶	۵۹/۳	۴۰/۷	۵۰/۸	۴۹/۲	۵۹/۶	۴۰/۴	۶۸	۳۲	۵۷/۹	۴۲/۱
دریافت پیامک و ایمیل نامناسب	۳۱/۹	۶۸/۱	۵۸/۸	۴۱/۲	۴۶	۵۴	۳۷/۱	۶۲/۹	۲۵/۷	۷۴/۳	۴۲/۴	۵۷/۶	۲۱/۵	۷۸/۵	۲۲/۳	۷۷/۷	۴۹/۶	۵۰/۴	۴۵/۳	۵۴/۷
رفتار ناپسند در اداره	۱۳/۹	۸۶/۵	۲۹/۴	۷۰/۶	۳۰/۲	۶۹/۸	۹/۷	۹۰/۳	۱۰	۰/۹	۲۸/۶	۷۱/۴	۱۴/۳	۸۵/۷	۸/۴	۹۱/۶	۳۱/۴	۶۸/۶	۳۱/۶	۶۸/۴
بوق زدن ماشین‌ها	۶۵/۲	۳۴/۸	۸۹/۲	۱۰/۸	۶۵/۱	۳۴/۹	۵۴/۳	۴۵/۷	۸۴/۳	۱۵/۷	۲۵/۵	۴۷/۵	۶۳/۱	۳۶/۹	۶۳/۴	۳۶/۶	۶۰/۸	۳۹/۲	۶۶/۳	۳۳/۷
متلک شنیدن و تیکه انداختن در کوچه	۴۷/۹	۵۲/۱	۸۱/۴	۱۸/۶	۶۴/۱	۳۵/۹	۴۲/۲	۵۷/۸	۷۷/۱	۲۲/۹	۶۳/۸	۳۶/۲	۴۷/۱	۵۲/۳	۶۲/۸	۳۷/۲	۴۶/۷	۵۳/۳	۶۵/۳	۳۴/۷
کتک خوردن توسط نزدیکان	۲۲	۷۸	۴۵/۵	۵۴/۵	۳۱/۳	۶۸/۸	۹/۶	۹۰/۴	۲۰	۸۰	۳۷/۳	۶۲/۷	۱۳/۸	۸۶/۲	۱۷	۸۳	۴۵/۹	۵۴/۱	۲۴/۲	۷۵/۸
نگاه خیره مردان	۵۳/۲	۴۶/۸	۸۰/۲	۱۹/۸	۶۴/۱	۳۵/۹	۵۲/۶	۴۷/۴	۹۸/۶	۱/۴	۶۷/۸	۳۲/۳	۲۳/۳	۶۷/۷	۵۷/۴	۴۲/۶	۳۸/۵	۶۱/۵	۶۳/۲	۳۶/۸
لمس و تماس فیزیکی	۵/۷	۹۴/۳	۵۰	۵۰	۶۰/۹	۳۹/۱	۲۸/۴	۷۱/۶	۴۲/۹	۵۷/۱	۳۵/۶	۶۴/۶	۱۸/۵	۸۱/۵	۱۴/۹	۸۵/۱	۲۳/۳	۷۶/۷	۳۰/۵	۶۹/۵
تعقیب شدن توسط مردان	۲۷/۷	۷۲/۳	۶۹	۳۱	۵۱/۶	۴۸/۴	۲۶/۷	۷۳/۳	۳۸/۶	۶۱/۴	۴۸/۳	۵۱/۷	۲۳/۱	۷۶/۹	۴۰/۴	۵۹/۶	۳۲	۶۸	۴۹/۵	۵۰/۵

جدول فوق حکایت از تجربه زنان از انواع خشونت و مزاحمت را به تفکیک شهرستان های استان گیلان نشان می دهد. داده های بدست آمده حاکی از آن است که نیم بیشتری از زنان پاسخگو به طرح وضعیت اجتماعی فرهنگی و اخلاقی اذعان کرده اند که انواع مزاحمت را توسط مردان تجربه کردند که مهمترین آنها تنه زدن در تاکسی و اتوبوس، بوق زدن ماشین ها، متلک شنیدن و نگاه خیره مردان است. به عبارتی این امر نشانگر وجود خشونت های جسمی و روحی در شهرستان های مختلف است (کتاب وضعیت فرهنگی-اجتماعی-اخلاقی: ۱۳۹۶).

۴-۴- توصیف وضع مشارکت سیاسی زنان

جدول شماره (۳۱): تعداد و درصد نمایندگان مجلس شورای اسلامی استان گیلان به تفکیک جنس در

دوره های اول تا دهم، در سال های ۹۴-۱۳۵۸

شرح	سال	دوره	تعداد			درصد		
			کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
کل کشور	۱۳۵۸	دوره اول	۳۱۹	۳۱۵	۴	۱۰۰	۹۸,۷	۱,۳
	۱۳۶۳	دوره دوم	۲۷۳	۲۶۹	۴	۱۰۰	۹۸,۵	۱,۵
	۱۳۶۷	دوره سوم	۲۷۳	۲۶۹	۴	۱۰۰	۹۸,۵	۱,۵
	۱۳۷۱	دوره چهارم	۲۶۱	۲۵۲	۹	۱۰۰	۹۶,۶	۳,۴
	۱۳۷۴	دوره پنجم	۲۶۹	۲۵۵	۱۴	۱۰۰	۹۵	۵
	۱۳۷۸	دوره ششم	۲۷۱	۲۵۸	۱۳	۱۰۰	۹۵	۵
	۱۳۸۲	دوره هفتم	۲۹۰	۲۷۷	۱۳	۱۰۰	۹۶	۴
	۱۳۸۶	دوره هشتم	۲۸۶	۲۷۸	۸	۱۰۰	۹۷	۳
	۱۳۹۰	دوره نهم	۲۸۱	۲۷۲	۹	۱۰۰	۹۷	۳
	۱۳۹۴	دوره دهم	۲۸۶	۲۶۹	۱۷	۱۰۰	۹۴	۶
استان گیلان	۱۳۵۸	دوره اول	۱۶	۱۶	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۶۳	دوره دوم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۶۷	دوره سوم	۱۴	۱۴	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۷۱	دوره چهارم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۷۴	دوره پنجم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۷۸	دوره ششم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۸۲	دوره هفتم	۱۳	۱۳	۱	۱۰۰	۹۲	۸
	۱۳۸۶	دوره هشتم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۹۰	دوره نهم	۱۲	۱۲	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰
	۱۳۹۴	دوره دهم	۱۳	۱۳	۰	۱۰۰	۱۰۰	۰

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی

جدول فوق، وضعیت مشارکت سیاسی زنان را نشان می‌دهد. داده‌ها حکایت از آمارهای پایین استان نسبت به کشور می‌باشد. فقط در دوره هفتم یک زن راهی مجلس شده است.

جدول شماره (۳۲): تعداد و درصد نمایندگان شوراهای اسلامی شهر و روستا استان گیلان به تفکیک جنس در دوره‌های اول تا پنجم، در سال‌های ۹۴-۱۳۵۸

شرح	سال	دوره	تعداد			درصد		
			کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
کل کشور	۱۳۷۷	دوره اول	۱۶۳۹۸۰	۱۶۲۶۰۵	۱۳۷۵	۹۹,۲	۱۰۰	۰,۸
	۱۳۸۱	دوره دوم	۱۵۵۳۱۹	۱۵۲۹۸۳	۲۳۳۶	۹۸,۵	۱۰۰	۱,۵
	۱۳۸۵	دوره سوم	۱۰۹۱۳۶	۱۰۷۶۴۵	۱۴۹۱	۹۸,۶	۱۰۰	۱,۴
	۱۳۹۲	دوره چهارم	۱۷۹۳۱۵	۱۷۳۲۱۹	۶۰۹۶	۹۶,۶	۱۰۰	۳,۴
	۱۳۹۶	دوره پنجم	۰	۰	۰			
استان گیلان	۱۳۷۷	دوره اول	۱۱۲۳۳	۱۱۰۹۱	۱۴۲	۹۸,۷	۱۰۰	۱,۳
	۱۳۸۱	دوره دوم	۸۷۸۲	۸۶۲۸	۱۵۴	۹۸,۲	۱۰۰	۱,۸
	۱۳۸۵	دوره سوم	۶۶۶۱	۶۵۳۸	۱۲۳	۹۸,۲	۱۰۰	۱,۸
	۱۳۹۲	دوره چهارم	۱۰۲۲۵	۹۷۷۵	۴۵۰	۹۵,۶	۱۰۰	۴,۴
	۱۳۹۶	دوره پنجم	۰	۰	۰			

مأخذ: محاسبه شده بر اساس اطلاعات سالنامه‌های آماری کشور

داده‌های بدست آمده حکایت از راه‌یافتگان پایین زنان در انتخابات شوراهای شهر و روستای استان گیلان است. بیش از ۹۵ درصد رأی‌آوردگان مردان و بقیه زنان می‌باشند.

جدول شماره (۳۳): تعداد و سهم (درصد) دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستا استان گیلان
از کل کشور در دوره‌های سوم و چهارم در سال‌های ۹۲-۱۳۸۵

درصد		تعداد		شرح
۱۳۹۲	۱۳۸۵	۱۳۹۲	۱۳۸۵	
دوره چهارم	دوره سوم	دوره چهارم	دوره سوم	
-	-	۲۱۶۷	۹۱۵	کل کشور
۸,۴	۷,۷	۱۵۹	۶۳	استان گیلان

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار ارائه شده توسط معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری

جدول فوق تعداد و درصد دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستای استان گیلان را نشان می‌دهد. داده‌ها حاکی از آن است که در سال ۱۳۸۵ به میزان ۷,۷ درصد و در سال ۱۳۹۲ به میزان ۸,۴ درصد از گروه زنان انتخاب شده است.

۴-۵- توصیف وضع مشارکت مدنی زنان

جدول شماره (۳۴): میزان تمایل به انجام فعالیت عام‌المنفعه به تفکیک شهرستان‌ها

میزان فعالیت	رشت	طوالش	ماسال	لنگرود	سیاهکل	رودبار	شفت	فومن	آستانه	رودسر
کم	۵۴/۹	۶۰/۶	۸۴	۳۷/۱	۳۶/۸	۴۷/۴	۴۶/۳	۴۸/۶	۵۳/۷	۴۱/۵
متوسط	۳۳/۱	۳۱	۱۴/۴	۳۸	۴۴/۴	۳۶/۸	۳۷/۴	۲۸/۴	۴۹/۴	۴۴/۳
زیاد	۱۲	۸/۴	۱/۶	۲۴/۹	۱۸/۸	۱۵/۸	۱۶/۳	۲۳	۱۴/۹	۱۴/۲

داده‌های بدست آمده حاکی از آن است، غیر از شهرستان‌های لنگرود و رودسر، میزان تمایل گزینه کم بیش از سایر گزینه‌ها می‌باشد. البته در دو شهرستان لنگرود و رودسر گزینه متوسط فراوانی بیشتری را به خود اختصاص داده است.

نتایج در بررسی خانواده‌های استان، نشان از عدم توجه به فعالیت‌های عام‌المنفعه دارد که این امر در امور سمن‌ها هم خود را نشان می‌دهد.

جدول شماره (۳۵): تعداد و توزیع درصد سمن‌های زنان کشور و استان گیلان به تفکیک نوع فعالیت در

سال‌های ۹۶-۱۳۹۳

میزان کل سمن (در هر صد هزار نفر جمعیت)	درصد				تعداد				سال	شرح
	کل سمن	خیریه‌ای	صنفی، تخصصی	فرهنگی اجتماعی	کل سمن	خیریه‌ای	صنفی، تخصصی	فرهنگی اجتماعی		
۲,۱۸	۱۰۰	۱۵,۲	۲۰,۳	۶۴,۴	۱۷۰۱	۲۵۹	۳۴۶	۱۰۹۶	۱۳۹۳	کل کشور
۲,۹۶	۱۰۰	۱۷,۲	۲۶,۱	۵۶,۷	۲۳۳۳	۴۰۱	۶۱۰	۱۳۲۲	۱۳۹۴	
۳,۳۴	۱۰۰	۲۱,۱	۲۹,۸	۴۸,۴	۲۶۷۰	۵۶۳	۷۹۵	۱۲۹۳	۱۳۹۵	
۳,۳۶	۱۰۰	۲۱,۹	۳۰,۶	۴۷,۵	۲۷۲۲	۵۹۶	۸۳۲	۱۲۹۳	۱۳۹۶	
۱,۳۱	۱۰۰	۱۵,۲	۲۷,۳	۵۷,۶	۳۳	۵	۹	۱۹	۱۳۹۳	استان گیلان
۰,۸۳	۱۰۰	۲۸,۶	۳۸,۱	۳۳,۳	۲۱	۶	۸	۷	۱۳۹۴	
۱,۷۴	۱۰۰	۵۹,۱	۳۱,۸	۹,۱	۴۴	۲۶	۱۴	۴	۱۳۹۵	
۱,۷۳	۱۰۰	۵۹,۱	۳۱,۸	۹,۱	۴۴	۲۶	۱۴	۴	۱۳۹۶	

مأخذ: محاسبه شده بر اساس آمار ارائه شده توسط معاونت امور زنان ریاست جمهوری

جدول فوق تعداد و توزیع درصد سمن‌های زنان استان را نشان می‌دهد. مقایسه داده‌ها نشان می‌دهد

میزان سمن استان پایین‌تر از میانگین کشوری است. از طرفی سمن‌های خیریه‌ای و صنفی بیشتر از فرهنگی

- اجتماعی است.

۴-۶- احصاء مسائل کلیدی زنان و خانواده در استان

- تحلیل آمارها

در این بخش مسائل کلیدی زنان و خانواده که از طریق بررسی آماری و مقایسه آن با داده‌های کشوری، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و گروه کانونی بدست آمده است ارائه می‌گردد:

به هم خوردن تعادل جمعیت زنان و مردان در شهرها و روستاها، به طوری که در شهرها جمعیت مردان نسبت به زنان کاهش پیدا کرده است و در روستاها تعداد جمعیت زنان نسبت به مردان افزایش پیدا کرده است (شاید ناشی از مهاجرت نیروی کار مردان به خارج از استان باشد). در ضمن بهم خوردن جمعیت روستایی و شهری، به طوری که ۲۶ درصد جمعیت استان گیلان روستائین پایتتر از میانگین کشوری است.

همچنین به علل مختلف کاهش زاد و ولد، جمعیت بالای ۶۵ سال افزایش پیدا کرده و از طرف دیگر جمعیت ۱۴-۰ سال نسبت به میانگین کشوری کاهش نشان می‌دهد.

مولفه دیگر در بحث جمعیتی کاهش بعد خانوار در استان گیلان است که کاهش بعد خانوار از ۵/۳ در سال ۱۳۶۵ به عدد ۳ که پایین تر از میانگین کشوری هم می‌باشد، به افزایش سن جمعیت پیر کمک زیادی کرده است. همچنین در بحث نرخ مشارکت وضعیت فعال اقتصادی، شاهد کاهش این نرخ در بین زنان در مناطق شهری و روستایی خصوصاً در گروه سنی مولد ۱۵-۲۹ سال هستیم.

مسأله دیگر در حوزه جمعیت، بحث ازدواج است. پایین بودن میزان ازدواج ثبت شده نسبت به میانگین کشوری و مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی، نرخ پایین تر عمومیت ازدواج در استان نسبت به میانگین کشوری، رشد سالانه منفی ازدواج در استان نسبت به کشور، یکی از وقایع چهارگانه را در استان با چالش‌های جدی مواجه ساخته است.

از سوی دیگر بالا رفتن آمار طلاق در استان نسبت به میانگین کشور و نسبت به سه دهه گذشته استان بخش دیگری از مبحث اساسی جمعیت‌شناختی است. به طوری که آمار طلاق کشوری ۲۵/۷ و آمار طلاق استان ۳۲/۲ است. البته وضعیت طلاق در شهرهای استان بیش از روستاها می‌باشد. (تعدادی از طلاق‌های روستاییان در دفاتر شهری ثبت می‌گردد).

بحث دیگر مبحث نرخ باسوادی در استان گیلان است. به طوری که نرخ باسوادی در شهرها بالاتر از روستاهای استان گیلان است. همچنین در مناطق روستایی نرخ باسوادی زنان پایین تر از مردان است. در ضمن تحصیلات دانشگاهی در مناطق روستایی پایین تر از مناطق شهری است. در بخش اجتماعی و مدنی هم معضل فرار دختران از منزل، که بالاتر از میانگین کشوری است. حضور بسیار کم زنان در کرسی های مجلس شورای اسلامی و شورای شهر بسیار چشمگیر است. همچنین ثبت میانگین سمن های استان، کمتر از میانگین کشوری است. در ضمن بیشتر سمن های خیریه ای و صنفی بیش از سمن های فرهنگی و اجتماعی است.

در بخش اول مسائل اساسی که از طریق آمارها بدست آمده است مورد بررسی قرار می گیرد. همانطور که در بخش قبلی توضیح داده شد ابعاد جمعیتی از اساسی ترین مسائل استان گیلان است.

- پژوهش های انجام گرفت:

- پژوهش انجام گرفته (سارا ولی زاده، ۱۳۹۴) در حوزه تاب آوری و سلامت روانی بین زنان متأهل و طلاق گرفته نشان داد. زنان متأهل عادی نسبت به زنان مطلقه از لحاظ سلامت روان و تاب آوری در سطحی بالا و از لحاظ میزان نگرانی نسبت به زنان مطلقه در سطح پایینی قرار دارند.

- پژوهش انجام گرفته (توحید نورمحمدی، ۱۳۹۵) در دانشگاه گیلان در خصوص مطالعه ای نسلی و جهانی شدن نشان می دهد که تغییرات نظام هنجاری، با حضور جامعه و نیروهای اجتماعی و سنتی در زندگی افراد محدود و نظارت جامعه بر رفتار افراد کمتر شده است. تحولات باعث گسترش آزادی های فردی - افزایش سهل انگاری در خانواده ها و جامعه، انعطاف پذیری فردی و برهم خوردن تقسیم کار جنسیتی شده است.

- در تحقیقی (زینب بصیری چاپاری، ۱۳۹۵) که در دانشگاه گیلان که در ارتباط با جامعه پذیری خشونت آمیز و بروز اختلال های رفتاری در کودکان نشان داده شد، بین جامعه پذیری خشونت آمیز کودکان و اختلال های رفتاری کل همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. هر چند جامعه پذیری کودکان در دوره کودکی، خشن و توأم با خشونت باشد، نشانگان اختلال های رفتاری در آن هم بیشتر مشاهده می شود. کودکان در دوره کودکی، خشن و توأم با خشونت باشد، نشانگان اختلال های رفتاری در آن هم بیشتر مشاهده می شود.

- در پژوهشی که در دانشگاه گیلان (فاطمه ضرغامی، ۱۳۹۳) شیوه‌های توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی انجام پذیرفت. منابع نشان داد آموزش‌های مهارتی، دادن حق مالکیت زمین به زنان، بالا بردن میزان مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی، بالا بردن دانش و آگاهی تاثیر بسزایی در توانمندسازی زنان روستایی دارد.

- در پژوهشی که در دانشگاه گیلان (ابراهیم چایکار، ۱۳۹۵) انجام شد نشان داده شد بین خودکارآمدی و رضایت از زندگی بین زنان سرپرست خانواده تحت پوشش کمیته امداد ارتباط وجود دارد، بنابراین برگزاری کارگاه‌های مهارت آموزش عالی و مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی برای این افراد بسیار ضروری است.

- در تحقیقی که در دانشگاه گیلان (صغری ذوالفقاری، ۱۳۹۵) انجام پذیرفت نتایج بدست آمده نشان داد که با فرزندآوری سرمایه اجتماعی خانواده تثبیت می‌شود، در ضمن با فرزندآوری اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی رضایت اجتماعی خانواده‌ها نسبت به یکدیگر بالا می‌رود.

- در پژوهشی انجام گرفته در دانشگاه گیلان (مطهره حکمت‌نیا، ثمینه بهادری جعفری، ۱۳۹۵) نتایج نشان داد که دختران جوان و دانشجو با رویکردی بازاندیشانه که تحت تاثیر افزایش سطح تحصیلات و دسترسی به مشاغل جدید نقش‌های جدید را جایگزین نقش‌های سنتی کرده‌اند. فرهنگ مادران در نسل جدید متفاوت از مادران سنتی می‌باشد.

- در تحقیقی (معصومه محبی، ۱۳۹۴) تحت عنوان تاثیر آموزش مهارت زندگی بر کاهش مشکلات روان‌شناختی مادران دارای کودک کم‌توان ذهنی نشان داده شد، کاهش مشکلات مادران دارای کودکان کم‌توان ذهنی، ارتباط معناداری با آموزش مدیریت استرس و حل مسئله دارد.

- در تحقیقی دیگر (سارا ولیزاده، ۱۳۹۴) درباره تحریف‌های شناختی و دلزدگی زناشویی با میزان سلامت روان در بین زوجین متقاضی طلاق نشان داده شد که بین تحریف‌های نام برده شده و میزان سلامت روان در بین زوجین متقاضی رابطه معناداری وجود دارد که عمدتاً به دلایل فقدان مشاوره‌های پیش از ازدواج و حل تعارضات زناشویی ارجاع می‌گردد.

- در مطالعه‌ای در سال (رضا علیزاده، ۱۳۹۶) تحت عنوان بررسی وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی زنان سرپرست خانواده تحت پوشش بهزیستی استان گیلان نشان داده شد که اکثریت پاسخگویان علت اصلی مراجعه و تحت پوشش قرار گرفتن را طلاق بیان نموده‌اند.

- در تحقیقی دیگر در سال (رضا علیزاده، ۱۳۹۶) تحت عنوان شیوه‌های ساماندهی اقشار آسیب‌پذیر شهرستان رشت نشان داده شد که فقدان مدیریت متمرکز جهت ساماندهی سازمان‌های درگیر و موازی‌کاری سازمان‌ها و عدم استفاده از تجربیات دیگر کشورها نقص‌های اصلی در خدمت‌رسانی به اقشار آسیب‌پذیر شهرستان می‌باشد.

الف - در بخش حاضر گزارش نتایج مسائل و مشکلات به دست آمده از نظرات کارشناسان دستگاهها و خبرگان محلی شهرستانها به تفکیک ذکر می‌شود مهمترین مشکلاتی که در هر بخش ذکر شده است.

مشکلات شهرستان‌های استان گیلان

این بخش‌ها حاصل مصاحبه با کارشناسان سازمانی و فعالین اجتماعی و فرهنگی حوزه زنان و خانواده در هر شهرستان است و مهمترین معضلات حوزه خانواده و زنان بر اساس نظر و تجارب کارشناسی به تفکیک بیان شده که برخی داده‌های ذکر شده توسط خبرگان شهرستانی با داده‌های آماری، اسناد و تحقیقات موجود مطابقت دارد. اما نکته اساسی در این باره توجه به مغایرت داده‌های کارشناسان با برخی آمارهاست.

در این بخش همه نظرات کارشناسان دسته بندی و ارائه شده، اما ضرورتاً در ۹ مساله اصلی احصاء نشده است که مهمترین دلیل آن عدم تطبیق با آمارهای آسیب‌های اجتماعی آن شهرستان و عدم توافق همگانی کارشناسان با این مسائل بوده است.

به همین علت برخی از داده‌ها را می‌توان فقط تحت عنوان نظر کارشناسی شهرستانی پذیرفت. بطور مثال، کارشناسی در یک شهرستان آزادی بیش از حد زنان در حوزه اجتماعی را به عنوان یک معضل معرفی می‌کند، اما بسیاری از کارشناسان دیگر با وی همداستان نیستند. بدین لحاظ ایده و نظر ارائه شده در مسائل اصلی استان به عنوان نظر مورد توافق ارائه نشده است.

آستارا:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

ضعف فرهنگ مشاوره قبل از ازدواج

ازدواج در سنین بالا بین دختران و پسران

بالا بودن آمار طلاق زوجین

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

مشکلات سمن‌ها در حوزه‌های مالی

عدم حمایت از سمن‌ها از طرف مسئولان و مردم

عدم آشنایی شهروندان آستارا با سمن‌ها

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

آزادی و برابری حقوقی در ادارات وجود ندارد.

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

افزایش طلاق--اعتیاد- افزایش قلیانسراها

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

افسردگی‌های زنان

کیفیت نازل سبد غذایی خانواده

چاقی

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان و خانواده

کمرنگ بودن حضور زنان در بخش بین‌المللی

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

عدم حمایت کافی از مشاغل خانگی

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

سواستفاده کارفرمایان از زنان کارگر کارخانجات

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان
پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان
سخت‌گیری‌های خانواده‌ها برای زنان و دختران
عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

املش:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

ضعف فرهنگ مشاوره و فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج
نداشتن مهارت‌های زندگی
بالا بودن آمار طلاق زوجین

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

عدم بازدهی و نفع اقتصادی برای زنان
عدم پذیرش زنان از طرف مردان و تصور ضعف زنان در عملکرد

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

وضعیت آزادی زنان مطلوب است اما حقوق شهروندی به اندازه کافی رعایت نمی‌شود

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

افزایش طلاق- اعتیاد- وجود مشکلات عدیده برای زنان بی‌سرپرست و مطلقه

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی
افسردگی‌های زنان
مصرف بالای فست‌فودها
پایین بودن سواد تغذیه‌ای

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

بهره‌گیری کارفرمایان از زنان در کارگاه‌ها و کارخانجات با حقوق اندک

نامناسب بودن وضعیت بیمه‌ای زنان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

پایین بودن خودباوری زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

سخت‌گیری‌های خانواده‌ها برای زنان و دختران

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

انزلی:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

ضعف فرهنگ مشاوره قبل از ازدواج

۲- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

در حال حاضر آزادی اجتماعی محدود نیست اما نگاه جنسیتی در محیط کاری مانع پیشرفت است

۳- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

بی توجهی به خانواده

ترویج قلیانسراها

توجه بیش از حد به ظاهر و بی توجهی به اصول زندگی

تجمل گرایی

۴- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

کیفیت نازل سبد غذایی خانواده

مصرف بالای فست‌فودها

۵- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

فقدان کلاس‌های آموزشی خاص زنان

کمبود بودجه‌های پژوهشی ویژه زنان برای ارتقاء فعالیت پژوهشی زنان و استعدادیابی زنان

۶- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

بهره‌گیری کارفرمایان از زنان در کارگاه‌ها و کارخانجات با حقوق اندک

۷- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

ممانعت‌های قانونی

۸- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

نالش:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

ضعف فرهنگ مشاوره و فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

نداشتن مهارت‌های زندگی

بالا بودن آمار طلاق زوجین

پیر شدن هرم جمعیتی استان

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

عملکرد سمن‌ها کم‌رنگ و ضعیف است.

مشکلات ثبت سمن‌ها

فقدان حمایت از سمن‌ها از طرف مردم و مسئولین

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

زنان گیلانی از آزادی بهتری در جهت مشارکت در عرصه جامعه نسبت به سایر مناطق برخوردارند

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

انحرافات جنسی

خیانت، بدحجابی و رواج بی اخلاقی

استفاده بیش از حد زنان از فضای مجازی و عدم توجه به نهاد خانواده و تحکیم آن

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

مصرف بالای فست‌فودها

افسردگی‌های زنان

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

سخت‌گیری‌های خانواده‌ها برای زنان و دختران

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

رشت:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی

ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

عدم امکان تشکیل خانواده

ازدواج در سنین بالا بین دختران و پسران

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

عملکرد یکسویه سمن‌ها در زمینه محیط زیست

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

چهارچوب آزادی‌ها محدود و برای زنان محدودتر

عدم آگاهی زنان از معنای آزادی اجتماعی و پایین بودن خودباوری

نداشتن آگاهی در خصوص حقوق شهروندی و جایگاه و منزلت زن در جامعه

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

خشونت اقتصادی-کلامی و جنسی نسبت به زنان در خانواده و جامعه

اعمال محدودیت‌ها در زمینه پوشش زنان

بی‌سرپرستی و بدسرپرستی زنان

عدم آگاهی از حقوق زنان

طلاق-- خیانت زوجین - افسردگی زنان و دختران

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

افسردگی‌های زنان

سبک زندگی ناسالم

تحرك بدنی پایین

دریافت تغذیه نامناسب به جهت کمی و کیفی

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

ضعف در بخش آموزش زنان

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

وجود مشکلات برای حضور زنان در مجامع بین‌المللی

وجود تبعیض در کتب درسی

کم ارزش بودن ساحت آموزش و پرورش کشور در عمل

مشکلات مشابه مردان است با این تفاوت که توزیع طرح‌های پژوهشی برای مردان محتمل‌تر است

(وجود رابطه غیر رسمی بین مردان)

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

بهره‌گیری کارفرمایان از زنان در کارگاه‌ها و کارخانجات با حقوق اندک

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

ممانعت‌های قانونی

پایین بودن خودباوری زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

رضوانشهر:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

بالا بودن آمار طلاق زوجین

نداشتن مهارت‌های زندگی

ضعف فرهنگ مشاوره‌ها و فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

کمبود دانش مدیران در حوزه سمن‌ها

کمبود مهارت برای کمک به دیگران

تشریفاتی بودن سمن‌ها

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

چارچوب آزادی‌ها محدود و برای زنان محدودتر

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

طلاق

باور نداشتن به توانمندی بانوان در مسئولیت‌های اجتماعی - عدم استقلال مالی زنان

نبود امنیت اجتماعی و نداشتن اعتماد به نفس در جامعه مردسالار

دغدغه اقتصادی زنان بدسرپرست

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

کیفیت نازل سبد غذایی خانواده

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

ضعف در بخش آموزش زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

وجود مشکلات برای حضور زنان در مجامع بین‌المللی

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

بهره‌گیری کارفرمایان از زنان در کارگاه‌ها و کارخانجات با حقوق اندک

عدم حمایت‌های اجتماعی

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

رودبار:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی

ضعف فرهنگ مشاوره و فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

بالا بودن آمار طلاق زوجین

ازدواج در سنین بالا بین دختران و پسران

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

عدم خودباوری در بانوان فعال این حوزه

عدم شناخت توانمندی زنان که ناشی از ضعف فرهنگی ماست

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

آزادی به نسبت باقی استان های ایران مطلوب است اما در خصوص حقوق شهروندی خلاءهای زیاد زیرساختی وجود دارد.

شرایط مطلوب نیست و فرهنگ و سنت در نامطلوب بودن این روند نقش اساسی دارد.

۴- مهمترین آسیب های اجتماعی در حوزه زنان

بالا رفتن سن ازدواج و افزایش طلاق

استفاده از قلیان و مخدرات

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

ضعف در بخش آموزش زنان

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه های پژوهشی در حوزه زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه های معیشتی و اقتصادی زنان

عدم حمایت دولت از شغل های خانگی

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

۸- مشکلات پیش رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

وجود نگرش های سنتی نسبت به مدیریت زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

رودسر:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت های زندگی و ضعف فرهنگ مشاوره های قبل از ازدواج

فقدان آموزش های قبل از ازدواج

پیر شدن هرم جمعیتی استان

عدم ثبات شغلی و مشکلات معیشتی

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن ها

تك بعدی شدن عملکرد سمن ها

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی های اجتماعی و حقوق شهروندی

فعالیت های زنان افزایش داشته اما حقوق شهروندی قابلیت اجرایی ندارد.

۴- مهمترین آسیب های اجتماعی در حوزه زنان

خیانت و عدم اطمینان بین زن و مرد

طلاق و تبعات آن برای زنان و فرزندان

بدحجابی

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

مشکلات اقتصادی و نداشتن خودباوری از طرف زنان

استرس بالای زندگی

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه های آموزشی و پژوهشی

وجود مشکلات برای حضور زنان در مجامع بین المللی

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

پایین بودن بودجه های پژوهشی در حوزه زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه های معیشتی و اقتصادی زنان

سواستفاده کارفرمایان از زنان کارگر کارخانجات

درآمد پایین زنان در شغل های مشابه مردان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

عدم حمایت دولت از شغل های خانگی

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

۸- مشکلات پیش رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه های مدیریتی

پایین بودن خودباوری زنان

وجود نگرش های سنتی نسبت به مدیریت زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

سیاهکل:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج و مشاوره‌های قبل از ازدواج

پیر شدن هرم جمعیتی استان

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

دادن مسئولیت‌های بیشتر به زنان در جامعه

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

فعالیت‌های زنان افزایش داشته اما حقوق شهروندی قابلیت اجرایی ندارد.

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

طلاق و تبعات آن برای زنان و فرزندان

بیکاری

اعتیاد

بدحجابی

خیانت و عدم اطمینان بین زن و مرد

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

افسردگی‌های زنان

مشکلات اقتصادی و نداشتن خودباوری از طرف زنان

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

ضعف در بخش آموزش زنان

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

ضعف بخش‌های آموزشی و پژوهشی

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

پایین بودن خودباوری زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

شفت:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی

ضعف فرهنگ مشاوره و فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

بالا بودن آمار طلاق زوجین

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

سوءاستفاده از زنان در سمن‌ها

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

شرایط مطلوب است.

آزادی‌ها خارج از چهارچوب بوده و نوعی توهین به زنانی است که سبک زندگی اسلامی دارند.

آزادی مطلوب است اما در خصوص حقوق شهروندی متوسط است.

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

طلاق

اعتیاد

سوء مصرف از رسانه‌های نوپدید و شبکه‌های مجازی

خودکشی

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

ضعف در بخش آموزش زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

صومعه سرا:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

نداشتن مهارت‌های زندگی

۲- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

نداشتن آزادی لازم و رعایت نشدن حقوق اولیه زنان در اجتماع

نبود امنیت شغلی

۳- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

طلاق

خیانت زوجین

افسردگی زنان و دختران

۴- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

افسردگی‌های زنان

کیفیت نازل سبب غذایی خانواده

۵- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

وجود مشکلات روی حضور زنان در مجامع بین‌المللی

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

۶- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

۷- مشکلات پیش رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

۸- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

فومن:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج و ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

داشتن مهارت‌های زندگی

عدم تعهد

۲- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

وضعیت آزادی و حقوق شهروندی مطلوب نیست.

۳- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

عدم استقلال خانواده‌ها

بدحجابی

نداشتن فرهنگ و سواد کافی

نادیده گرفتن حقوق زنان

طلاق

۴- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

افسردگی‌های زنان

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

کیفیت نازل سبد غذایی خانواده

استرس بالای زندگی

۵- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

وجود مشکلات برای حضور زنان در مجامع بین‌المللی

۶- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

درآمد پایین زنان در شغل‌های مشابه مردان

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

نامناسب بودن وضعیت بیمه‌ای زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

۷- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

۸- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

لاهیجان:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی و ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

بالا بودن آمار طلاق زوجین

ازدواج در سنین پایین

بیکاری

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

عدم آگاهی طیف گسترده‌ای از زنان

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

شرایط تا حدودی زیادی مطلوب است.

آزادی در اجتماع مطلوب است اما در محیط اداری و زمان جذب نیرو متأسفانه عدالت برقرار نمی

شود.

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

عدم توجه به حقوق زن در فرهنگ و قانون و اجتماع

ازدواج سفید

طلاق

فقر عاطفی

تداخل فرهنگی به واسطه حضور بیش از حد مسافر، مهاجر و دانشجوی و تبعات و آسیب های

فرهنگی مرتبط با آن ها

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

افسردگی های زنان

کیفیت نازل سبد غذایی خانواده

مصرف بالای فست فودها

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه های پژوهشی در حوزه زنان

وجود مشکلات روی حضور زنان در مجامع بین المللی

ضعف در بخش آموزش زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه های معیشتی و اقتصادی زنان

بهره گیری کارفرمایان از زنان در کارگاه ها و کارخانجات با حقوق اندک

درآمد پایین زنان در شغل های مشابه مردان

عدم حمایت دولت از شغل های خانگی

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

۸- مشکلات پیش رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

وجود نگرش های سنتی نسبت به مدیریت زنان

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه های مدیریتی

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

عدم توجه سازمان ها و ادارات به ورزش زنان

لنگرود:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

نداشتن مهارت‌های زندگی و ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

پیر شدن هرم جمعیتی استان

۲- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

وضعیت آزادی و حقوق شهروندی مطلوب نیست.

۳- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

طلاق

بهره‌کشی و استثمار زنان با حقوق کمتر

۴- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

پایین بودن سواد تغذیه‌ای

۵- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

ضعف در بخش آموزش زنان

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

وجود مشکلات برای حضور زنان در مجامع بین‌المللی

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

۶- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

ضعف در بخش توانمندسازی زنان

عدم حمایت دولت از شغل‌های خانگی

ضعف در قوانین استخدامی برای زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

۷- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

پایین بودن مشارکت زنان در حوزه‌های مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

پایین بودن خودباوری زنان

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

عدم توجه سازمان‌ها و ادارات به ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

مسائل:

۱- مهمترین مشکلات و مسایل حوزه خانواده

نداشتن مهارت‌های زندگی و ضعف فرهنگ مشاوره‌های قبل از ازدواج

فقدان آموزش‌های قبل از ازدواج

۲- دلایل نامطلوب بودن عملکرد سمن‌ها

هنوز در بسیاری از مناطق شناخته شده نیستند.

۳- ارزیابی از وضعیت آزادی‌های اجتماعی و حقوق شهروندی

آزادی مطلوب است اما همچنان با رعایت نشدن مطلوب حقوق شهروندی مواجه هستیم.

آزادی متأسفانه فقط در بحث حجاب خلاصه شده.

۴- مهمترین آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان

نادیده گرفتن حقوق زنان

نگاه ابزاری به زنان در جامعه

۵- مهمترین مشکلات در حوزه سلامت زنان خانواده

استرس بالای زندگی

۶- مهمترین مشکلات زنان در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی

پایین بودن بودجه‌های پژوهشی در حوزه زنان

ضعف در بخش آموزش زنان

قوانین دست و پاگیر در حوزه زنان

۷- مهمترین مشکلات در حوزه‌های معیشتی و اقتصادی زنان

عدم حمایت‌های اجتماعی

۸- مشکلات پیش‌رو در انتصاب زنان در مشاغل مدیریتی

وجود نگرش‌های سنتی نسبت به مدیریت زنان

حاکمیت فضای مردسالاری مدیریتی

ممانعت‌های قانونی

۹- مهمترین مشکلات در حوزه اوقات فراغت و ورزش زنان

کمبود امکانات ورزشی و تفریحی برای زنان

ب) بخش بعدی داده‌ها اختصاص به جلسه گروه کانونی مطلق دارد. جلسه‌ای که با حضور ۱۲ نفر از

فعالین حوزه زنان و خانواده برگزار گردید و مهمترین معضلات این حوزه را اینگونه برشمردند:

۱) پیر شدن هرم سنی جمعیت و ناباروری

جمع‌بندی این مولفه نشان می‌داد که از دست دادن نیروی جوان؛ بالا رفتن نیروی غیرمولد و فاصله

سنی همگی از پیامدهای این مساله در استان خواهد بود.

۲) بالا رفتن آمار طلاق

کارشناسان در مجموع اعتقاد داشتند که خیانت زوجین به یکدیگر، بالا رفتن نرخ بیکاری، افزایش

اعتیاد در بین مردان، بالا رفتن آگاهی زنان نسبت به حقوق‌شان و رواج صیغه باعث افزایش طلاق در

زوجین استان گیلان شده است.

۳) افزایش خشونت‌های کلامی و فیزیکی در خانواده‌ها

کارشناسان در این بخش شکل‌گیری فاصله طبقاتی در جامعه، بالا رفتن توقعات مردم، نداشتن

تفریح و مسافرت، نداشتن مهارت کنترل خشم، فقدان شادی در جامعه، تناقض در برنامه‌های صدا و سیما

و واقعیت جامعه، رواج زندگی آپارتمان‌نشینی و نداشتن فضاهای مناسب و شکاف نسلی را موجبات

افزایش خشونت در خانواده‌های استان ارزیابی می‌کنند.

۴) افزایش بیماری‌های صعب‌العلاج مثل سرطان و به خطر افتادن سلامت عمومی

افراد حاضر در گروه کانونی معضل فوق‌الذکر را عمدتاً در تغذیه ناسالم و رواج غذاهای فست‌فودی

جستجو می‌کردند و اعتقاد داشتند ترویج غذاهای آماده سلامت ساکنان استان را به خطر انداخته است،

عدم توزیع عادلانه اتفاقات ورزشی، عدم نظارت کافی بر واحدهای تولیدی غذایی، و تنبلی مفرط موجب

درگیر شدن مردم استان با انواع امراض می‌باشد.

۵) بالا بودن نرخ بیکاری در زنان و عدم انتصاب زنان به مشاغل مدیریتی

حاکمیت رویکرد مردسالار عمدتاً مانع اصلی ارتقای زنان در بخش‌های مدیریتی تلقی می‌گردد. سلامت زنان و وجدان کاری بالای زنان موجب می‌شود تا از حضور زنان در مشاغل مدیریتی استفاده شود و همچنین دخالت‌های سازمان‌های نظارتی عامل اساسی در عدم استفاده زنان در بخش‌های مدیریتی می‌شود.

۵- تجزیه و تحلیل با تأکید بر علل و زنجیره عوامل

بعد از جمع‌بندی مطالعات انجام گرفته می‌توان به این نتیجه رسید که عوامل گوناگونی در شکل‌دهی به این مشکلات اثرگذار بوده است که مانند یک زنجیره به هم وابسته هستند. در حوزه خانواده همانطور که ذکر شد مشکلاتی مانند کاهش عمومیت ازدواج، کاهش بعد خانوار، افزایش طلاق در یک مجموعه کاملاً قابل تحلیل هستند.

افزایش مشکلات اقتصادی و معیشتی در استان گیلان، افزایش آسیب‌های اجتماعی مانند اعتیاد و افسردگی، تغییر نگرش زوجین نسبت به مفهوم ازدواج خصوصاً در بین زنان و خانواده، بالا رفتن توقعات زوجین موجب تغییرات جمعیتی در استان گیلان شده است. از سوی دیگر، سه مسأله فوق‌الذکر خودبخود موجب بهم خوردن تعادل جمعیتی استان هم گردیده است. به طوری که استان جزء پیرترین استان‌های کشور هم محسوب می‌شود، افزایش قابل توجه جمعیت بالای ۶۵ سال در گیلان و کاهش جمعیت ۱۴-۰ سال استان را با پدیده‌های متعددی مواجه ساخته است. جمعیت پیر به همراه خود بی‌نشاطی، انقطاع نسلی، اختلال در جامعه‌پذیری کودکان، عدم درک مفهوم خویشاوندی، بالا رفتن هزینه نگهداری سالمندان، افزایش مهاجرت، ضعیف شدن رونق اقتصادی و کاهش سرمایه اجتماعی به همراه خواهد داشت.

بعد دیگری از مشکلات در حوزه خانواده به افزایش خشونت‌ها در بین خانوار، تهدید سلامتی خانواده‌ها، استرس بالای زندگی و شکل‌گیری شکاف نسلی ارجاع می‌شود.

عواملی مانند افزایش طلاق، فقدان فرهنگ گفتگو، رواج مصرف غذاهای فست‌فودی، کم‌تحرکی و افزایش چاقی، مشکلات معیشتی خانواده‌ها، تعارض ارزش‌ها بین نسل‌های مختلف، افزایش افسردگی در بین شهروندان در افزایش مشکلات و معضلات یاد شده هستند.

بخش دیگری از معضلات حوزه زنان و خانواده عبارتند از: مشکلات معیشتی و اقتصادی خانواده و زنان، خصوصاً در بین زنان روستایی، زنان مطلقه و زنان سرپرست خانوار است.

علیرغم حضور زنان در عرصه‌های اقتصادی استان، نرخ بیکاری زنان و خانواده بالاتر از مردان است. همچنین زنان شاغل در واحدهای صنعتی و تولیدی از مزایای مالی کمتری نسبت به مردان برخوردارند. همچنین با افزایش آسیب‌هایی مانند طلاق یا فوت مردان، به زنان جویای کار افزوده می‌شود اما متأسفانه بازار و واحدهای تولیدی و اداری توان جذب این حجم از نیروها را در خود نمی‌بینند، بنابراین با انباشت قابل توجهی از نیروی کار زن مواجه هستیم. همچنین با افزایش نیروی تحصیل‌کرده در حوزه زنان که هر سال فارغ‌التحصیل می‌شوند بر توقعات و خواسته‌های زنان و خانواده افزوده شده ولی دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف قادر به پاسخگویی به این نیاز نیستند. مطالعات مختلف در سازمان‌های حمایتی مثل بهزیستی، نشان داد که مراجعه به این دستگاه‌ها جهت کمک‌های حمایتی در حال افزایش است.

مشکل عمده دیگر در این بخش نسبت حضور زنان در پست‌های مدیریتی است به طوری که حتی در انتخابات نمایندگان فقط یک خانم در ۴۰ سال گذشته از گیلان در مجلس حضور داشته است یا در انتخابات شوراها در ادوار گذشته فقط ۵ درصد از کرسی‌ها توسط زنان اشغال گردیده است. از حیث انتصابات هم وضع بدین منوال است (البته در دو سال اخیر تغییراتی ایجاد شده است).

لازم به توضیح است مشکلات ذکر شده در حوزه زنان در ۱۶ شهرستان استان گیلان به تناوب وجود دارد به طوری که تفاوت معناداری بین شهرهای مختلف دیده نمی‌شود. از سوی دیگر آمارها این تفاوت‌ها را نشان نمی‌دهند.

۶- چشم‌انداز: ترسیم وضع مطلوب با بهره‌گیری از زبان تغییر

۱- طلاق در گیلان

برای تغییر در وضعیت فعلی طلاق در استان گیلان که به نوعی در همه شهرستان‌ها به عنوان مساله می‌باشد: ۱- آشنایی زوجین قبل از ازدواج، ۲- مشاوره و برگزاری کلاس‌های آمادگی قبل از ازدواج (به صورت اجباری و ماهیانه)، ۳- تقویت اورژانس اجتماعی، ۴- آموزش مهارت‌های زندگی، ۵- آموزش‌های جنسی به زوجین، ۶- تلاش برای حل مساله اشتغال زنان و خانواده‌ها، ۷- آگاهی بخشی به زنان و خانواده در جهت احقاق حقوق، ۸- برگزاری کارگاه‌های آینده‌پژوهی، ۹- سخت‌گیری بیشتر در روند طلاق توافقی، ۱۰- تشکیل کمیته حمایت از فرزندان طلاق بخشی از برنامه‌هایی که می‌توان در استان و شهرستان‌های ۱۶ گانه به اجرا گذاشت تا روند فعلی را متوقف نمود.

۲- افزایش عمومیت ازدواج در گیلان

نرخ ازدواج استان نشان می‌دهد که میانگین استان و شهرستان‌های ۱۶ گانه حاکی از نامناسب بودن آمارهای ازدواج در استان است. از عوامل اصلی کاهش ازدواج، مباحث اقتصادی در استان گیلان است. بنابراین ۱- ایجاد شغل‌های پایدار، ۲- امنیت شغلی برای شاغلین، ۳- همکاری بیشتر بانک‌های عامل جهت تسهیلات، ۴- تغییر نگرش جوانان به مفهوم ازدواج، ۵- دوری از رویکرد اعتقادی به ازدواج، ۶- تقویت رویکردهای دینی و معنویت‌گرایی به ازدواج پایدار اهداف اصلی سازمان‌های مرتبط می‌باشد.

۳- سالمندی و پیر شدن جمعیت

در این مساله در دو محور عمده می‌توان تغییر ایجاد نمود. بخشی از آن درباره پیشگیری و برخی هم چگونه مواجهه با وضعیت فعلی استان و شهرستان می‌باشد.

در بخش پیشگیری، فعالیت‌های ذیل قابلیت اجرا و انجام شدن دارند:

- ۱- تشویق جوانان به ازدواج، ۲- ترغیب زوجین به فرزندآوری از طریق افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل، ۳- افزایش حقوق سرپرست خانواده به تناسب تعداد فرزندان، ۴- بازنشستگی زودرس برای بانوان شاغل، ۵- ارائه تسهیلات به خانواده‌ها جهت فرزندآوری، ۶- امنیت شغلی برای مردان و زنان شاغل، ۷- احداث مهدکودک‌های اختصاصی برای کودکان بالای ۴ سال، ۸- بالا بردن سن استخدام زنان جهت رفع نگرانی، ۹- افزایش مرخصی زایمان برای زنان شاغل، ۱۰- فرصت تحصیلی رایگان برای فرزندان

خانوارهای ۵ نفری، ۱۱- کاهش یا حذف مالیات برای والدین با بیش از ۲ فرزند، ۱۲- حذف شهریه کودکانها.

در بخش درمانی:

۱- راه اندازی شورای حمایت از سالمندان

۲- حمایت های درمانی و بهداشتی - مراقبتی از سالمندان

۳- تشکیل گروه ها و اجتماعات سالمند جهت جلوگیری از افسردگی و بیماری های روحی

۴- شاخص اعتیاد و مصرف مواد (قلیان سراها)

بر اساس آمارهای ستاد مبارزه با مواد مخدر ۷۰ درصد از زندانی های استان گیلان مرتبط به مواد مخدر هستند. از طرفی ۵۵۰۰۰ نفر در گیلان به اعتیاد مبتلا هستند. کاهش سن اعتیاد و گسترش قلیان سراها از آسیب های جدی در این بخش هستند و بر اساس آمارها، حدود یک چهارم از مراجعه کنندگان به سامانکده های شهرداری رشت، زنان معتادند. به عبارتی ۶۰ درصد رشد در مراجعه به این سامانکده ها وجود دارد (علیزاده، ۱۳۹۶، شاه کوئی، ۱۳۹۷، اسماعیل لو، ۱۳۹۴).

به هر حال شیوه های فعالیت و برنامه های تغییر عبارتند از:

۱- توسعه مراکز درمان اجتماع محور با دارو، ۲- توسعه دادگاه درمان مدار، ۳- توسعه مراکز توانمندسازی، ۴- اعطای تسهیلات به ازای بهبود یافتگان، ۵- چاپ کتب آموزشی برای جوانان و نوجوانان، ۶- درگیر کردن آموزش و پرورش در پیشگیری از اعتیاد، ۷- بالا بردن تاب آموزشی اجتماعی زنان و خانواده ها، ۸- توجه و تأکید به سلامت روانی و عزت نفس جوانان، ۹- ترغیب خیرین برای ساخت مراکز درمانی و مشاوره ای معتادان.

۵- اشتغال زنان و خانواده

زنان همیشه در گیلان به دلیل اقلیم و روابط موجود از استقلال نسبی مالی برخوردار بوده اند. با توجه به تحصیلات بالای زنان در دنیای امروز و آمارهای مرتبط به نرخ مشارکت اقتصادی زنان گیلان در کشور و با عنایت به اینکه ۶۰ درصد جویندگان کار، تحصیل کردگان زن می باشند فعالیت های ذیل بسیار اساسی می باشد:

۱- حمایت از مشاغل خانگی، ۲- حمایت از اشتغال روستایی، ۳- رفع تبعیض های جنسیتی و ارتقای

شغلی، ۴- ساعت کار انعطاف پذیر و کوتاه برای زنان شاغل، ۵- تأکید بر صنایع دستی (به دلایل زیست-

محیطی و جذب گردشگر)، ۶- حمایت بیشتر بانک‌ها از مشاغل خرد و خانگی، ۷- تشدید نظارت اداره امور اجتماعی و تأمین اجتماعی در سازمان‌ها و کارخانجاتی که زنان بیشتری در آن کار می‌کنند، ۷- تسهیل بیمه زنان خانه‌دار، ۸- حمایت بیشتر بیمه از زنان در خصوص مرخصی‌های زایمان و استعلاجی، ۹- آموزش‌های کاربردی از زمان تحصیل برای دختران، ۱۰- ایجاد مراکزی جهت عرضه و فروش کالا و خدمات مشاغل خانگی.

۶- سلامت و ورزش

در این بخش هم استان گیلان و ۱۶ شهرستان دارای معضلات عدیده‌ای هستند که در مصاحبه‌های کارشناسان شهرستان و مصاحبه گروه کانونی استان بدان اشاره شد، اما مهمترین فعالین‌ها در این بخش عبارتند از:

- ۱- افتتاح کانون سلامت محله در همه شهرستان‌های استان گیلان (برای هر ۴ هزار نفر یک کانون)،
- ۲- فعال‌سازی ستاد اجتماعی‌سازی سلامت، ۳- افزایش سواد تغذیه‌ای به خانوار خصوصاً زنان،
- ۴- کلاس‌های کنترل استرس و مدیریت آن توسط افراد خصوصاً زنان شاغل، ۵- توسعه ورزش همگانی،
- ۶- تشکیل پرونده هوش هیجانی و ویژگی‌های رفتاری برای دختران و آموزش آن در مدارس،
- ۷- توزیع عادلانه امکانات ورزشی در شهرستان‌های استان گیلان، ۸- مبارزه با کم‌ تحرکی افراد جهت جلوگیری ابتلا به بیماران، ۹- فعال کردن سمن‌ها در آموزش خانوار برای اصلاح الگوی غذا و سبک زندگی، ۱۰- پیوند شبکه‌های بهداشت با مدارس، ۱۱- برگزاری برنامه‌های فرهنگی و تفریحی برای خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی، ۱۲- توسعه قضا‌های ورزشی برای بانوان مثل پارک مخصوص بانوان، ۱۳- تخصیص ساعاتی در هفته برای ورزش بانوان به صورت اجباری در ادارات، ۱۴- عقد قرارداد سازمان‌ها و ادارات با سانس‌های ورزشی جهت ورزش با مسابقات ورزشی، ۱۵- تقویت و توانمندسازی محلات برای ورزش همگانی.

۷- انتصاب زنان به عنوان مدیر

وجود نگرش‌های جنسیتی و وجود تبعیض در انتصابات موجب احساس سرخوردگی در زنان استان گیلان شده است. هر چند در سالیان اخیر قدم‌هایی برای بهبود اوضاع برداشته است به طوری که در انتخابات اخیر ۴۵ نفر وارد شوراهای شهر و روستا شده‌اند یا ۱۳۶ دهیار زن و چند مدیر از بین زنان

انتخاب شده است. اما همچنان که نتایج تحقیقات نشان داد زنان از وجود تبعیض در انتصابات رنج می‌برند که فعالیت‌های ذیل برای حل آن پیشنهاد می‌گردد:

۱- تغییر نگرش مردان به مدیریت زنان، ۲- جلوگیری از دخالت‌های افراد و نیروهای فراسازمانی در انتصاب ادارات، ۳- تهیه بانک اطلاعاتی از زنان خبره استان گیلان به تفکیک شهرستان، ۴- الزامی کردن انتخاب زنان برای پست‌ها و مناصب دستگاه‌های دولتی، ۵- آموزش مهارت‌های مدیریتی برای زنان شاغل جهت کادرسازی آتی، ۶- حمایت‌های حقوقی از حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و ...

۸- افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی

بخش قابل توجهی از فرار دختران و زنان از منزل و ایجاد اضطراب و افسردگی‌های دائمی از معضل فوق نشأت می‌گیرد. تعارض ارزشی شکل گرفته در جامعه گیلان و بین خانواده‌ها با استفاده از فعالیت‌های ذیل اصلاح می‌گردد:

۱- تحکیم و تعمیق فرهنگ مشاوره و مراجعه به مشاورین، ۲- بالا بردن آگاهی زنان و کودکان، ۳- از بین بردن فضاهای خشونت‌آمیز شهری، ۴- افزایش مشارکت خانوارها در امور محلی و شهری، ۵- سیاست‌گذاری در حوزه رفاه اجتماعی، ۶- افزایش محیط‌های سالم و امن شهری، ۷- اعطای تسهیلات سفر، ۸- برگزاری ورزش‌های خانوادگی، ۹- دایر کردن کلیپ‌های آموزشی جهت رسیدگی به مشکلات خانواده‌ها.

۹- سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) زنان و خانواده

در دنیای کنونی به کارکردهای سمن توجه جدید شده است، همانطور که در آمارها نشان داده شد در گیلان سمن‌های متعددی به ثبت رسیده است. هر چند از میانگین کشوری پایین‌تر می‌باشد اما فعالیت‌های ذیل برای توسعه سمن‌ها بسیار حیاتی است:

۱- اعطای امتیازاتی به زنان جهت راه‌اندازی سمن‌ها، ۲- حل مشکلات حقوقی ثبت سمن‌ها، ۳- برگزاری دوره‌های آموزشی جهت دستیابی به خودباوری در زنان، ۴- تلاش برای جلب اعتماد مسئولان به سمن‌ها، ۵- آگاهی‌بخشی به مردم از طریق رسانه‌ها جهت اعتماد به سمن‌ها، ۶- توسعه راهکارهایی برای درآمدزایی سمن‌ها، ۷- توجه بیشتر به سمن‌های فرهنگی - اجتماعی جهت کاهش مشکلات شهروندان استان.

جدول شماره (۳۶) - طلاق در گیلان

اثر	دستاورد	فعالیت
کاهش طلاق و توانمندسازی خانواده‌ها	تقویت هوش هیجانی - توانایی حل مسئله	۱- آشنایی زوجین قبل از ازدواج
	تقویت هوش هیجانی - تاب‌آوری یا کاهش انتظارات	۲- مشاوره و برگزاری کلاس‌های آمادگی قبل از ازدواج (به صورت اجباری و ماهیانه)
	مشاوره‌های مرتبط و غیرحضور	۳- تقویت اورژانس اجتماعی
	تقویت هوش هیجانی - پایداری ازدواج	۴- آموزش مهارت‌های زندگی
	کاهش تعارضات زناشویی	۵- آموزش‌های جنسی به زوجین
	توانمندسازی زنان - کم شدن مشکلات اقتصادی خانواده - بلوغ اقتصادی	۶- تلاش برای حل مساله اشتغال زنان
	توانایی حفظ فردیت - تشخیص	۷- آگاهی‌بخشی به زنان و خانواده در جهت احقاق حقوق
	تعهد زناشویی - افزایش مهارت	۸- برگزاری کارگاه‌های آینده‌پژوهی
	کاهش پرونده‌های طلاق	۹- سخت‌گیری بیشتر در روند طلاق توافقی
	توانمندسازی فرزندان - آشنایی فرزندان با وظایف اجتماعی - پر کردن خلاء عاطفی و حمایتی	۱۰- تشکیل کمیته حمایت از فرزندان طلاق

جدول شماره (۳۷) - طلاق در گیلان

منابع محتمل مصرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
۱۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	امور اجتماعی، استانداری، سمن، دادگستری، اداره کل ورزش و جوانان	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	کلاس‌های آموزشی فیلم و جزوه	۱- آشنایی زوجین قبل از ازدواج
//	امور اجتماعی، استانداری، سمن، دادگستری، اداره کل ورزش و جوانان، علوم پزشکی	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	دوره‌های آموزشی جزوات فیلم‌های آموزشی	۲- مشاوره و برگزاری کلاس‌های آمادگی قبل از ازدواج (به صورت اجباری و ماهیانه)
۴۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	نیروی انتظامی، دادگستری، شهرداری	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	افزایش خودرو افزایش نیروهای انسانی افزایش ضمانت‌های اجرایی	۳- تقویت اورژانس اجتماعی
۱۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	فنی و حرفه‌ای، کمیته امداد، شهرداری، امور اجتماعی استانداری، علوم پزشکی	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	کلاسهای آموزشی بحث‌های اجتماع محور تفکیک سنی و جنسی مهارت‌های دهگانه	۴- آموزش مهارت‌های زندگی
//	کمیته امداد، آموزش و پرورش، دانشگاه، امور اجتماعی استانداری	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	کلاس رسانه	۵- آموزش‌های جنسی به زوجین
۳۰ میلیون تومان برای هر شغل	جهاد کشاورزی، پارک علم و فناوری، کمیته امداد، بهزیستی، هلال احمر، سمن‌ها، میراث فرهنگی، صمت، اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	تغییر رویکرد در مسائل حقوقی تغییر در عقاید قالبی جامعه حل تبعیضات جنسیتی در اشتغال تقویت تعاونی‌ها و بخش خصوصی، کار مشاغل خانگی	۶- تلاش برای حل مساله اشتغال زنان

۱۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	صدا و سیما، آموزش و پرورش، دانشگاه، ارشاد اسلامی	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش های کیفی و کمی	کلاسهای آموزشی جزوات و کتابچه رسانه ها	۷- آگاهی بخشی به زنان و خانواده در جهت احقاق حقوق
۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	کمیته امداد، بهزیستی، دانشگاه، آموزش و پرورش و سمن ها	امور اجتماعی استانداری گیلان	روش های کیفی و کمی	کلاسهای آموزشی	۸- برگزاری کارگاه های آینده پژوهی
	بهزیستی، امور اجتماعی استانداری	دادگستری	روش های کیفی و کمی	اجباری کردن مراجعه به بهزیستی طولانی کردن فرایند طلاق کنترل طمع دست یابی به امتیازات دیگر مثل (سربازی پسران یا گرفتن حقوق پدر فوت شده)	۹- سخت گیری بیشتر در روند طلاق توافقی
	شهرداری، امور اجتماعی استانداری، شورای شهر	بهزیستی	روش های کیفی و کمی	ایجاد دفتر در هر شهرستان دسته بندی فرزندان طلاق برگزاری دوره های آموزشی تدوین بسته های حمایتی	۱۰- تشکیل کمیته حمایت از فرزندان طلاق

بر اساس آمارهای تفکیکی شهرستان های مختلف، اولویت کاهش طلاق با شهرستان های لنگرود (۳/۷)، رودسر (۳/۶)، رشت (۳/۴)، آستارا (۲/۹)، لاهیجان (۲/۷)، آستانه (۲/۷) است. زیرا نرخ طلاق در شهرستان های ذکر شده بالاتر از میانگین استانی است.

جدول شماره (۳۸) - افزایش عمومیت ازدواج در گیلان

اثر	دستاورد	فعالیت
افزایش ازدواج در گیلان	افزایش کار و اشتغال، افزایش درآمد خانوار، کاهش تنش‌های خانوادگی، تقویت امید به آینده	۱- ایجاد شغل‌های پایدار و امنیت شغلی
	افزایش مشاغل خانگی، حمایت از کارگاه‌های کوچک و بزرگ، افزایش سرمایه در گردش	۲- همکاری بیشتر بانک‌های عامل جهت تسهیلات
	کاهش سن ازدواج، دوری از مفاسد اجتماعی، دوری از لذت جویی، کاهش فردگرایی منفی، غلبه بر تردیدها	۳- تغییر نگرش جوانان به مفهوم ازدواج
	آسان‌گیری ازدواج، کاهش تقاضاها و انتظارات از ازدواج، دوری از ایده آل‌گرایی، حداکثرسازی مطلوبیت	۴- دوری جوانان از رویکرد اقتصادی به ازدواج
	دوری از ظاهرگرایی، افزایش عزت نفس، تقویت امید به آینده، پذیرش این تفاوت سلیقه‌ها و علایق، جلوگیری از شکست در ازدواج، جلوگیری از مشاجرات اختلافات شدید	۵- تقویت رویکردهای دینی و معنویت‌گرایی به ازدواج پایدار

جدول شماره (۳۹) - افزایش عمومیت ازدواج در گیلان

فعالیت	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	نهاد متولی	نهادهای همکار	منابع محتمل معرفی
۱- ایجاد شغل‌های پایدار و امنیت شغلی	پرورش نیروی انسانی ماهر تهیه مواد اولیه جنسیت‌زدایی از طرح‌ها و اشتغال‌زایی نظارت بر عملکرد واحدهای تولیدی	روش‌های کیفی و کمی	اداره کار	میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، استانداری، سازمان صمت	۳۰ میلیون تومان برای هر شغل
۲- همکاری بیشتر بانک‌های عامل جهت تسهیلات	نظارت و کنترل بر عملکرد بانک‌ها توسط سازمان‌های بالادستی	روش‌های کیفی و کمی	بانک	استانداری، اداره کار، صمت	
۳- تغییر نگرش جوانان به مفهوم ازدواج	کلاس‌های آموزشی استفاده از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی جزوات و کتابچه‌های مختلف	روش‌های کیفی و کمی	ارشاد اسلامی	بهبیستی، دانشگاه، آموزش و پرورش، سازمان فرهنگی شهرداری	۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان
۴- دوری جوانان از رویکرد اقتصادی به ازدواج	کلاس‌های آموزشی	روش‌های کیفی و کمی	سمن	دانشگاه، آموزش و پرورش، ارشاد	۱۰۰ میلیون تومان برای هر

شهرستان	اسلامی، امور اجتماعی استانداری			اصلاح سبک زندگی کتابچه های آموزشی صدا و سیما	
۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	دانشگاه، آموزش و پرورش، ارشاد اسلامی، امور اجتماعی استانداری	سمن	روش های کیفی و کمی	کلاس های آموزشی الگوسازی از ازدواج های موفق تهیه بروشور از زندگی افراد موفق	۵- تقویت رویکردهای دینی و معنویت گرایی به ازدواج پایدار

بر اساس آمارهای تفکیکی شهرستان‌های مختلف، اولویت افزایش ازدواج با شهرستان‌های آستانه (۶/۱)، شفت (۶/۹)، انزلی (۷/۲)، آستارا (۷/۵)، رشت (۷/۸)، رضوانشهر و فومن (۸/۴) است. زیرا نرخ ازدواج در شهرستان‌های ذکر شده پایینتر از میانگین استانی است.

جدول شماره (۴۰) - سالمندی و پیر شدن جمعیت الف - افزایش فرزندآوری

اثر	دستاورد	فعالیت
حمایت از سالمندان و پیشگیری از پیری جمعیت	تقویت خانواده‌ها، افزایش ابعاد خانواده، کاهش تجرد قطعی	۱- تشویق جوانان به ازدواج
	کاهش دغدغه از دست دادن شغل و تقویت جنبه های حمایتی	۲- ترغیب زوجین به فرزندآوری از طریق افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل
	غلبه بر ترس فرزندآوری کاهش نرخ باروری تشویق خانواده‌ها	۳- افزایش حقوق سرپرست خانواده به تناسب تعداد فرزندان
	افزایش امنیت اقتصادی	۴- بازنشستگی زودرس برای بانوان شاغل
	کاهش هزینه‌های فرزندآوری ایجاد فرصت اقتصادی برای خانواده های کم درآمد	۵- ارائه تسهیلات به خانواده‌ها جهت فرزندآوری
	تقویت امید به آینده	۶- امنیت شغلی برای مردان و زنان شاغل
	کم شدن هزینه های مادی و معنوی خانواده ها برای نگهداری فرزندان	۷- احداث مهدکودک‌های اختصاصی برای کودکان بالای ۴ سال
		۸- بالا بردن سن استخدام زنان جهت رفع نگرانی
	افزایش فرصت دسترسی به فرزندان کاهش استرس فرزند	۹- افزایش مرخصی زایمان برای زنان شاغل
	از بین رفتن نابرابری تحصیلی، کاهش استرس های خانواده	۱۰- فرصت تحصیلی رایگان برای فرزندان خانوارهای ۵ نفری
	ترغیب بیشتر به فرزندآوری	۱۱- کاهش یا حذف مالیات برای والدین با بیش از ۲ فرزند
	کاهش هزینه‌های نگهداری و تربیت فرزندان	۱۲- حذف شهریه کودکستان‌ها برای فرزندان سوم

الف- افزایش فرزندآوری

جدول شماره (۴۱) - سالمندی و پیر شدن جمعیت

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
۱۰۰ میلیون تومان برای هر ازدواج	صدا و سیما، دانشگاه، آموزش و پرورش، ارشاد اسلامی، امور اجتماعی استانداری	ارشاد اسلامی	روش‌های کیفی و کمی	ایجاد اشتغال اصلاح نگرش شبکه‌های اجتماعی مهارت افزایی در مدارس	۱- تشویق جوانان به ازدواج
	سازمان‌های متبوع، اداره کار و امور اجتماعی، صمت	امور اجتماعی استان گیلان	روش‌های کمی	تدوین سبدهای حمایتی افزایش بودجه سازمان‌ها کمک مالی به زوجین نابارور	۲- ترغیب زوجین به فرزندآوری از طریق افزایش مرخصی زایمان زنان شاغل
	سازمان‌های متبوع، اداره کار و امور اجتماعی، صمت	استانداری گیلان	روش‌های کمی	افزایش بودجه دستگاه‌های اداری	۳- افزایش حقوق سرپرست خانواده به تناسب تعداد فرزندان
	استانداری، سازمان‌های متبوع	اداره کار	روش‌های کمی	کم کردن سن بازنشستگی زنان	۴- بازنشستگی زودرس برای بانوان شاغل
	استانداری، سازمان‌های متبوع، نمایندگان مجلس، صمت، اداره کار و رفاه	بانک	روش‌های کیفی و کمی	ارائه کمک‌های مالی و بیمه‌ای در دوران حاملگی کاهش هزینه‌های غربالگری و درمانی کمک هزینه بیمارستان	۵- ارائه تسهیلات به خانواده‌ها جهت فرزندآوری
	صمت، اداره کار و رفاه، استانداری و دادگستری	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	حمایت از مشاغل خرد و خانگی جلوگیری از بسته شدن کارخانجات و واحدهای تولیدی	۶- امنیت شغلی برای مردان و زنان شاغل
	سمن‌ها، کمیته امداد، اداره کار	بهبیستی	روش‌های کیفی و کمی	نظارت بر انتخاب کادر پرستاری از طریق واحدهای معتبر	۷- احداث مهدکودک‌های اختصاصی برای کودکان بالای ۴ سال

				بالا بردن سطح خدمت رسانی مهد کودک ها	
	نمایندگان مجلس	استانداری	روش های کیفی و کمی	اقدام از طریق دستگاه های قانون گذار	۸- بالا بردن سن استخدام زنان جهت رفع نگرانی
	صمت، اداره کار و رفاه، استانداری	اداره کار	روش های کیفی و کمی	تغییر مرخصی قانونی از ۹ ماه به ۱۲ ماه	۹- افزایش مرخصی زایمان برای زنان شاغل
۵ میلیون تومان برای هر فرزند	خیرین، سمن ها، استانداری	آموزش و پرورش	روش های کیفی و کمی	بسته های حمایتی مالی کمک هزینه های کنکور	۱۰- فرصت تحصیلی رایگان برای فرزندان خانوارهای ۵ نفری
	اداره کار و رفاه، استانداری	اداره کل مالیات	روش های کیفی و کمی		۱۱- کاهش یا حذف مالیات برای والدین با بیش از ۲ فرزند
۳ میلیون تومان برای هر کودک	اداره کار و رفاه، استانداری، صمت	بهبودی	روش های کیفی و کمی	به وسیله کمک های سوبسیدی	۱۲- حذف شهریه کودکانها برای فرزندان سوم

بر اساس آمارهای تفکیکی شهرستان های مختلف، اولویت افزایش فرزندآوری با شهرستان های شفت (۸/۵)، انزلی (۹/۸)، املش (۱۰/۲)، آستانه و فومن (۱۰/۳)، رودسر (۱۰/۴)، سیاهکل (۱۰/۸) است. زیرا نرخ ولادت در شهرستان های ذکر شده پایینتر از میانگین استانی است.

ب- درمان -

اثر	دستاورد	فعالیت
بهبود درمان سالمندان در استان	تقویت روحیه سالمندان از بین بردن احساس بی فایده بودن انتقال تجربیات آگاه سازی مسئولان شهری و اجرایی نسبت مطالبات سالمندان	۱- راه اندازی شورای حمایت از سالمندان
	کاهش درد های ناشی از سالمندی جلوگیری از هزینه های سربار سالمندی	۲- حمایت های درمانی و بهداشتی - مراقبتی از سالمندان
	افزایش نشاط و شادلی بالا رفتن کیفیت زندگی بالا رفتن به سلامت روان حمایت عاطفی	۳- تشکیل گروه ها و اجتماعات سالمند جهت جلوگیری از افسردگی و بیماری های روحی

ب- درمان -

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
	بهزیستی، سمن‌ها، هلال احمر	علوم پزشکی	روش‌های کیفی و کمی	با استفاده از ظرفیت خیرین	۱- راه‌اندازی شورای حمایت از سالمندان
۲ میلیون تومان برای هر نفر	بهزیستی، سمن‌ها، هلال احمر	علوم پزشکی	روش‌های کیفی و کمی	احداث کمک‌های سالمندی استقرار تیم‌های پزشکی و مددکاری	۲- حمایت‌های درمانی و بهداشتی - مراقبتی از سالمندان
	بهزیستی، سمن‌ها، هلال احمر، شهرداری	بهزیستی	روش‌های کیفی و کمی	گروه درمانی کلاس‌های مختلف	۳- تشکیل گروه‌ها و اجتماعات سالمند جهت جلوگیری از افسردگی و بیماری‌های روحی

بر اساس آمارهای تفکیکی شهرستان‌های مختلف، اولویت مواجهه با سالمندی با شهرستان‌های املش (۱۲)، لاهیجان (۱۱/۵)، انزلی (۹/۸)، رودسر (۱۱/۳)، آستانه و سیاهکل (۱۱/۲)، شفت (۱۰/۷)، فومن (۱۰/۵)، لنگرود (۱۰/۴)، انزلی (۱۰/۳) است. زیرا نرخ سالمندی در شهرستان‌های ذکر شده بالاتر از میانگین استانی است.

جدول شماره (۴۲) - شاخص اعتیاد و مصرف مواد (قلیان سراها)

فعالیت	دستاورد	اثر
۱- توسعه مراکز درمان اجتماع محور با دارو	شناسایی افراد بیمار کنترل دائمی بیماران	کاهش مصرف مواد مخدر و اعتیاد
۲- توسعه دادگاه درمان مدار	تسریع در رسیدگی به پرونده‌ها	
۳- توسعه مراکز توانمندسازی	توانمندسازی گروه‌های مختلف سنی، شغلی و جنسی	
۴- اعطای تسهیلات برای بهبودیافتگان	عدم بازگشت به بیماری- امید به آینده- احساس مفید بودن در جامعه	
۵- چاپ کتب آموزشی برای جوانان و نوجوانان	افزایش سواد ورزش لازم برای مواجهه با اعتیاد	
۶- بالا بردن تاب آوری اجتماعی خانوارها	تقویت چگونگی مواجهه با مشکلات غلبه بر دسترسی - مدیریت بر ظرفیت های برونی	
۷- توجه و تأکید به سلامت روانی و عزت نفس جوانان	موفقیت در وظایف- درک مثبت از اطراف - پیشرفت تحصیلی	
۸- ترغیب خیرین برای ساخت مراکز درمانی و مشاوره‌ای معتادان	توجه به اجتماع محوری - کاهش تصدی گری دولتی - افزایش اعتماد عمومی	

جدول شماره (۴۳) - شاخص اعتیاد و مصرف مواد (قلیان سراها)

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
۶۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	علوم پزشکی، سمن‌ها، هلال احمر، شهرداری	بهبیستی	روش‌های کیفی و کمی	احداث کلینیک‌های تخصصی	۱- توسعه مراکز درمان اجتماع محور با دارو
	دادگستری، بهبودی، کمیته امداد	علوم پزشکی	روش‌های کیفی و کمی	راه اندازی در مراکز دادگستری یا بهبودی	۲- توسعه دادگاه درمان مدار
۱ میلیارد برای هر شهرستان	شهرداری، کمیته امداد، فنی و حرفه‌ای، علوم پزشکی، نیروی انتظامی	بهبیستی	روش‌های کیفی و کمی	در هر شهرستان یک مرکز توانمندسازی با حضور انواع خدمات	۳- توسعه مراکز توانمندسازی
۳۰ میلیون تومان برای هر نفر	بانک، استانداری، کمیته امداد و علوم پزشکی	بهبیستی	روش‌های کیفی و کمی	اعطای وام کم بهره	۴- اعطای تسهیلات برای بهبودیافتگان
	دانشگاه، بهبودی، علوم پزشکی	آموزش و پرورش	روش‌های کیفی و کمی		۵- چاپ کتب آموزشی برای جوانان و نوجوانان
۱۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	بهبیستی، کمیته امداد، علوم پزشکی، سمن	امور اجتماعی استانداری	روش‌های کیفی و کمی	برگزاری دوره‌های آموزشی از طریق چاپ بروشور از طریق رسانه‌ها با استفاده از سراهای محلات شهرداری	۶- بالا بردن تاب‌آوری اجتماعی خانوارها
۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	دانشگاه و آموزش و پرورش، کمیته امداد، علوم پزشکی، سمن، ورزش و جوانان	بهبیستی	روش‌های کیفی و کمی	کلاسهای آموزشی چاپ کتاب غربالگری‌های سالیانه	۷- توجه و تأکید به سلامت روانی و عزت نفس جوانان
	استانداری، بهبودی، کمیته امداد	سمن	روش‌های کیفی و کمی	اعتماد سازی	۸- ترغیب خیرین برای ساخت مراکز درمانی و مشاوره‌ای

	علوم پزشکی		تکریم خیرین	معتادان
جدول شماره (۴۴) - اشتغال زنان و خانواده				
اثر	دستاورد		فعالیت	
افزایش اشتغال زنان و توسعه خانواده	بالا رفتن درآمدهای خانواده ها خصوصاً زنان - احساس مفید بودن		۱- حمایت از مشاغل خانگی	
	جلوگیری از مهاجرت بی رویه - محیط زیست پایدار - جلوگیری از خالی شدن روستاها		۲- حمایت از اشتغال روستایی	
	افزایش کرامت انسانی - احساس مفید بودن		۳- رفع تبعیض های جنسیتی و ارتقای شغلی	
	جلوگیری از افزایش استرس زنان و خانواده - اثر بخشی بیشتر		۴- ساعت کار انعطاف پذیر و کوتاه برای زنان شاغل	
	حفظ محیط زیست - تنوع بخشی به مشاغل		۵- تأکید بر صنایع دستی (به دلایل زیست محیطی و جذب گردشگر)	
	جلوگیری از انحراف بودجه ها - بالا رفتن تعداد مشاغل واقعی		۶- حمایت بیشتر بانک ها از مشاغل خرد و خانگی	
	واقعی شدن حقوق - جلوگیری از تبعیض علیه زنان - افزایش عدالت شغلی		۷- تشدید نظارت اداره امور اجتماعی و تامین اجتماعی در سازمان ها و کارخانجاتی که زنان بیشتری در آن کار می کنند	
	افزایش امید به آینده، تضمین آینده خانواده، تقویت روحیه خودباوری		۸- تسهیل بیمه زنان خانه دار	
	افزایش کیفیت زندگی، کاهش استرس، توجه بیشتر به تربیت فرزندان		۹- حمایت بیشتر بیمه از زنان در خصوص مرخصی های زایمان و استعلاجی	
	افزایش تاب آوری دختران - آشنایی با معضلات اجتماعی و فرهنگی - قدرتمندی اجتماعی		۱۰- آموزش های کاربردی از زمان تحصیل برای دختران	
	تضمین فروش کالاهای تولید شده - بالا رفتن انگیزه فعالیت - دستیابی به استقلال مالی خانواده ها		۱۱- ایجاد مراکزی جهت عرضه و فروش کالا و خدمات مشاغل خانگی	

جدول شماره (۴۵) - اشتغال زنان و خانواده

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
۳۰ میلیون تومان برای هر شغل	میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، صمت، استانداری	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	فعال کردن تعاونی‌ها اعطای وام‌های کم بهره پایش و کنترل وام‌های اعطایی	۱- حمایت از مشاغل خانگی
۳۰ میلیون تومان برای هر شغل	میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، صمت، استانداری	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	تشکیل کارگروه‌های مجزا در استانداری وام‌های کم بهره پایش وام‌ها	۲- حمایت از اشتغال روستایی
	اداره کار، صمت، سمن	استانداری	روش‌های کیفی و کمی	اعطای پست‌های سازمانی به زنان اعطای حقوق برابر واگذاری مشاوره‌های سازمانی	۳- رفع تبعیض‌های جنسیتی و ارتقای شغلی
	اداره کار، صمت، سمن	استانداری	روش‌های کیفی و کمی		۴- ساعت کار انعطاف‌پذیر و کوتاه برای زنان شاغل
۳۰ میلیون تومان برای هر شغل	میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، صمت، استانداری	میراث فرهنگی	روش‌های کیفی و کمی	برگزاری دوره‌های آموزشی رایگان حل مشکل اعتباری دادن مجوزهای لازم	۵- تأکید بر صنایع دستی (به دلایل زیست‌محیطی و جذب گردشگر)
	استانداری، میراث فرهنگی، صمت، اداره کار، بانک	بانک	روش‌های کیفی و کمی	سهل‌گیری در ضمانت‌ها کم بهره بودن وام افزایش تعداد وام‌ها در شهرستانها	۶- حمایت بیشتر بانک‌ها از مشاغل خرد و خانگی
	میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای،	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	افزایش بازرس اعتبارسنجی‌های واقعی	۷- تشدید نظارت اداره امور اجتماعی و تامین اجتماعی در سازمان‌ها و کارخانجاتی که زنان بیشتری در آن کار می‌کنند

	صمت، استانداری			اعطای معافیت های مردمی واحدهای تولیدی اظهارات کارفرمایان و کارگران	
	استانداری، صمت، بهزیستی، کمیته امداد	اداره کار	روش های کیفی و کمی	کاهش هزینه ها سرعت بخشی اداری کاهش بروکراسی اداری	۸- تسهیل بیمه زنان خانه دار
	استانداری، صمت، بهزیستی، کمیته امداد	اداره کار	روش های کیفی و کمی	کاهش هزینه ها افزایش سرعت عمل اداری	۹- حمایت بیشتر بیمه از زنان در خصوص مرخصی های زایمان و استعلاجی
۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	فنی و حرفه ای، اداره کار، میراث فرهنگی	آموزش و پرورش	روش های کیفی و کمی	برگزاری دوره های خانواده آشنایی با مرکز خدمت رسانی تهیه کتابچه	۱۰- آموزش های کاربردی از زمان تحصیل برای دختران
	اداره کار، صمت، میراث فرهنگی، کمیسیون امور بانوان، کمیته امداد و بهزیستی	شهرداری	روش های کیفی و کمی	واگذاری زمین از طرف شهر سازی ها احداث غرفه های مختلف اجاره های کم	۱۱- ایجاد مراکزی جهت عرضه و فروش کالا و خدمات مشاغل خانگی

جدول شماره (۴۶) - سلامت و ورزش

اثر	دستاورد	فعالیت
بالا رفتن سلامتی و ترویج ورزش	کاهش آسیب های اجتماعی - کاهش هزینه های درمان در آینده - اجتماعی کردن سلامت - مشارکت مردمی - کتب آموزش های مهارتی	۱- افتتاح کانون سلامت محله در همه شهرستان های استان گیلان (برای هر ۴ هزار نفر یک کانون)
	کاهش تصدی گری دولت - استفاده از ظرفیت های روش های مختلف - آشنایی با جنبه های مختلف سلامت	۲- فعال سازی ستاد اجتماعی سازی سلامت
	کاهش هزینه های درمان - استفاده از ظرفیت های غذاهای بومی	۳- افزایش سواد تغذیه ای به خانوارها خصوصاً زنان
	افزایش مهارت زنان - بالا رفتن انگیزه های شغلی - افزایش تاب آوری	۴- کلاس های کنترل استرس و مدیریت آن توسط افراد خصوصاً زنان شاغل
	افزایش سلامت جامعه - کاهش هزینه های درمان	۵- توسعه ورزش همگانی، پیاده روی
	کنترل دائمی دانش آموزان - انعکاس داده ها بین سازمان های مختلف - کاهش هزینه های درمانی آتی	۶- تشکیل پرونده هوش هیجانی و ویژگی های رفتاری برای دختران و آموزش آن در مدارس
	افزایش عدالت در جامعه - کاهش هزینه های درمان - کاهش مرگ و میر ناشی از کم تحرکی - افزایش سلامت جامعه - افزایش جمعیت سالم	۷- توزیع عادلانه امکانات ورزشی در شهرستان های استان گیلان
	افزایش سلامت جامعه - توجه به ورزش در سنین پایه - کاهش هزینه های درمان	۸- مبارزه با کم تحرکی افراد جهت جلوگیری ابتلا به بیماری ها
	افزایش مشارکت های مردمی - آگاهی بخشی به خانواده ها - بالا رفتن اعتماد عمومی - افزایش سلامت اجتماعی	۹- فعال کردن سمن ها در آموزش خانوار برای اصلاح الگوی غذا و سبک زندگی
	افزایش هم افزایی ظرفیت های ورزشی - کاهش هزینه های بعدی درمان	۱۰- پیوند شبکه های بهداشت با مدارس
	تقویت روحیه جمعی خانواده ها - بالا رفتن احساس امید به آینده - افزایش	۱۱- برگزاری برنامه های فرهنگی و تفریحی برای خانواده های تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی

	نشاط اجتماعى	
	افزايش آزادى هاى عمل زنان - توجه به استقلال زنان	۱۲- توسعه قضاهاى ورزشى براى بانوان مثل پارک مخصوص بانوان
	افزايش سلامت زنان -افزايش روحيه خودباورى وجهى	۱۳- تخصيص ساعاتى در هفته براى ورزش بانوان به صورت اجبارى در ادارات
	افزايش سلامت کارمندان - جلوگيرى از کم تحرکى	۱۴- عقد قرارداد سازمان ها و ادارات با سالن هاى ورزشى جهت ورزش يا مسابقات ورزشى
	شناسايى محلات کم برخوردار -بالا رفتن مشارکت جمعى -تقويت سلامت جامعه	۱۵- تقويت و توانمندسازى محلات براى ورزش همگانى

جدول شماره (۴۷) - سلامت و ورزش

فعالیت	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	نهاد متولی	نهادهای همکار	منابع محتمل معرفی
۱- افتتاح کانون سلامت محله در همه شهرستان‌های استان گیلان (برای هر ۴ هزار نفر یک کانون)	غربالگری های دائمی پیشگیری کاهش هزینه ها	روش‌های کیفی و کمی	علوم پزشکی	نیروی انتظامی، شهرداری، اداره برق و آب استان، بهزیستی و کمیته امداد	۶۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان
۲- فعال‌سازی ستاد اجتماعی سازی سلامت	استفاده از جامعه شناسان پزشکی استفاده از سمن ها فعال نمودن مددکار های پزشکی و اجتماعی	روش‌های کیفی و کمی	علوم پزشکی	بهزیستی، کمیته امداد، دانشگاه، آموزش و پرورش	۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان
۳- افزایش سواد تغذیه‌ای به خانوارها خصوصاً زنان	رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی چاپ بروشور و کاتالوگ کلاس های آموزشی	روش‌های کیفی و کمی	علوم پزشکی	آموزش و پرورش، دانشگاه، امور اجتماعی استانداری،	//
۴- کلاس‌های کنترل استرس و مدیریت آن توسط افراد خصوصاً زنان شاغل	کلاس های آموزشی جزوه و بروشور و کتاب	روش‌های کیفی و کمی	بهزیستی	سمن، کمیته امداد	//
۵- توسعه ورزش همگانی، پیاده‌روی	اعطای مشوق های مختلف الزامی کردن ورزش در دستگاه ها تست های دائمی سلامت	روش‌های کیفی و کمی	ورزش و جوانان	شهرداری، کمیسیون امور اجتماعی، بهزیستی و کمیته امداد	۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان
۶- تشکیل پرونده هوش هیجانی و ویژگی‌های رفتاری برای دختران و آموزش آن در مدارس	کلاس های آموزشی مددکاران و روانشناسان اجتماعی	روش‌های کیفی و کمی	بهزیستی	آموزش و پرورش، اداره کل امور بانوان و خانواده، علوم پزشکی	//
۷- توزیع عادلانه امکانات ورزشی در شهرستان‌های استان گیلان	احداث سالن های ورزشی کاهش هزینه ها	روش‌های کیفی و کمی	ورزش و جوانان	شهرداری، امور اجتماعی استانداری، معاونت عمرانی استانداری	۱ میلیارد برای هر شهرستان

				استفاده در بخش خصوصی	
	شهرداری، امور اجتماعی استانداری، معاونت عمرانی استانداری، کمیته امداد، بهزیستی، علوم پزشکی	ورزش و جوانان	روش های کیفی و کمی	اجباری کردن ورزش در سازمان ها و مدارس اعطای مشوق های مختلف انجام تست های مختلف	۸- مبارزه با کم تحرکی افراد جهت جلوگیری ابتلا به بیماری ها
	علوم پزشکی، امور اجتماعی استانداری، صدا و سیما، آموزش و پرورش	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش های کیفی و کمی	انعقاد قرارداد ارگانها با سمن ها چاپ بروشور و جزوه تکیه بر محله محوری	۹- فعال کردن سمن ها در آموزش خانوار برای اصلاح الگوی غذا و سبک زندگی
	آموزش و پرورش، اداره کل امور بانوان و خانواده، شهرداری	علوم پزشکی	روش های کیفی و کمی	حضور نمایندگان بهداشت در مدارس برگزاری ساعت های آموزشی اقدام فرهنگی	۱۰- پیوند شبکه های بهداشت با مدارس
۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	اداره کل امور بانوان و خانواده، امور اجتماعی استانداری، هلال احمر، سمن	کمیته امداد و بهزیستی	روش های کیفی و کمی	اردوهای یک روزه اعطای تسهیلات برگزاری دوره های مختلف	۱۱- برگزاری برنامه های فرهنگی و تفریحی برای خانواده های تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی
	شهرداری، امور اجتماعی استانداری	ورزش و جوانان	روش های کیفی و کمی	اعطای زمین از طرف شهرداری و احداث آن و استفاده از ظرفیت خیرین	۱۲- توسعه قضاها و ورزشی برای بانوان مثل پارک مخصوص بانوان
	سازمان های متبوع، ورزش و جوانان، شهرداری	استانداری	روش های کیفی و کمی		۱۳- تخصیص ساعاتی در هفته برای ورزش بانوان به صورت اجباری در ادارات
	ورزش و جوانان، هلال احمر، شهرداری	استانداری	روش های کیفی و کمی	از طریق واحدهای تربیت بدنی ادارات کاهش هزینه ها تشویق های مالی و اضافه کار	۱۴- عقد قرارداد سازمان ها و ادارات با سالن های ورزشی جهت ورزش یا مسابقات ورزشی
				حضور دستگاه های ورزشی در هر محله	

ورزش و جوانان، هلال احمر، کمیسیون امور اجتماعی استانداری	شهرداری	روش های کیفی و کمی	شهرستانها برگزاری مسابقات هفتگی حضور کارشناسان حوزه سلامت اعطای مشوق ها	۱۵- تقویت و توانمندسازی محلات برای ورزش همگانی
---	---------	--------------------	--	--

اولویت توجه به فعالیت های ورزشی شهرستان های آستانه اشرفیه، رشت، سیاهکل، رودسر و لنگرود و فومن است.

جدول شماره (۴۸) - انتصاب زنان به عنوان مدیر

اثر	دستاورد	فعالیت
ورود زنان به عرصه‌های مدیریتی	کاهش دوگانه انگار جنسی جامعه - به رسمیت شناختن نیمی از جامعه - افزایش خودباوری زنان - استفاده از ظرفیت زنان در امور اجرایی	۱- تغییر نگرش مردان نسبت به مدیریت زنان
	افزایش استدلال دستگاه‌های اداری - آزادی عمل مدیران	۲- جلوگیری از دخالت‌های افراد و نیروهای فراسازمانی در انتصاب ادارات
	دسترسی سریع به اطلاعات زنان - قابلیت به روز رسانی افراد	۳- تهیه بانک اطلاعاتی از زنان خبره استان گیلان به تفکیک شهرستان
	افزایش توان اجرایی کشور - استفاده از ظرفیت‌های مختلف اجتماع - افزایش انگیزه زنان در محیط کار	۴- الزامی کردن انتخاب زنان برای پست‌ها و مناصب دستگاه‌های دولتی
	توانمندسازی زنان در حوزه مدیریتی - افزایش سرعت عمل مدیران برای انتخاب مدیران	۵- آموزش مهارت‌های مدیریتی برای زنان شاغل جهت کادرسازی آتی
	افزایش ضریب امنیت زنان - افزایش شفافیت در امور فعالیت‌های حوزه زنان	۶- حمایت‌های حقوقی از حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و ...

جدول شماره (۴۹) - انتصاب زنان به عنوان مدیر

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
	کمیسیون امور اجتماعی استانداری، آموزش و پرورش، دانشگاه، رسانه	ارشاد اسلامی	روش های کیفی و کمی	برگزاری دوره های آموزشی برای مردم استفاده از ظرفیت رسانه و بیمه تقدیر از مدیران زن نمونه	۱- تغییر نگرش مردان نسبت به مدیریت زنان
	دادگستری	استانداری	روش های کیفی و کمی	استقلال عمل مدیران سازمان ها اعتماد سازی به عملکرد زنان	۲- جلوگیری از دخالت های افراد و نیروهای فراسازمانی در انتصاب ادارات
۱۵۰ میلیون تومان برای استان	همه سازمان ها و سمن	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش های کیفی و کمی	استفاده از ظرفیت دانشگاه و سمن ها	۳- تهیه بانک اطلاعاتی از زنان خبره استان گیلان به تفکیک شهرستان
	همه سازمان ها	استانداری	روش های کیفی و کمی	از طریق بخشنامه های داخلی استانداری	۴- الزامی کردن انتخاب زنان برای پست ها و مناصب دستگاه های دولتی
۱۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان	همه سازمان ها و سمن	استانداری	روش های کیفی و کمی	کلاسهای آموزشی تهیه برنامه های پنجساله سازمانی جهت کادرسازی	۵- آموزش مهارت های مدیریتی برای زنان شاغل جهت کادرسازی آتی
	استانداری	دادگستری	روش های کیفی و کمی	از طریق دستگاه های قانون گذار جلسات مشترک با دادگستری های شهرستان ها	۶- حمایت های حقوقی از حضور زنان در فعالیت های اجتماعی و اقتصادی و ...

جدول شماره (۵۰) - افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی

اثر	دستاورد	فعالیت
بهبود روابط خانوادگی، کاهش خشونت کلامی و شکاف نسلی	آشنایی با واقعیت های حوزه خانواده- بالا رفتن ظرفیت پذیرش افراد- توانایی حل مساله	۱- تحکیم و تعمیق فرهنگ مشاوره و مراجعه به مشاورین
	بالا رفتن خودکنترلی افراد- ظرفیت مقابله با مشکلات پیش آمده	۲- بالا بردن آگاهی زنان و کودکان
	افزایش نشاط اجتماعی - بالا رفتن روحیه امید- کاهش دعوای خیابانی - کاهش پرونده های مراجع قضایی	۳- از بین بردن فضاهای خشونت آمیز شهری
	توانایی در آشنایی و حل مسائل یکدیگر- آشنایی با مشکلات شهری و محلی	۴- افزایش مشارکت خانوارها در امور محلی و شهری
	افزایش قدرت خرید مردم- جلوگیری از تبعیض و بی عدالتی در جامعه	۵- سیاست گذاری در حوزه رفاه اجتماعی
	رفت و آمد راحت تر و بی خطر- افزایش پیاده روی و سلامت جامعه - کاهش کم تحرکی	۶- افزایش محیط های سالم و امن شهری
	افزایش روحیه و امید اجتماعی - بالا رفتن همگرایی خانواده ها	۷- اعطای تسهیلات سفر

جدول شماره (۵۱) - افزایش خشونت کلامی در خانواده‌ها و شکاف نسلی

فعالیت	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	نهاد متولی	نهادهای همکار	منابع محتمل معرفی
۱- تحکیم و تعمیق فرهنگ مشاوره و مراجعه به مشاورین	آموزش مدیران مدارس آموزش‌های لازم در مدارس به دانش‌آموزان الزامی کردن مشاوره‌ها در سازمان‌ها	روش‌های کیفی و کمی	آموزش و پرورش	دانشگاه، رسانه، بهزیستی، اداره کل امور بانوان و خانواده، کمیته امداد	۱۵۰ میلیون تومان برای هر شهرستان
۲- بالا بردن آگاهی زنان و کودکان	برگزاری دوره‌های آموزشی استفاده از ظرفیت سمن‌ها کلیپ‌ها و فیلم‌های مختلف	روش‌های کیفی و کمی	رسانه	آموزش و پرورش، بهزیستی، سمن‌ها	//
۳- از بین بردن فضاها و خشونت‌آمیز شهری	ایجاد برنامه‌های شاد و مراسم سنتی مختلف در اماکن عمومی و پارک‌ها رنگ آمیزی‌های مختلف حل مشکلات ترافیک شهری	روش‌های کیفی و کمی	شهرداری	آموزش و پرورش، دانشگاه، نیروی انتظامی، سمن‌ها	۵۰۰ میلیون تومان برای هر شهرستان (غیر از ترافیک)
۴- افزایش مشارکت خانوارها در امور محلی و شهری	فعال‌سازی شورایی‌ها جلب مشارکت شهروندان	روش‌های کیفی و کمی	شهرداری	شهرداری، بهزیستی، امور بانوان استانداری، سمن‌ها	
۵- سیاست‌گذاری در حوزه رفاه اجتماعی	اعطای مشوق‌ها کاهش هزینه‌های درمانی	روش‌های کیفی و کمی	اداره کار	صمت، استانداری	
۶- افزایش محیط‌های سالم و امن شهری	برگزاری برنامه‌های فرهنگی شاد اعطای مجوز برنامه‌های فرهنگی کنترل دغدغه‌های برخورد قهری با حوزه‌های فرهنگ	روش‌های کیفی و کمی	شهرداری	استانداری، سمن‌ها، نیروی انتظامی	
۷- اعطای تسهیلات سفر	اعطای بن‌های مسافرتی در سازمان تقسیم سفر در سازمان‌ها و ادارات	روش‌های کیفی و کمی	بانک	ادارت متبوع، سمن، شهرداری، میراث فرهنگی	۲ میلیون تومان برای هر خانوار

بر اساس نتایج به دست آمده دربارهٔ خشونت خصوصاً علیه زنان، اولویت‌های شهرستانی عبارتند از طوالتش، ماسال، رودبار، رودسر و سیاهکل است.

جدول شماره (۵۲) - سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) زنان و خانواده

اثر	دست‌آورد	فعالیت
تقویت سمن‌ها	افزایش سمن‌های حوزه زنان-افزایش انگیزه مشارکت اجتماعی - کاهش هزینه‌های روحی ناشی از عزت‌نشینی زنان - افزایش انگیزه مشارکت اجتماعی	۱- اعطای امتیازاتی به زنان جهت راه‌اندازی سمن‌ها
	تسریع در ثبت سمن‌ها	۲- حل مشکلات حقوقی ثبت سمن‌ها
	افزایش اطلاعات ورزش زنان -افزایش تاب‌آوری اجتماعی	۳- برگزاری دوره‌های آموزشی جهت دستیابی به خودباوری در زنان
	بالا رفتن مشارکت بیشتر- غلبه بر نگرش سنتی تفکیک زن و مرد در حوزه اداری	۴- تلاش برای جلب اعتماد مسئولان به سمن‌ها
	افزایش اعتماد مردم به فعالیت‌های سمن‌ها	۵- آگاهی‌بخشی به مردم از طریق رسانه‌ها جهت اعتماد به سمن‌ها
	کاهش هزینه‌های فعالیت‌های اجتماعی - غلبه بر بی‌اثر بودن فعالیت‌های اجتماعی - کاهش تصدی‌گری دولتی - استفاده از ظرفیت زنان خانواده	۶- توسعه راهکارهایی برای درآمدزایی سمن‌ها
	اولویت دادن به فرهنگ- استفاده از ظرفیت زنان در بخش‌های اجتماعی و فرهنگی- افزایش اطلاعات و دانش حوزه اجتماع	۷- توجه بیشتر به سمن‌های فرهنگی - اجتماعی جهت کاهش مشکلات شهروندان استان

جدول شماره (۵۳) - سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) زنان و خانواده

منابع محتمل معرفی	نهادهای همکار	نهاد متولی	روش‌های تأیید تغییر ایجاد شده	راهکارها و روش‌های پیشنهادی برای اجرای برنامه مرتبط	فعالیت
	شهرداری، امور اجتماعی استانداری	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش‌های کیفی و کمی	مشوق‌های مالی مشوق‌های سازمانی کسر ساعت کار	۱- اعطای امتیازاتی به زنان جهت راه‌اندازی سمن‌ها
	ثبت اسناد، امور اجتماعی استانداری، ارشاد اسلامی و نهادهای نظارتی	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش‌های کیفی و کمی	کاهش بروکراسی اداری	۲- حل مشکلات حقوقی ثبت سمن‌ها
	امور بانوان استانداری، بهزیستی، سمن	امور اجتماعی	روش‌های کیفی و کمی	کادرهای آموزشی بروشور و جزوات فرهنگی	۳- برگزاری دوره‌های آموزشی جهت دستیابی به خودباوری در زنان
	صدا و سیما، امور اجتماعی و امور بانوان استانداری	استانداری	روش‌های کیفی و کمی	برگزاری دوره‌های آشنایی مسئولان با سمن‌ها جلسات مستمر فصلی واگذاری بخشی از فعالیت‌ها به سمن‌ها	۴- تلاش برای جلب اعتماد مسئولان به سمن‌ها
	سمن‌ها	رسانه	روش‌های کیفی و کمی	۱- برنامه‌های عمومی ۲- حضور در محلات ۳- دوره‌های آموزشی	۵- آگاهی‌بخشی به مردم از طریق رسانه‌ها جهت اعتماد به سمن‌ها
	صمت، امور اجتماعی استانداری	اداره کار	روش‌های کیفی و کمی	انعقاد قرارداد با سمن‌ها توسط ادارات کمک‌های مالی توسط خیرین	۶- توسعه راهکارهایی برای درآمدزایی سمن‌ها
	صدا و سیما، امور اجتماعی استانداری، شهرداری، سازمان ورزش و جوانان و سازمان‌های نظارتی	اداره کل امور بانوان و خانواده	روش‌های کیفی و کمی	تسریع در ثبت سمن‌های فرهنگی - اجتماعی ترغیب فعالین اجتماعی و فرهنگی به ثبت سمن	۷- توجه بیشتر به سمن‌های فرهنگی - اجتماعی جهت کاهش مشکلات شهروندان استان

۷- برنامه تغییر

بعد از مشخص شدن مسائل اساسی و نتایج آن در این قسمت نقش هر یک از دستگاه های اداری تعیین می شود. لازم به توضیح است ۹ مسئله احساس شده در همه شهرستان های استان گیلان به صورت مشترک توسط کارشناسان مورد تأیید قرار گرفته است و همه آنها برای جلوگیری از تکرار مطالب به صورت تکمیل شده استانی ذکر می گردد.

۱. در حوزه طلاق

همانطور که در بخش قبلی گردید. مهمترین شاخص مورد تأکید کارشناسان و نتایج بررسی شده مسئله طلاق در گیلان است که در این بخش سازمان های بهزیستی امور اجتماعی استانداری دادگستری نیروی انتظامی، فنی و حرفه ای، کمیته امداد، شهرداری، اداره کار و امور اجتماعی، آموزش و پرورش، دانشگاهها، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی گیلان، میراث فرهنگی و سمن های فرهنگی - اجتماعی بیشترین نقش را در این حوزه ایفا می نمایند. البته نقش سازمان ها به صورت عام و مطلق نیست بلکه به صورت بین بخشی در کنار یکدیگر می توانند از طلاق های عاطفی پیشگیری نمایند.

اما مخاطرات اجتماعی در این بخش:

۱- از آنجایی که مواجهه با این پدیده، احتیاج به همکاری تعداد قابل توجهی از سازمانها دارد. ضرورتاً یک دستگاه باید هدایت تنظیم و هماهنگی بین بخش ها را به عهده بگیرد. نبود مدیریت واحد، ضربات سنگینی به اجرای برنامه های تدوین شده خواهد زد.

۲- نقش مهم سمن ها در اجرای برنامه های آموزشی و کلاسی باید مد نظر قرار گیرد. سمن های فرهنگی و اجتماعی با قبول مسئولیت بخش های مختلف هم از حجم سنگین سازمان ها کم خواهد کرد و هم اینکه سمن ها از ظرفیت نیروی اجتماعی استفاده خواهند کرد.

۳- عدم تمکین سازمانها در اجرای برنامه های فراسازمانی باعث اختلال کارکردی در حل مشکل خواهد شد. ادارات به علت حجم قابل توجهی از مسئولیتها، کمبود نیروی متخصص، معمولاً فعالیت های روزمره را به انجام می رسانند بدین ترتیب نیاز است با اولویت بندی سالیانه در حل مشکل فوق الذکر کمک نمایند.

۴- حتماً در برگزاری دوره های آموزشی و تهیه و تدوین جزوات آموزشی از نیروهای تحصیلکرده دانشگاه گیلان استفاده گردد تا آخرین تجربیات و دانش روز در اختیار تدوین کنندگان قرار گیرد.

۲. افزایش عمومیت ازدواج در گیلان

در مسئله فوق، نکته اساسی آن است که ایجاد اشتغال و تغییر نگرش احتیاج به زمان و سرمایه اقتصادی دارند. به همین دلیل برنامه‌ریزی‌های آتی می‌تواند راهگشا برای حل مسئله کاهش ازدواج در استان گیلان باشد. تغییر نگرش، ایده‌ای است که با استفاده از دستگاه‌های فرهنگی و حمایتی انجام می‌گیرد. به همین دلیل در کوتاه مدت تغییر شکل نمی‌یابد. این که در یک پروسه سه ساله میان مدت (با مباحث اشتغال و سرمایه اقتصادی) اثرات فرهنگی آموزشی این موضوع روشن خواهد شد، بخش دیگری از موضوع را حل خواهد کرد که به صورت جزئی در بخش قبلی ذکر شد. اما نکته اساسی در این قسمت مشکلات اساسی پیش آمده در اقتصاد استان گیلان و تحریم‌های عمومی اقتصاد ایران است که توان دستگاه‌های مرتبط را کم خواهد کرد. سیاست‌های اقتصادی گذشته و فعلی هم پاسخگوی نیازهای استان نبودند. بنابراین تغییر در این بخش با استفاده از ظرفیت‌های گردشگری، صنایع دستی و خدماتی استان جدی به نظر می‌رسد.

۳. سالمندی و پیر شدن جمعیت

مسئله فوق یکی از حادترین مسائل استان گیلان است که نیازمند برنامه‌های پیشگیری و درمان است به عبارتی در حوزه پیشگیری دستگاه‌های مختلف از افزایش عمومیت ازدواج دخالت دارند. از طرفی ترغیب به فرزندآوری احتیاج به برنامه‌های فرهنگی و نگرشی با برنامه‌های مالی و اقتصادی و حمایتی و برنامه تشویقی دارد. به همین دلیل در برنامه‌های پیشگیری نوع فعالیت‌ها بیشتر جمعیت نگرشی و اقتصادی دارد به همین علت نوع مواجهه با حل مسئله فرآیندی می‌باشد که دستگاه‌های مرتبط کننده ارشاد اسلامی صدا و سیما، اداره کار و رفاه اجتماعی، بهزیستی، کمیته امداد، میراث فرهنگی رسانه صدا و سیما و سمن‌ها نقش قابل توجهی را ایفا می‌نمایند اصلاحات با رویکرد راهگشا انجام خواهد شد اما در بخش درمان بیشتر بر رویکرد تخفیف انجام می‌پذیرد یعنی سالمندان بالای ۶۵ سال از خدمات مختلف جهت حضور در اجتماع و درمان‌های اجتماعی بهره می‌گیرند بزرگترین آسیب و مخاطره در این حوزه عدم تفکیک دو موضوع درمان و پیشگیری است سازمان‌های مورد نظر می‌بایست همه با هدایت دستگاه متولی این مهم را به انجام رسانند.

۴. شاخص اعتیاد و مصرف مواد

یکی دیگر از شاخص‌های مهم اعتیاد شهروندان استان و افزایش قلیان‌سراها در استان گیلان است. دستگاه‌های درگیر در کاهش مصرف شامل دستگاه علوم پزشکی، بهزیستی، کمیته امداد، هلال احمر، شهرداری، نیروی انتظامی، استانداری، صداوسیما و سمن‌ها هستند. اعتیاد به عنوان علت بسیاری از پدیده‌ها و مسائل اجتماعی و از سوی دیگر به عنوان معلول بسیاری از علل، از پیچیدگی‌های مختلفی برخوردار است. در این بخش هم احتیاج به برنامه‌های پیشگیرانه و درمانی است. که دستگاه‌های متولی باید آن را مد نظر بگیرند. شناسایی زنان معتاد که حدوداً یک چهارم از آمارهای موجود را در بر می‌گیرد احتیاج به مباحث پزشکی درمانی و اجتماع درمانی دارد که دستگاه‌های ذیربط باید حساسیت نرم را در نظر بگیرند. البته زنان سرپرست خانوار براساس تحقیقات انجام گرفته بیشتر در معرض این آسیب قرار دارند. بدین لحاظ آموزش و اقتصاد می‌توانند هم در بخش درمان و هم در مرحله پیشگیری کمک قابل توجهی به کاهش این آسیب داشته باشند. بدین لحاظ تخفیف باید به عنوان سیاست اصلاحی در این مسئله در نظر گرفته شود. البته به دلیل محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه ایران، مواجهه با پدیده اعتیاد زنان از حساسیت بیشتری نسبت به اعتیاد مردان برخوردار است. از دیگر سو، افزایش روز افزون مصرف قلیان و اقبال به قلیان‌سراها در استان گیلان معضلی دیگر به شمار می‌آید. چون به دلیل مشکلات اشتغال بسیاری از افراد را وادار می‌کند تا قلیان‌سراها را به عنوان محلی جهت درآمدزایی احداث نمایند. دسترسی راحت جوانان به این اماکن و فقدان تفریح و برنامه‌های فرهنگی باعث شده که مصرف قلیان در بین زنان و دختران افزایش چشمگیری پیدا کند. به همین علت با اتخاذ سیاست‌های پیشگیرانه می‌توان از مصرف بیش از حد قلیان توسط جوانان جلوگیری نمود. برنامه‌های پیشگیرانه خصوصاً فرهنگی و اشتغال‌زایی می‌تواند تا حد قابل توجهی از حجم مصرف این مواد بکاهد.

۵. اشتغال زنان

در بحث اشتغال زنان و خانواده‌ها دستگاه‌های متعددی نقش پررنگی دارند. اداره کار، میراث فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، صمت، استانداری و سمن‌ها نقش قابل توجهی در این حوزه دارند. اشتغال زنان و خانواده از بسیاری آسیب‌های ذکر شده جلوگیری می‌کند. چون علل اکثر مسائل ذکر شده فقدان اشتغال زنان و خانواده است. اشتغال زنان و خانواده، به عنوان یک عامل پیشگیری محسوب می‌شود. اما مشکل اساسی در این بخش مشکلات اقتصادی عدیده حاکم در استان گیلان است. اثرات شاخص‌های اقتصادی استان

گیلان از میانگین کشوری نمره پایین تری دارد. به همین دلیل قانع کردن مسئولان جهت کمک‌های ویژه به حوزه زنان و خانواده بسیار سخت خواهد بود.

۶. سلامت و ورزش

مواجهه با مشکلات حوزه سلامت و افزایش نشاط و ورزش توسط دستگاه‌های مختلفی همچون علوم پزشکی، ورزش و جوانان، امور اجتماعی، استانداری، اداره کل امور بانوان و خانواده، بهزیستی، آموزش و پرورش، دانشگاه گیلان، شهرداری و سمن‌ها انجام می‌گیرد. این دستگاه‌ها ضمن نیازمندی هدایت سازمان متولی می‌بایست برنامه‌های مصوب را مد نظر قرار دهند. در اینجا ضمن برنامه‌های پیشگیرانه به برنامه‌های درمانی هم نیاز داریم. برنامه‌های غربالگری، کنترل تغذیه و ورزش زنان و خانواده از اهمیت فراوانی برخوردار است. یکی از مخاطرات عمده در این بخش، بی‌توجهی به اصول علمی تغذیه و ورزش در سازمانهاست که دستگاه‌های مرتبط باید با نظارت کامل از انجام آن مطمئن گردند. در بخش درمانی هم باید با تخفیف‌های مدیریت شده در حوزه بیماری‌های زنان و پیشگیری آن‌ها از ابتلای زنان به بیماریهای خاص و هزینه‌های سرسام‌آور درمانی آن جلوگیری نمود.

۷. انتصاب زنان به عنوان مدیر

در این بخش هم احتیاج به رویکرد تغییر نگرشی و اراده سیاسی در دستگاه‌های متولی است. چون بخش قابل توجهی از مشکلات، در انتصاب زنان و عدم باور به مدیریت زنان است. رویکرد مردسالارانه و سنتی به عملکردهای نیاز به تغییرات فرهنگی و نگرشی در جامعه مدیران دارد. بخش دیگر هم ضعف اراده سیاسی دستگاه‌های متولی دارد. به همین دلیل است که از سوالات احتمالی توسط گروه‌ها و نهادهای ذی‌نفع، ترس و واهمه دارند. استقلال عمل دستگاه از ضروریات این بخش است. بنابراین راهبرد در اینجا راهگشا خواهد بود. البته لازم به توضیح است که دو سال اخیر انتصاب مدیران زن توسط استانداری بیش از دوره‌های گذشته بود.

۸. افزایش خشونت کلامی در خانواده و شکاف نسلی

یکی دیگر از مشکلات احصاء شده، مسئله خشونت کلامی در خانواده‌ها و سطح جامعه است. در این بخش هم احتیاج به برنامه‌های فرهنگی و پیشگیرانه است. بطوریکه سازمان‌های بهزیستی، آموزش و پرورش، شهرداری‌ها، دانشگاه، نیروی انتظامی، کار و رفاه اجتماعی، صدا و سیما، و سمن‌ها در کاهش این مسئله مسئولیت خطیری دارند. راهبرد اصلی در این بخش پیشگیری و تخفیف می‌باشد.

۹. سازمان‌های مردم نهاد (سمن) زنان و خانواده

در این بخش هم احتیاج به تسهیل امور اداری و حمایتی از سازمان‌های مردم نهاد وجود دارد. یکی از بزرگترین مخاطرات ثبت سمن‌ها، رفع نگاه امنیتی به مقوله سمن‌ها است. بنابراین دستگاه‌ها مانند استانداری و اداره ثبت اسناد ارشاد اسلامی نهادهای نظارتی صدا و سیما در این بخش نقش قابل توجهی ایفا می‌کنند. البته ادامه حیات سمن‌ها منوط به واگذاری امور مختلف سازمان‌ها و در قالب‌های مختلف به سمن‌ها می‌باشد راهبرد اصلی این بخش راهگشایی است.

جدول شماره (۵۴) دستاوردها و مخاطرات

ریسک‌ها	دستاورد
نبود مدیریت واحد، عدم استفاده از سمن‌ها، عدم تمکین سازمان‌ها، عدم به‌کارگیری نیروهای تحصیلکرده دانشگاه گیلان، عدم تامین مالی	کاهش طلاق
زمانبر بودن تغییر نگرش نسبت به ازدواج، مشکلات اقتصادی استان گیلان، بالا بودن نرخ بیکاری	افزایش عمومیت ازدواج در گیلان
عدم تفکیک بین پیشگیری و درمان در مقوله سالمندی، زمانبر بودن تغییر نگرش در حوزه فرزندآوری خصوصاً در زنان، مشکلات اقتصادی استان گیلان	کاهش سالمندی و پیر شدن جمعیت
کنترل یا محدودسازی قلیانسراها، مشکلات اقتصادی استان، نرخ بالای بیکاری جوانان، زمانبر بودن تغییر نگرش	مبارزه با اعتیاد و مصرف مواد
عدم تخصیص بودجه کافی، عدم حمایت بانک‌ها، عدم حمایت دستگاه‌های مربوطه، ناپایداری مشاغل زنان، عدم نظارت کافی توسط سازمان‌های ناظر	افزایش اشتغال زنان
فقدان غربالگری برای خانواده‌های استان، عدم تفکیک بین پیشگیری و درمان، افزایش سرسام‌آور هزینه‌های درمانی، ناکافی بودن سالن‌های ورزشی، پایین بودن سرانه ورزشی	افزایش سلامت و ورزش
عدم وجود اراده سیاسی، وجود نگرش مردسالارانه، دخالت‌های دستگاه‌های غیر مرتبط در انتصاب زنان	انتصاب زنان به عنوان مدیر
مشکلات اقتصادی و بالا بودن نرخ بیکاری، مشکلات فرهنگی و موازی کاری سازمان‌ها، زمانبر بودن تغییر نگرش و سبک زندگی خانواده‌ها	کاهش خشونت کلامی در خانواده و شکاف نسلی
بوروکراسی اداری جهت ثبت سمن‌ها، تغییر نگرش مدیران به کارکرد سمن‌ها، رفع نگاه امنیتی به مقوله سمن‌ها	افزایش سازمان‌های مردم نهاد (سمن) زنان و خانواده

۸- طرح پایش و ارزیابی

در هر برنامه‌ای برای رسیدن به نتیجه مطلوب باید عملی که موجب تقویت یا تضعیف برنامه شده است و همچنین فرصت یا تهدیدهایی که در کمین برنامه می‌باشند را تحت عنوان پایش مورد ارزیابی قرار داد. ارزشیابی طرح‌های سند در سه بخش اهداف فرایند و نتایج قابل بررسی است. بهترین شیوه برای ارزیابی برنامه‌های حل مسئله، تشکیل کمیته ارزیابی و نمایندگانی از نهادهای اداری، دانشگاهی و سمن‌ها برای کنترل و هدایت برنامه‌ها است. تیم مذکور می‌بایست هر سه ماه گزارش و روند اجرای طرح را مورد بررسی و اشکالات موجود در طرح را به مجریان اعلام نمایند. از طرف دیگر بهترین روش برای ارزیابی پیشرفت پروژه تهیه اطلس بانوان و خانواده در هر شهرستان است. در این اطلس شهرستانی آسیب‌ها و مشکلات و داده‌های حوزه بانوان و خانواده به صورت آماری و نقشه‌های لکه‌گیری شده و سپس به صورت سالیانه به‌روز گردند. تشکیل کمیته‌های شکل گرفته در ابتدای کار، ارزیابی اهداف سند در حین کار، ارزیابی فرایند و در پایان هم ارزشیابی، نتایج را به صورت علمی و مدون پیش می‌برد. البته لازم است تیم‌های شکل گرفته برای هر یک از شاخص‌ها به صورت جداگانه تشکیل شوند. پس نمایندگی هر کمیته، گزارش پروژه‌ها را در کارگروه بالاتر با هدایت نماینده استانداری به نتیجه و جمع بندی برساند. اطلس بانوان و خانواده، غیر از ۹ مسئله احصاء شده می‌تواند سایر داده‌های مورد نیاز را نیز در این حوزه از سازمان‌ها و ادارات مختلف بدست آورد. سپس هر سال داده‌های به دست آمده را با توجه به تغییرات جدید به‌روز نماید. در اطلس مورد نظر، داده‌ها از محلات مختلف بر روی نقشه‌های دقیق شهری جانمایی می‌شوند. اطلس بانوان و خانواده ازین جهت که حاوی مطالبی جامع، مختصر و مفید است، می‌تواند وسیله‌ی مناسبی برای سیاستگذاران باشد. با این ابزار می‌توان میزان بروز مسائل اجتماعی، چگونگی پراکندگی محلات، نرخ رشد در طی سالیان و شناسایی افراد آسیب دیده در مناطق آسیب خیز را در قالب اطلاعاتی روزآمد و کاربردی مورد ارزیابی و مطالعه قرار داد.

جدول شماره (۵۵) پایش و ارزیابی

دوره اندازه گیری	منابع اطلاعات	شاخص های ارزیابی	دستاورد
سالانه	داد گستری، بهزیستی، ثبت احوال	۱ - میزان تشکیل پرونده های متقاضی طلاق ۲ - کاهش آمار طلاق	کاهش طلاق
//	ثبت احوال	۱ - کاهش سن ازدواج در بین پسران و دختران ۲ - ثبت ازدواج سالانه	افزایش عمومیت ازدواج در گیلان
//	ثبت احوال و علوم پزشکی	۱ - افزایش فرزندآوری	کاهش سالمندی و پیر شدن جمعیت
//	بهزیستی، زندان، داد گستری	۱ - کاهش میزان مراجعه به مراکز ترک اعتیاد ۲ - کاهش میزان دستگیری معتادان ۳ - کاهش مراجعه به زندان	مبارزه با اعتیاد و مصرف مواد
//	اداره کار و امور اجتماعی	۱ - ثبت مشاغل در اداره بیمه ۲ - ثبت مشاغل در تعاونی ها	افزایش اشتغال زنان
//	علوم پزشکی، ورزش و جوانان	۱ - کاهش مراجعه به بیمارستان ها و مراکز درمانی ۲ - کاهش مرگ و میر ۳ - افزایش مراجعه به سالن های ورزشی ۴ - افزایش استقبال از ورزش های همگانی	افزایش سلامت و ورزش
//	استانداری و فرمانداری ها	۱ - افزایش انتصاب زنان به عنوان مدیر	انتصاب زنان به عنوان مدیر
//	داد گستری، امور اجتماعی استانداری، اداره ارشاد اسلامی	۱ - کاهش تشکیل پرونده های داد گستری ۲ - پیمایش اجتماعی	کاهش خشونت کلامی در خانواده و شکاف نسلی
//	استانداری گیلان، ثبت اسناد	۱ - ثبت نام در سامانه استانداری و ثبت اسناد	افزایش سازمان های مردم نهاد (سمن) زنان و خانواده

منابع

- قرآن کریم.
- آمارنامه‌های استان گیلان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان گیلان.
- بی‌ارل، ۱۳۸۴، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، ترجمه رضا فاضل، تهران، نشر سمت.
- بصیری چپاری، زینب، ۱۳۹۵، بررسی رابطه میان جامعه‌پذیری خشونت‌آمیز در خانواده و اختلال‌های رفتاری کودکان دبستان شهر رشت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- چائی‌کار، ابراهیم، ۱۳۹۵، رابطه خودکارآمدی، افسردگی، استرس و اضطراب با رضایت از زندگی زنان سرپرست خانواده و زنان دارای سرپرست کم‌تاه امداد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- حسینی قره‌دوست، ۱۳۸۷، تبیین هویت‌پذیری اجتماعی دختران دانش‌آموز دوره متوسطه سال آخر پیش‌دانشگاهی شهرستان رشت در سال ۸۶-۸۷، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- حسینی، مریم، ۱۳۹۴، معرفی دو گروه کانونی و کاربرد آن در تحقیقات، تهران، مرکز پژوهش و پخش فرهنگ.
- حکمت‌نیا، مطهره، بهادری جعفری، ثمینه، ۱۳۹۵، بررسی نظریه تفکیک نقش‌ها در خانواده، فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی، دوره ۲، شماره ۴، صص ۲۸-۳۶.
- ذوالفقاری، صغری، ۱۳۹۵، فرزندآوری و سرمایه اجتماعی خانواده، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- ضرغامی، فاطمه، ۱۳۹۳، بررسی شیوه‌های توانمندسازی اقتصادی زنان روستایی، مطالعه موردی شهرستان لنگرود، بخش مرکزی دهستان چاف، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- علیزاده، رضا، ۱۳۹۶، بررسی سبک زندگی جوانان ۱۵-۲۹ سال شهر رشت، اداره کل ارشاد اسلامی استان گیلان.

- علیزاده، رضا، ۱۳۹۶، شیوه‌های ساماندهی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر شهر رشت، شهرداری رشت.
- عموزاده مهدیرجی، جنیف، ۱۳۹۶، سیاستگذاری خانواده و تغییرات اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی - پژوهشی سیاستگذاری عمومی، دوره ۳، شماره ۱، بهار، صص ۱۵۲-۱۳۲.
- کاظمی خوبان، سیده زهرا، چابکی، سید عزیز، ۱۳۹۶، رابطه عملکرد خانواده و سبک‌های هویت در دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های شهر کرج، مجله روانشناسی و روان‌پزشکی شناخت، سال چهارم، شماره ۱، صص ۲۶-۳۷.
- گیدنز، آنتونی، ۱۳۸۶، راه سوم بازسازی سوسیال دموکراسی، ترجمه منوچهر صبوری کاشانی، تهران، نشر شیرازه.
- محبی، معصومه، ۱۳۹۴، دختران دانشجو و گرایش به فرهنگ مادری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- نورمحمدی، توحید، ۱۳۹۵، ارزش فرزندان و جهانی شدن مطالعه‌ای نسلی در شهر رشت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- وزارت کشور، ۱۳۹۶، وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی جامعه ایران (به تفکیک شهرستان‌های استان گیلان)، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- ولی‌زاده، سارا، ۱۳۹۴، مقایسه تاب‌آوری نگرانی و سلامت روان در زنان مطلقه و زنان متأهل، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان.
- یزدانی، عباسعلی، سیمین دوستی، ۱۳۸۶، اشکال نوپدید خانواده در ایران و چالش‌های آن، پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، سال دوم، شماره ۶، زمستان، صص ۷۵-۱۰۰.